

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Klavír

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**ARTHUR RUBINSTEIN INTERNATIONAL PIANO
MASTER COMPETITION V TEL AVIVU**

Klára Králíčková

Vedoucí práce: prof. František Malý

Oponent práce: prof. Ivan Klánský

Datum obhajoby: 5. 6. 2018

Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, 2018

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Piano

MASTER'S THESIS

**ARTHUR RUBINSTEIN INTERNATIONAL PIANO
MASTER COMPETITION IN TEL AVIV**

Klára Králíčková

Thesis advisor: prof. František Malý

Examiner: prof. Ivan Klánský

Date of thesis defense: 5. 6. 2018

Academic title granted: MgA.

Prague, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Tématem této diplomové práce je Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu. Nejprve se zabývám životem a dílem klavíristy Arthura Rubinsteina (1887 – 1982), po němž byla soutěž v Tel Avivu pojmenována, protože tato soutěž vychází z jeho interpretačních a životních zásad a hodnot. Sám Rubinstein byl také u jejího zrodu osobně přítomen. Práce se dále zabývá historickými okolnostmi vzniku a vývoje Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu a jejím zařazení do World Federation of International Music Competitions a Alink – Argerich Foundation, podmínkami přijetí do soutěže, repertoárem, organizačními podrobnostmi soutěže a osobnostmi, které se na ní podíleli. Tato práce také zasazuje Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu do kontextu dalších klavírních soutěží.

Diplomová práce začíná úvodem, pokračuje třemi hlavními kapitolami s několika podkapitolami a končí závěrem. Práce je doplněna devatenácti přílohami.

Klíčová slova: Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu, klavírní soutěže, interpretace, interpretační soutěže, Arthur Rubinstein.

Abstract

The master thesis deals with the Arthur Rubinstein International Piano Master Competition in Tel Aviv. The first chapter is dedicated to Arthur Rubinstein's life (1887 – 1982) and his work. The competition in Tel Aviv was named after him and comes out from his interpretative work and life principles and beliefs. He was personally involved in the establishment of this competition in Tel Aviv. The second chapter is focused on historical circumstances of the establishment and evolution of the Arthur Rubinstein International Piano Master Competition in Tel Aviv and its inclusion in the World Federation of International Music Competitions and the Alink – Argerich Foundation. After that I pursue conditions of acceptance, required repertoire, time schedule, organization, system of rating individual rounds of this competition, assembling of a jury and people who has been involved. This master thesis sets the Arthur Rubinstein International Piano Master Competition in Tel Aviv in comparison with several other piano competitions.

The thesis is divided into an introduction part, three main chapters with several subchapters and a conclusion. As well, nineteen attachments are added.

Key words: Arthur Rubinstein International Piano Master Competition in Tel Avivu, piano competitions, interpretation, interpretative competitions, Arthur Rubinstein.

Obsah

Úvod.....	1
1. Rubinsteinův život a dílo.....	3
1.1. Mimořádný talent.....	4
1.2. Začátek kariéry.....	7
1.3. Úspěchy ve Španělsku a Jižní Americe.....	10
1.4. Meziválečné období.....	13
1.5. Vrchol kariéry.....	18
1.6. Rubinsteinovo interpretační dílo.....	23
2. Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu.....	28
2.1. Okolnosti vzniku Soutěže v Tel Avivu a události, které ovlivnily její vývoj.....	29
2.1.1. World Federation of International Music Competitions...34	
2.1.2. Alink – Argerich Foundation.....35	
2.2. Podmínky Soutěže.....37	
2.2.1. Betty Oliverová.....42	
2.2.2. Avner Dorman.....43	
2.3. Průběh a harmonogram 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu.....45	
2.4. Způsoby hodnocení jednotlivých kol a složení poroty.....53	
2.5. Vítězové a laureáti.....57	
2.5.1 Emanuel Ax.....65	
2.5.2. Ian Fountain.....66	
2.5.3. Kirril Gerstein.....67	
2.5.4. Alexander Gavrylyuk.....68	
2.5.5. Daniil Trifonov.....69	
2.5.6. Antonii Baryshevskiy.....70	
2.5.7. Szymon Nehring.....71	
3. Zamyšlení nad smyslem klavírních interpretačních soutěží.....	72
Závěr.....	75
Seznam pramenů a literatury.....	76
Příloha č. 1.....	82
Příloha č. 2.....	83
Příloha č. 3.....	84
Příloha č. 4.....	85

Příloha č. 5	86
Příloha č. 6	87
Příloha č. 7	88
Příloha č. 8	89
Příloha č. 9	90
Příloha č. 10	91
Příloha č. 11	92
Příloha č. 12	93
Příloha č. 13	94
Příloha č. 14	95
Příloha č. 15	96
Příloha č. 16	97
Příloha č. 17	98
Příloha č. 18	101
Příloha č. 19	102

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Fotografie Arthura Rubinsteina z roku 1906.
- Příloha č. 2: Fotografie Arthura Rubinsteina, která byla pořízena v roce 1963.
- Příloha č. 3: Pomník Arthura Rubinsteina v lese, který nese jeho jméno, a nachází se nedaleko Jeruzaléma v Izraeli.
- Příloha č. 4: Fotografie zachycující Arthura Rubinsteina na Soutěži Antona Rubinsteina v roce 1910.
- Příloha č. 5: Arthur Rubinstein a J. J. Bistritzky, zakladatel a první ředitel Soutěže v Tel Avivu.
- Příloha č. 6: Fotografie J. J. Bistritzkého
- Příloha č. 7: Fotografie pořízená na 1. ročníku Soutěže v Tel Avivu v roce 1974, kde byl Rubinstein předsedou poroty.
- Příloha č. 8: Fotografie Arthura Rubinsteina s Gerhardem Oppitzem, vítězem 2. ročníku Mezinárodní klavírní mistrovské soutěže Arthura Rubinsteina v Tel Avivu z roku 1977.
- Příloha č. 9: Titulní strana katalogu s detaily všech členských soutěží, který vydává AAF.
- Příloha č. 10: Fotografie z finále (část A), kterého jsem se jako divák na 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu osobně zúčastnila.
- Příloha č. 11: Tel Aviv Museum of Art
- Příloha č. 12: Charles Bronfman Auditorium
- Příloha č. 13: Fotografie Idith Zviové, současné ředitelky Klavírní soutěže v Tel Avivu, na informační schůzce před začátkem 15. ročníku Soutěže (2017).
- Příloha č. 14: Idith Zviová, Arie Vardi (stojící řada – první zprava) a soutěžící 15. ročníku Soutěže Arthura Rubinsteina v Tel Avivu (2017).
- Příloha č. 15: Průběh losování pořadí na informační schůzce před 15. ročníkem Soutěže Arthura Rubinsteina (2017).
- Příloha č. 16: Příprava koncertních nástrojů na Soutěž v Tel Avivu. Soutěžící měli na vybranou z těchto značek klavírů – Steinway & Sons, Fazioli a Shigeru Kawai.
- Příloha č. 17: Přehled výsledků pořadí soutěžících od založení Soutěže do roku 1989.
- Příloha č. 18: Kopie portrétu Arthura Rubinsteina, který v roce 1958 namaloval

Pablo Picasso.

Příloha č. 19: Fotografie Stříbrné medaile (Silver Medal), která byla na Soutěži v roce 1980 udělena Ianu Hobsonovi (Velká Británie).

Úvod

Tématem této diplomové práce je Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu (dále jen Soutěž), která je pojmenována na počest jednoho z největších pianistů 20. století. Byla založena v roce 1974 Rubinsteinovým přítelem – Janem Jacobem Bistrizkým (1920 – 2008). O J. J. Bistrizkém jsem se chtěla rozepsat více, avšak bohužel i přes mé velké úsilí, jsem o něm nenalezla potřebné množství informací, a tudíž jsem mu nemohla věnovat v této práci tolik prostoru, kolik by si poprávu zasloužil. Psala jsem email s dotazem na poskytnutí životopisu do organizací, kde za svého života působil, ale do této chvíle jsem se bohužel nedočkala odpovědi.

Tato Soutěž se odehrává jednou za tři roky v izraelském městě Tel Aviv a klade si za cíl objevit talentované mladé klavíristy. Během své třiačtyřicetileté historie se stala jednou ze světově nejvlivnějších klavírních soutěží a mezi minulými laureáty jsou klavírní interpreti světové úrovně jako např. Emanuel Ax, Daniil Trifonov, Seong-Jin Cho, Ian Fountain, Kirill Gerstein, Alexander Gavrylyuk, Antonii Baryshevskiy a další.

Toto téma jsem si vybrala hned z několika důvodů. Arthur Rubinstein je jeden z mých oblíbených klavírních interpretů a jeho mnohými interpretacemi klavírních děl jsem byla v minulosti inspirována. Také jsem o něm přečetla mnoho knih, zhlédla několik dokumentů, zajímala se o jeho život a kulturní dění v době, ve které žil. Soutěž v Tel Avivu vychází z jeho interpretačních a životních zásad. Sám Rubinstein byl také u jejího zrodu osobně přítomen.

Dalším momentem při výběru tématu byl fakt, že jsem se na 15. ročník Soutěže, který se uskutečnil 25. dubna – 11. května 2017 v Tel Avivu, letěla do Izraele sama podívat a byla jsem velmi příjemně překvapena úrovní interpretačních výkonů soutěžících, zvládnutým organizačním průběhem Soutěže a slavnostní atmosférou, která zde panovala.

V první kapitole této práce se budu věnovat Rubinsteinovu životu, vývoji jeho interpretačního umění a vlivy a událostmi, které na něj působily a ovlivnily jeho kariéru. Také se v jedné z podkapitol zabývám jeho interpretačním dílem, zejména jeho způsobem interpretace a přístupu k hudbě. V další kapitole se věnuji samotné Soutěži v Tel Avivu, okolnostem vzniku, organizací soutěže a jejího zařazením do World Federation of International Music Competitions a Alink-Argerich Foundation. Dále následuje část, kde se zabývám podmínkami,

požadovaným repertoárem, průběhem a harmonogramem Soutěže, způsobem hodnocení soutěžících v jednotlivých kolech a složením poroty. V některých směrech také Soutěž srovnávám s jinými mezinárodními klavírními soutěžemi. Samostatnou podkapitolu poté věnuji vítězům a laureátům Soutěže. V poslední kapitole vyjadřuji svůj názor na význam klavírních interpretačních soutěží a celá práce je zakončena kapitolou Závěr.

Snažila jsem se shromáždit co největší objem informací, poslala jsem několik emailů organizátorům Soutěže v Tel Avivu, bohužel však komunikace s nimi byla velmi složitá, ale přesto se mi povedlo získat od nich některé informace, které jsem použila v této diplomové práci. Zaslala jsem několik emailů s dotazy také organizátorům jiných mezinárodních soutěží, ale ve většině případů jsem na odpověď čekala velmi dlouho nebo mi odpovězeno nebylo vůbec. Dále jsem kontaktovala klavíristku Veroniku Böhmovou, která se Soutěže účastnila v roce 2014 a sdílela se mnou své dojmy. Sešla jsem se i s Jamesem Rubinsteinem, vnukem Arthura Rubinsteina, který pobýval v Praze a svolil ke schůzce. Toto setkání mi umožnilo jedinečný pohled na osobnost Arthura Rubinsteina, nejenom jako umělce, ale také člověka a člena rodiny. V neposlední řadě jsem také čerpala z poznatků Jiřího Hlaváče, který mi poskytl informace ohledně organizace mezinárodních interpretačních soutěží.

1. Rubinsteinův život a dílo

Arthur Rubinstein (1887 – 1982) byl polský pianista, který dosáhl svým interpretačním uměním světového věhlasu. Obzvlášť kladně byla ceněna jeho interpretace Chopinových a Brahmsových skladeb. Velké úspěchy slavil zejména ve Španělsku a Jižní Americe, kde si jej publikum oblíbilo hlavně pro jeho temperamentní a energický přednes klavírních děl španělských skladatelů. Za svou dlouhou koncertní kariéru, která trvala úctyhodných 70 let, koncertoval v Evropě, Americe, Africe, Asii a Austrálii. Spolupracoval s předními světovými orchestry (Berlin Philharmonic Orchestra, Vienna Philharmonic Orchestra, London Symphony Orchestra, atd.) a výbornými dirigenty (Leopold Stokowski, Leonard Bernstein, Arturo Toscanini, John Barbirolli, atd.). Rubinstein koncertoval do vysokého věku, jeho poslední koncert se konal v roce 1977 v Londýně ve Wigmore Hall.

Nahrál také velké množství umělecky cenných nahrávek. Na zvukových nosičích se dochovaly Mozartovy, Beethovenovy, Chopinovy, Lisztovy, Brahmsovy a Rachmaninovy klavírní koncerty a také velké množství sólových i komorních skladeb. Zajímal se o kompoziční tvorbu svých současníků, nahrál skladby Debussyho, Ravela a Szymanovského. Potvrzením jeho virtuozity je, že jej společnost Philips classic zařadila do výběru nejlepších klavíristů 20. století.

1.1. Mimořádný talent

Arthur Rubinstein se narodil 28. ledna 1887 v Lodži. Přišel na svět do velké židovské rodiny jako nejmladší ze sedmi dětí. Lodž byla v té době druhým největším městem Polska a ovládala trh s vlnářským a bavlnářským průmyslem v celém Rusku a ve velké části Asie. Také Rubinsteinův dědeček byl jedním z úspěšných obchodníků, kterým se v tomto městě dařilo. Hudební talent v této rodině bychom hledali marně. Nikdo z Arthurových příbuzných neprojevoval hudební nadání. Rubinsteinův otec považoval za nejelegantnější nástroj housle, a tak jedny svému synovi koupil. Arthur Rubinstein však nesdílel jeho názor – cítil potřebu harmonie a polyfonie, jak sám později ve svých pamětech vysvětlil. Rubinstein měl šest sourozenců – tři sestry a tři bratry.

A. Rubinstein už v raném dětství projevoval mimořádný hudební talent. Rád se účastnil hodin klavíru, které navštěvovaly jeho sestry. Otočen zády k pianinu určoval různé akordy a brzy dokázal zahrát melodii, kterou uslyšel. Měl rád chvíle, když po odchodu sourozenců nastávalo naprosté ticho a on osaměl s pianinem. Jeho nadání silně zapůsobilo na celou rodinu, a tak bylo rozhodnuto, že pro rozvoj jeho talentu bude nutno vynaložit větší úsilí, více prostředků a diplomacie. Arthurův strýc Natan Follman napsal o velkém talentu svého synovce Josefu Joachimovi, řediteli Císařsko – královské hudební akademie v Berlíně, který jej nadšeně přijal. Čtyřletého chlapce důkladně vyzkoušel, prorokoval mu slibnou budoucnost a slíbil, že až nadejde čas, ujme se jeho umělecké výchovy. Rubinsteinův otec zamýšlel svého syna poslat na studia k Antonu Rubinsteinovi, který však bohužel v roce 1894 zemřel. S Antonem Rubinsteinem nebyl nijak spřízněn, šlo o pouhou shodu jmen.

V šesti letech začal Arthura Rubinsteina učit hře na klavír Adolf Prechner. Pod jeho vedením udělal zanedlouho velký pokrok. Dne 14. prosince 1894 se uskutečnil Rubinsteinův debut, který se setkal s velkým úspěchem. Prožil pěkné bezstarostné dětství ve společnosti své stejně staré sestřenky Noemi, která však ve svých osmi letech zemřela na spálu, což byla pro něj první krutá rána osudu a konec dětské naivity. Už v tomto období miloval četbu, oblíbil si zejména romány Henryka Sienkiewicze a Julese Verna.

Zanedlouho ho rodiče poslaly do Varšavy k profesoru Różyckému, který ale Rubinsteina nepovažoval za nijak výjimečně talentovaného pianistu. Dokonce se občas stávalo, že na jeho hodinách usnul. Zadával mu pouze cvičení, která sám napsal a publikoval. Brzy bylo jasné, že taková výuka je zcela bezúčelná, a tak ho matka odvezla domů. Bohužel se v té době rodina Rubinsteinových dostala do nepříjemné finanční situace – v Lodži propukla hospodářská krize. Rubinsteinův otec musel prodat dům i továrnu.

V roce 1897 odjel Rubinstein do Berlína, kde byl představen mnoha výborným učitelům hry na klavír – profesoru Ehrlichovi, Jedličkovi a Hofmannovi. Tehdy poprvé potkal Josefa Hofmanna, který měl v té době dvacet dva let a už byl velmi slavný pianista. Také znovu navštívil Josefa Joachima, který na sebe vzal povinnost řídit Arthurovu výchovu. Přemluvil své tři přátele – Roberta Mendelssohna, který byl příbuzným skladatele Felixe Mendelssohna – Bartholdyho, Roberta Warschauera a Martina Levyho, aby uhradili většinu částky potřebné ke studiu Arthura Rubinsteina a sám se zavázal platit zbylou čtvrtinu této částky. Na Joachimovo doporučení ho do své klavírní třídy přijal Heinrich Barth, významný profesor klavírní hry na Císařsko – královské hudební akademie. Bylo rozhodnuto, že nebude posílán do gymnázia, ale bude mít domácího učitele. Byl vybrán doktor Theodor Altmann, který jej seznámil s filozofy všech dob – Platonem, Sokratem, Aristotelem, Kantem a Schopenhauerem. Jeho zásluhou Rubinstein poznal tvorbu Goetha, Heina, Kleista, Balzaca, Maupassanta, Dostojevského, Gogola a Tolstého. Tato záliba ve čtení, kterou v něm Altmann probudil, se projevila i v jeho pozdějším životě. Rád četl každé filozofické dílo, které se mu dostalo do rukou. *„Obdivoval jsem Kantovu logiku. Líbil se mi Nietzscheův povznesený způsob myšlení, jeho exaltovanost, ale i Bergsonova vyrovnanost precizně formulovaných sentencí. Schopenhauerovy pesimistické výroky o ženách mě znepokojovaly, ale žádný z nich na mne vážněji nezapůsobil. Byl jsem rozhodnut dívat se na svět vlastníma očima a mít odvahu čelit mu.“*¹

Heinrich Barth byl velmi přísný a nebylo výjimkou, že mnozí jeho studenti odcházeli z hodin s pláčem. Zprvu v Arthurovi vzbouzel hrůzu, ale díky jeho talentu si ho Barth oblíbil. Bohužel však nutil Rubinsteina přehrávat jen stupnice

---

¹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 359 n.

a nedokázal v něm vzbudit dostatečný zájem, aby jej motivoval k pravidelnému a poctivému cvičení.

V té době ho fascinoval hudební život Berlína. Hlavním zdrojem jeho zážitků a uměleckého vývoje se staly koncerty Berlin Philharmonic Orchestra pod vedením dirigenta Arthura Nikische. Zvláště velký dojem na něj učinilo provedení děl Čajkovského, Rimského – Korsakova, Césara Francka a Richarda Strausse. Také na něj velmi zapůsobili klavíristé Eugene D´Albert svým provedením Beethovenova Klavírního koncert č. 4 G dur, op. 58 a Ferruccio Busoni interpretací Lisztových skladeb. V této době Rubinstein přečetl v originále spoustu německé, francouzské, anglické, ruské a polské literatury.

Rubinsteinův první koncert, na kterém účinkoval jako sólista s orchestrem, se konal v Berlíně v sále Hochschule, kde zahrál pod Barthovou taktovkou Mozartův Koncert č. 12 A dur, K. 624. V té době se pokoušel komponovat. Rychle se však přesvědčil, že necítí žádnou vnitřní potřebu tvořit.

Postupem času se do hodin k profesoru Barthovi připravoval ještě s menším zaujetím než dříve a začal se stále více zajímat o výuku filozofie svého učitele Theodora Altmanna. Toho si všiml i Barth a rozhodl se Altmanna propustit, což mu Rubinstein nikdy neodpustil. Rubinsteinův odpor se stupňoval a vše vyvrcholilo po jeho neúspěšném recitálu v Berlíně. Barth všechno přičítal Rubinsteinově lenosti, chtěl pro něj získat místo profesora na Císařsko – královské hudební akademie v Berlíně, ale Rubinstein s tím nesouhlasil. Rubinsteinovým velkým přáním bylo cestovat po světě, rozšiřovat si obzory a koncertovat. Začal pociťovat nechuť k celému nynějšímu životu. Rubinsteinovi se nelíbilo, že Barth neustále zdůrazňuje právo rozhodovat o jeho budoucnosti. Po několika dalších neshodách se s tímto profesorem v roce 1904 ve zlém rozešel. I když mu Rubinstein vysvětlil důvody svého rozhodnutí, Barthova poslední slova, kterými se s Rubinsteinem rozloučil byla: „*Skončíš ve škarpě, nevděčný usmrkanče! To ti prorokuju...*“² Když Rubinstein v roce 1909 hrál na koncertu v Berlíně, Barth si jej přišel poslechnout. Dokonce mu potom poslal dopis s komentářem, co se mu líbilo a co ne. Rubinsteinovi také doporučil, aby věnoval více pozornosti detailům a méně používal pedál. Rubinstein už nikdy poté nenavštěvoval hodiny u žádného učitele klavírní hry. Ve svých pamětech přiznal,

---

² RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 126

že mu další studium hry na klavír dosti scházelo, ale poměrně brzy se naučil být sám sobě dobrým učitelem. Hodně se naučil ze svých nahrávek a také když občas učil nějakého studenta hrát na klavír. Když některý z jeho žáků hrál nepřesvědčivě skladbu, kterou Rubinstein důvěrně znal, musel žákovi vysvětlit, jaký byl skladatelův záměr a jaký je kulminační bod celé skladby, což mu pomáhalo i v jeho interpretaci těchto děl.

1.2. Začátek kariéry

V roce 1904 se Rubinstein po opuštění Berlína vydal do Varšavy a začal si užívat nově získané svobody. Zde se seznámil s houslistou Pavlem Kochaňským, který se stal jeho dobrým přítelem. Spolu také účinkovali na mnoha koncertech a pořídili nahrávky komorních skladeb. Také navázal přátelství s Karolem Szymannovským, jehož hudba na něj udělala velký dojem.

Zanedlouho byl angažován impresáři Gabrielem Astrucem, který působil v Paříži. Astruc založil Société Musicale, protože chtěl seznámit pařížskou veřejnost s novou hudbou a novými hudebníky. Rubinstein podepsal s Astrucem smlouvu na pět let. Repertoár jeho prvního koncertu v Paříži obsahoval Chopinův Klavírní koncert č. 2 f moll, op. 21 a Saint – Saensův Klavírní koncert č. 2 g moll op. 22.

V této době se začal potýkat s nedostatkem peněz. Smlouva s Astrucem mu sice zajišťovala pravidelný měsíční příjem, ale už teď se začala projevovat jedna z méně lichotivých stránek jeho osobnosti. Ačkoli neměl mnoho peněz, nebránilo mu to v navštěvování drahých restaurací a utrácení za luxusní zbytečnosti. Rubinsteinovy finance se dostaly úplně na dno.

Rubinstein měl v životě velké štěstí. Když mu bylo nejhůř, vždy se objevila nějaká záchrana. Z této nepříjemné situace přišlo vysvobození v podobě turné po Spojených státech amerických. Byl angažován představitelem firmy Knabe z Baltimoru, která vyráběla klavíry. Taková nabídka jej nesmírně povzbudila. V lednu roku 1906 se uskutečnil Rubinsteinův debut v USA. Vystoupil jako sólista s Filadelfským orchestrem v Carnegie Hall se Saint – Saënsovým Klavírním koncertem č. 2 g moll, op. 22. A právě toho večera objevil jednu ze svých vlastností, která mu byla v kariéře koncertního pianisty velmi prospěšná. *„Když jsem se ukláněl, uvědomil jsem si, že jsem dostal dar, který mi po celou dobu mé kariéry věrně sloužil: čím větší sál, čím četnější obecnost, tím víc vzrůstala moje sebedůvěra a sebeovládání. Nikdy jsem necítil tu ochromující trému, která je noční můrou tolika významných virtuosů.“*³ Například na rozdíl od svého současníka Vladimíra Horowitza, který byl také výborným pianistou, ale právě z důvodu trémy před koncerty si v letech 1953 až 1965 vzal pauzu od vystupování před publikem. Takže byl od svých posluchačů dvanáct let odloučen. Rubinstein nikdy tak dlouhou odmlku ve své kariéře neudělal.

Rubinstein byl se svým debutem v New Yorku spokojený. Kritikové vyjadřovali protichůdné názory. Chválili jeho techniku, temperament a předpovídali mu nádhernou budoucnost. Naopak nebyli nadšeni hudebním zvládnutím skladeb. Jedna z recenzí byla velmi nepříznivá, napsal ji Henry Edward Krehbiel, kterému se Rubinsteinův výkon vůbec nelíbil.

Smlouva, kterou Rubinstein s firmou Knabe podepsal, jej zavazovala ke čtyřiceti koncertům během necelých tří měsíců. Následovala vystoupení ve Filadelfii, Baltimoru, Washingtonu, Chicagu, Bostonu, Cincinnati a v mnoha dalších městech. Na tomto turné si vydělal mnoho peněz, avšak znovu se projevila jeho slabá stránka. Rubinsteinova rozhazovačnost byla do jisté míry pochopitelná. Poprvé v životě disponoval dosti vysokou peněžní částkou, ale stále nedokázal hospodárně nakládat s penězi, jako by neznal jejich hodnotu. A tak když jeho turné po Spojených státech amerických v dubnu roku 1906 skončilo, nebyl bohatší než před jeho začátkem.

Bohužel veřejné mínění celé země se řídilo podle New Yorku, a tak mu nepříznivé recenze Henryho Edwarda Krehbiela hodně uškodily. V USA tehdy

---

³ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 209

udělal dojem: „...velký talent, obrovský temperament, slibující nádhernou kariéru, ale pořád ještě nevyzrálý... Musí se ještě mnoho učit.“⁴

Po návratu do Paříže se Rubinsteinova budoucnost nejevila zrovna optimisticky. Neměl žádné nabídky na koncerty a zbylo mu málo peněz. „*Jako obyčejně mi všechny peníze prostě jen protékaly mezi prsty a moje dluhy znovu den ze dne rostly.*“⁵ Astruc byl zklamaný, že Rubinsteina v USA neangažovali na další sezonu. Dokonce vydal příkaz, aby mu byly měsíční honoráře vypláceny ve splátkách, protože věděl o jeho zadlužení a zablýžoval mu to. Následující období nebylo pro Rubinsteina vůbec lehké. V roce 1907 se rozhodl pro pobyt v Berlíně. Gabriel Astruc v Paříži už mu nenabídl žádný koncert a neskrýval, že se v něm zklamal. Nastaly těžké chvíle, nemohl se ničím prokázat a zdálo se, že jeho umělecká kariéra je u konce. Začal si uvědomovat beznadějnost své situace a myšlenky na sebevraždu u něj nebyly výjimkou. Jednoho dne se pro tento zoufalý čin rozhodl, naštěstí se jeho pokus o oběšení nezdařil. A právě v tom momentu si uvědomil, že život je krásný a stojí ho za to žít. „*Rád bych jen řekl, že jsem v tom chaosu myšlenek objevil tajemství štěstí, které doposud uchovávám v srdci: milovat život v dobrém i zlém bez jakýchkoli podmínek.*“⁶ A jako potvrzení nově nalezeného smyslu života podnikl se svými přáteli cestu po evropských velkoměstech výlučně pro zábavu. Celou cestu zakončil spolu s Pavlem Kochaňským v Karlových Varech, kde uspořádali v lázeňském divadle koncert.

Následovala řada koncertů ve Varšavě. V roce 1909 se stal jeho impresáři kníže Vladislav Lubomirski, který mu poskytl finanční prostředky pro uspořádání koncertů v Berlíně, Krakově a Lvově. Od hraběte Skrzyňského dostal nabídku na turné po Itálii, kde se jeho koncerty setkaly s kladnými ohlasy publika.

---

⁴ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 232

⁵ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 274

⁶ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 314 n.

1.3. Úspěchy ve Španělsku a Jižní Americe

Když vypukla 1. světová válka, rozhodl se Rubinstein odjet do Paříže a připojit se tam k legii polských vojáků. Avšak když dorazil na ruské velvyslanectví v Paříži, aby se přihlásil do polské legie, dozvěděl se, že car odvolal svůj souhlas s utvořením této legie, takže Poláci bojovali pod ruskou vlajkou. Naštěstí jej na ruském velvyslanectví přijal plukovník Osnobišin, který měl rád hudbu a před 1. světovou válkou ve Varšavě s nadšením poslouchal Rubinsteinovu hru. Plukovník Osnobišin věděl, že služba v legii by Rubinsteinovi mohla zničit ruce. Přesvědčil ho tedy, aby nevstupoval do armády a slíbil, že mu najde nějakou práci, při které si neporaní prsty.

V těchto dnech si Rubinstein začal uvědomovat nesmyslnost a děsivost války. *„Mladí nevinní muži, ještě včera zdraví a bezstarostní, byli dnes masakrováni jinými mladými nevinnými muži. Jak nesnesitelná tragická fraška bylo to všecko!”*⁷ Rubinstein se dostal do finančních problémů, a aby zaplatil ubytování, často neměl ani co jíst. Naštěstí mu při náhodném setkání Gabriel Astruc obstaral místo překladatele dopisů a dokumentů, které byly nalezeny u válečných zajatců. Rubinsteinova znalost němčiny, polštiny, ruštiny, francouzštiny a angličtiny mu teď byla užitečná.

V roce 1915 Rubinstein odjel do Londýna, kde účinkoval jako sólista s London Symphony Orchestra a hrál společně s houslistou Eugènem Ysaÿem na více než dvaceti koncertech, jejichž výnos byl věnován hlavně na dobročinné účely. Také soukromě vyučoval několik studentů hře na klavír, ale této činnosti se věnoval jen okrajově. Hlavní náplní jeho pozdější pedagogické kariéry bylo působení na mistrovských kurzech.

Téhož roku dostal Rubinstein nabídku zahrát ve Španělsku Brahmsův Klavírní koncert č. 1 d moll, op. 15 s Madrid Symphony Orchestra pod taktovkou E. F. Arbóse. Tento koncert byl součástí festivalu v San Sebastiánu. Rubinsteina tato nabídka potěšila, protože už od dětství měl zálibu ve španělských písních, rytmech a zajímal se o všechno, co bylo španělské, ať už to byla hudba, umění, knihy nebo dějiny. Rubinstein slavil velký úspěch a obdržel také nabídky na další

---

⁷ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 525

koncerty. Vstupenky na koncert s orchestrem, na kterém provedl Saint – Saënsův Klavírní koncert č. 2 g moll, op. 22 se rozprodaly během jedné hodiny. Rubinstein podepsal smlouvu se zástupcem španělské asociace filharmonických společností na dvacet koncertů ve významných španělských městech, které začínaly v lednu 1916. Také podnikl cestu po španělských městech a rozhodl se poznat španělskou kulturu. Oblíbil si zejména Sevillu, Córdobu, Granadu a místní obyvatele. „...*má celoživotní láska k jejich zemi vyrůstala z mého vášnivého obdivu k Mozartovu Donu Juanovi, Figarově svatbě, k Bizetově Carmen, k Chabrierově rapsodii Španělsko, k Rossiniho Lazebníku sevillskému, k Albénizově suítě Iberia a k mnoha dalším dílům velkých skladatelů mnoha zemí, kteří se inspirovali bohatým španělským folklorem. Většina z nich evokuje hudbu, život a zvyky Andalusie a soustřeďuje se hlavně na Sevillu.*“⁸

Rubinstein na svém turné po Španělsku koncertoval ve Valencii, Barceloně a Madridu, kde byly všechny koncerty vyprodány. Ve Španělsku byl oblíben především kvůli temperamentu a energii, kterou do své klavírní hry vkládal. Rubinstein se zde těšil velké oblibě i ve šlechtických kruzích. Na jednom z koncertů v Madridu byla přítomna i teta krále Alfonse XIII., infantka Isabela, která Rubinsteina pozvala do svého paláce. Tato návštěva byla počátkem Rubinsteinova celoživotního přátelství se španělskou královskou rodinou. Od toho dne byly jeho koncerty v Madridu navštěvovány královnou Victorií Eugenií, infantkou Isabel a královnou matkou Marií Cristinou. Královská rodina jej zahrnovala projevy své přízně a Rubinstein u každého člena jejich rodiny našel spontánní nadšení a pochopení. Samotná královna Victoria Eugenia půjčovala Rubinsteinovi na koncerty své koncertní křídlo značky Steinway. Rubinsteinovým impresáriem pro Španělsko se stal Ernesto de Quesada.

Rubinstein se zpočátku bál hrát ve Španělsku Albénizovu suitu Iberia. Jednoho dne se setkal s vdovou po Albénizovi a jeho dvěma dcerami, kterým na otázku, jestli hraje některou z Albénizových skladeb, odpověděl: „*Znám a miluju jeho suitu Iberia, ale bojím se ji ve Španělsku hrát. V Polsku ti nejúspěšnější zahraniční pianisté vzbudí smích, když hrají Chopinovy mazurky; nedovedou si osvojit rytmus této ryze polské hudby. A já nechci riskovat, že se mi vysmějí ve Španělsku, kde mám takovou radost z dosavadních úspěchů.*“⁹ Po dlouhém přesvědčování zahrál paní Albénizové část této suity a ta mu potvrdila správnost

⁸ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 547

⁹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 565

jeho interpretace. To ho povzbudilo, aby o měsíc později uskutečnil v Madridu tři koncerty, kde v každém programu zahrál čtyři z dvanácti částí Iberie. Byl to v jeho umělecké kariéře rozhodující obrat. Od toho dne byl označován za vynikajícího interpreta španělské hudby. Rubinstein hrál i Albénizovu skladbu Navarra, která se stala jeho oblíbeným přídatkem. Po celá léta s ní s úspěchem končil program.

V té době se spřátelil s Manuelem de Fallou. Rubinsteina fascinovala jeho hudba k baletu Čarodějná láska, zvláště skladba Ohňový tanec. Vypůjčil si od skladatele partituru, skladbu upravil pro klavír a s velkým úspěchem hrál na koncertech. Také s oblibou hrával De Fallovy Noci ve španělských zahradách. V sezoně 1916 – 1917 měl ve Španělsku přes sto koncertů.

Roku 1917 byl Rubinstein pozván do Argentiny. Měl problémy s cestovním pasem. Díky svému přátelství se španělským králem Alfonsem, mu byl vystaven normální španělský pas, v němž bylo řečeno, že je občanem Polska, které sice nemá zastoupení u tamějšího dvora, ale že španělský král osobně ručí za Rubinsteinovu totožnost. Díky tomuto pasu byl Rubinstein uznán španělským národem za prvního občana svobodného Polska, které získalo svou svobodu až později.

Rubinsteinův první koncert v Jižní Americe se konal 2. července 1917 v Teatro Odeon v Buenos Aires. Rubinstein pro svůj debut zvolil pestrý program: Bachovu Toccatu, Beethovenovu sonátu, několik Chopinových skladeb, Albénizovu Navarru, Ondine z Ravelova Kašpara noci a celý koncert zakončil Lisztovou Uherskou rapsodií č. 12. Největší ohlas u publika vyvolala Albénizova Navarra a Lisztova Rapsodie. Bohužel, kromě deníku La Nación, nebyla kritika velmi příznivá. Panu Laguardianu, kritikovi z novin La Prensa, se Rubinsteinova interpretace Bacha a Beethovena zdála být nezralá. Postupem času se však Rubinsteinovi podařilo jejich názor změnit.

Bylo překvapivé, že lóže, které se obvykle těžko prodávaly, byly obsazeny nejbohatšími rodinami z Buenos Aires. Bylo to však tím, že se doslechli od svých známých a přátel ze Španělska o tomto klavíristovi, jehož koncertů se účastní i samotná španělská královna. Proto jindy zdrženlivá vyšší společnost v Buenos Aires, známá spíše svou neúčastí na jiných koncertech, zaplnila lóže při Rubinsteinově prvním koncertu a i nadále převládala při jeho vystoupeních.

Ve svém turné pokračoval čtyřmi koncerty v Montevideu, hlavním městě Uruguaye. Rubinsteinovo vystoupení zde vyvolalo bouřlivý potlesk a volání o přídavek. Nadšení jeho posluchačů bylo tak veliké, že jej dokonce začali vyhazovat do vzduchu, pak s ním přešli náměstí a až teprve u hotelu mu dovolili postavit se na vlastní nohy. Následovaly další úspěšné koncerty v Chile.

Před návratem do Španělska Rubinstein podepsal s Faustinem da Rosou smlouvu na rok 1918, která zahrnovala koncerty v Brazílii, Uruguay, Argentině, Chile, Peru a na Kubě. Nutno dodat, že si polepšil i po finanční stránce.

Turné začalo v São Paulu a Riu de Janeiru, kde bylo jeho šest koncertů vyprodáno už v předprodeji. Zpráva o konci 1. světové války zastihl Rubinsteina 11. listopadu 1918 uprostřed jednoho z jeho recitálů v Limě. Ještě předtím, než odplul na Kubu, uspořádal galakonzert pro sdružený Červený kříž Francie, Anglie a Spojených států amerických. Koncert vynesl velkou částku, která byla předána velvyslancům těchto zemí. Na Kubě na něj udělala velký dojem kubánská samba. Obdivoval tanečníky, kteří vynikali nenapodobitelným smyslem pro rytmus. Místní publikum si oblíbilo zejména Rubinsteinovu interpretaci Albénizovy Navarry a De Fallova Ohňového tance.

1.4. Meziválečné období

Po skončení 1. světové války následovalo Rubinsteinovo turné po Spojených státech amerických. Naposledy zde hrál roku 1906. Turné v roce 1919 zahájil recitálem v Carnegie Hall. Tento koncert byl pro něj velmi důležitý a sám Rubinstein si to plně uvědomoval. Recitál dopadl docela dobře, ale nešlo mluvit o triumfu. Přišli si jej poslechnout všichni významní američtí hudební kritikové. Kritik Henry Edward Krehbiel neprojevil příliš nadšení, ale kritikové ostatních novin napsali velmi přátelské recenze. Rubinsteinův druhý recitál v Carnegie Hall byl sice ještě úspěšnější, nicméně v té době byli považováni za větší umělce

Paderewski, Rachmaninov a Hofmann, takže se Rubinsteinovi angažmá nehrnula. Účinkoval jen na dvou koncertech s Eugènem Ysaÿem v Cincinnati a Frederick Stock jej angažoval na vystoupení s Chicago Symphony Orchestra.

Rubinstein chtěl jet do Londýna, ale byl přemluven impresáři José Riverou, aby podnikl turné po Mexiku. Jeho debut v Mexico City si přišla vlivem špatné reklamy poslechnout jenom stovka posluchačů. Naštěstí se organizace jeho koncertů ujal impresáři Rafael Sanchéz a Rubinstein nakonec odehrál před vyprodanými sály 26 koncertů za čtyři týdny. Musel rozšířit svůj repertoár. Do programů koncertů zařazoval také volná aranžmá orchestrálních, operních a baletních skladeb – tanec Salome, svou vlastní úpravu Stravinského Ptáka Ohniváka a fantazii, kterou vytvořil podle Zlatého kohoutka Rimského – Korsakova.

Po příjezdu do Paříže se setkal s bratrem Ignácem, který měl zprávy z domova – jejich rodina byla v pořádku. Po dalším turné po Španělsku, které bylo stejně úspěšné jako to předchozí, následovala série koncertů v Anglii, kde měl velký úspěch ve venkovských městech, ale v Londýně nebyl schopný zaplnit sál. *„Udivoval mě zvláštní jev: na venkově měly mé koncerty, většinou abonentní, úspěchy – ale v Londýně se mi nedařilo. Nedokázal jsem zaplnit ani malou Bechstein Hall, teď překřtěnou na Wigmore Hall, protože firma Bechstein po válce zbankrotovala. Byl jsem ve společnosti zahrnován obdivem a mé jméno se ustavičně objevovalo v nejlepších ilustrovaných týdenících, takže jsem nemohl pochopit, proč se má veřejná vystoupení neseťkávají s větším úspěchem. Po čase jsem objevil příčinu a poučil se: má popularita v nejlepších londýnských salonech a to, že jsem byl ‘přítelem’ vévodkyně na stránkách Sketche a Tatleru, mi v kariéře nejvíc uškodilo. Domýšliví londýnští kritikové mě odbyli stručnou zmínkou ‘Rubinstein hraje dobře španělskou hudbu’ a o to ostatní se nestarali. Protože podobné názory hlásali i moji kolegové pianisté, žárlící na mé společenské úspěchy, zůstal pro mne Londýn městem, jež jsem jen těžce dobýval, a musel jsem čekat až do konce druhé světové války, než jsem byl přijat a milován možná víc než kdekoli jinde.”¹⁰*

Po návratu do New Yorku, jej nečekaly dobré zprávy. Stále zde byli považováni za velké umělce Josef Hofmann a Sergej Rachmaninov, takže

---

¹⁰ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 94 n.

Rubinstein byl angažován pouze na deset koncertů v malých městech, koncert s Eugénem Ysaÿem a několik koncertů s orchestry. Spolupracoval s dirigenty Mengelbergem, Stokowským a Alfredem Hertzem.

Následovaly koncerty v Jižní Americe, kde si se zájmem poslechl soubor krátkých skladeb nazvaný O Prole do Bebe, které napsal Heitor Villa – Lobos. Od té doby je zařazoval do programu svých koncertů.

Poté se v Londýně shledal se svým dobrým přítelem, houslistou Pavlem Kochaňským, se kterým uspořádal několik koncertů a v Paříži se shledal i s Karolem Szymanovským. V Paříži Rubinstein moc nekonzertoval, obával se zdejšího publika. *„Dostal jsem dobré ponaučení v Anglii, kde mě ocejovali jako salonního pianistu, jehož jedinou silnou stránkou je španělská hudba. Trpěl jsem tím celá léta. A tak jsem na hudebních schůzkách u Milhauda nebo Poulence odmítal hrát svůj repertoár a místo toho je bavil pěknými tangy a písněmi Lópeze Bucharda, brazilskými sambami a dalšími folklorními lahůdkami, které se jim strašně líbily a mně neublížily.“*¹¹

Následovaly koncerty ve Španělsku, Anglii, USA a na Kubě. V Paříži mu Ignác sdělil, že rodiče zemřeli. Rubinsteinova matka zemřela na rakovinu a jeho otec o dva měsíce později na zápal plic. Arthur Rubinstein ihned odjel do Lodže, kde se setkal se zbytkem své rodiny.

V roce 1921 se Rubinstein rozhodl k vystoupení před pařížským publikem. Dostal od tehdejšího ředitele divadla Théâtre des Champs-Élysées nabídku na tři recitály s rozdílným programem během jednoho týdne za honorář 400 dolarů za koncert. Na koncertech hrál na klavír značky Pleyel. Všechny tři koncerty byly velmi úspěšné. Kromě milovníků hudby tu byli Stravinskij, Milhaud a jeho kolegové, významnější kritikové Isidor Philippe a Marguerite Longová a pianisté, kteří byli právě v Paříži. Mnozí přišli na všechny tři koncerty. Kritika jej přijala velmi dobře. Koncerty ve Francii byly rovněž četnější a honoráře lepší.

Potom následoval pobyt v Londýně, kde měl koncert s Pavlem Kochaňským a Lionelem Tertisem. Ve Spojených státech amerických vystoupil v Connecticutu, Baltimoru, Washingtonu, Kalifornii a New Yorku, kde spolu s Pavlem Kochaňským provedli premiéru houslové sonáty Ernesta Blocha.

---

¹¹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 127

Po návratu do Paříže jej zastihl dopis od impresária z Istanbulu, který mu navrhl koncerty v Turecku, Řecku a Egyptě, což Rubinstein velmi uvítal, protože už dlouho si přál navštívit historická města těchto států. Zvláště ho zaujaly památky v Athénách. Také si během turné udělal čas, aby navštívil Palestinu.

V srpnu roku 1924 byl pozván hraběnkou Polignacovou do Benátek a zde také pracoval na svém programu pro nadcházející koncerty ve Varšavě, ale stejně jako dřív zanedbával detaily, které vyžadovaly dlouhé hodiny cvičení. Od roku 1904 jen málo změnil své návyky při studiu nových skladeb. *„Vidím skladbu jako celek, nepřipisuji přehnaný význam jednotlivým fragmentům, které mohou často narušit celkové vyznění. Moje paměť zároveň neomylně absorbuje skladbu. Jsou tři druhy paměti: vizuální, sluchová a prstová. Ta moje byla vizuální a nejlíp fungovala, když jsem při hře jakoby viděl tištěné noty a v duchu obracel stránky. Vždycky mi ovšem velice pomáhala znalost formy díla. To vše mi umožňovalo přednést novou skladbu k spokojenosti jakéhokoli obvyklého publika. Ale kritikové a hudebníci, kteří znali každý takt toho, co jsem hrál, mohli snadno odhalit nedokonalost na jistých technicky obtížných místech, protože jsem nikdy nevynaložil dost času k nacvičení noty po notě. Ta hrozná nedbalost mi zůstala až do let, kdy gramofonový průmysl vyžadoval, aby byly všechny noty zahrány patřičně a věrně podle partitury. Současně to posluchače naučilo požadovat od živých vystoupení stejný bezchybný výkon.“*¹²

V roce 1925 Rubinstein v Polsku hrál na několika úspěšných koncertech. Na koncertech ve Varšavě překvapil publikum svým španělským repertoárem, který tady byl úplně neznámý. Také hrál na dvou recitálech ve svém rodném městě Lodži. Slavil zde velký úspěch, ale neměl z něj velkou radost. *„Bylo to přesně jako za starých zlatých časů, ale nemohl jsem se z toho plně radovat, cítil jsem nesmírnou lítost, že už otec a matka nemohou být svědky úspěchu jejich marnotratného syna.“*¹³ V roce 1926 na jednom ze svých koncertů ve Varšavě poprvé potkal svoji budoucí ženu, Nelu Mlynarskou. Byla to dcera polského dirigenta Emila Mlynarského, se kterým Arthur Rubinstein několikrát spolupracoval.

V roce 1929 podepsal Rubinstein smlouvu na pět let se společností His Master's Voice, což jej donutilo věnovat více času práci na detailu. *„Pokud jde o*

---

¹² RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 231

¹³ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 237

mne, vždycky jsem byl ochoten vybrat nahrávku s jiskrou inspirace, dokonce i když tam byly nepříliš znatelné prohřešky, spíš než příliš perfektní verzi."¹⁴ V tomto roce mu také francouzská vláda udělila rytířský řád Čestné legie. Byla to opravdu velká pocta. Čestná legie byla jediným řádem, který vyžadoval jednomyslné hlasování všech členů.

S Nelou Mlynarskou se Rubinstein oženil 27. července 1932 v Londýně. 18. srpna 1933 se jim narodila dcera Eva a v lednu roku 1935 přišel na svět syn Pavel.

Mezitím Rubinstein podnikl turné po Rusku a Ukrajině. Navštívil Moskvu, Petrohrad, Oděsu, Kyjev a Charkov. V Oděse navštívil zdejší konzervatoř, kde si poslechl mladého pianistu, Emila Gilelse. Jeho hra se Rubinsteinovi velice líbila, takže se rozhodl o něm říct Heinrichovi Neuhausovi, který pro Gilelse opatřil peníze, aby mohl vstoupit na Moscow Conservatory. O mnoho let později se Rubinstein dozvěděl, že v Oděse ovlivnil kariéru i dalšího slavného pianisty, Svjatoslava Richtera. Když se o mnoho let později potkali v New Yorku, Richter mu vyprávěl, jak mu Rubinsteinovo vystoupení v Oděse změnilo život. *„Tenkrát jsem studoval architekturu a neměl jsem v úmyslu stát se koncertním pianistou, ale vy jste mě svou hrou tak nadchl, že jsem odjel do Moskvy studovat u Neuhausa.*"¹⁵

V únoru roku 1935 se Rubinstein vypravil na turné po Japonsku, Číně, Filipínách a na ostrov Jáva. Na nádraží v Tokiu jej přivítal velký dav obdivovatelů a novinářů. Na prvním koncertě zde provedl Čajkovského Klavírní koncert č. 1 b moll, op. 23. Následovaly koncerty v Ósace, Nagoji, Kóbě a Kjótu. V Číně měl koncerty v Šanghaji, Pekingu a Tchien – ťinu a Hongkongu. V této zemi publikum oceňovalo více Rubinsteinovu hudební procítěnost Bachových skladeb než jeho bezchybné provedení technicky náročných klavírních děl. Následovaly recitály v Singapuru a série koncertů na ostrově Jáva. Rubinstein také navštívil ostrov Bali, kde na něj udělal dojem balijský gamelan.

Po návratu do Paříže na Rubinsteina čekaly nabídky na koncerty v Londýně, Švédsku a Norsku. Rubinstein v této době hodně cestoval a zjistil, že na cestách je mu nejlépe. *„Po celý svůj hodně dlouhý život jsem nikdy nepřestal*

---

¹⁴ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 317

¹⁵ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 611

milovat vystupování na veřejnosti a vše, co je s tím spojené; cestování, někdy nepohodlné, stálá změna měst, hotelů, stravy, klimatu – já jsem to všechno zbožňoval. Dokonce to zacházelo ještě dál. Kdykoli jsem byl nucen pobývat na stejném místě víc než dva tři měsíce, ať už to byla Paříž, Londýn, Řím nebo Benátky, chodit stejnými ulicemi, vidět stejné budovy a obchody, začalo mě to znervózňovat. Protože jsem navštívil velkou část světa, říkávám: ‘Nikdy neodjíždím, vždycky se vracím,’ vždyť se všude cítím doma.”¹⁶

1.5. Vrchol kariéry

V sezóně 1935 – 1936 hrál Rubinstein po celé Evropě a jeho popularita začala vzrůstat. Rok 1937 se stal pro Rubinsteinovu kariéru velmi důležitým. Absolvoval turné po Evropě, Jižní Americe a Austrálii. Impresárió Sol Hurok mu dokonce nabídl turné po Spojených státech amerických. Když v roce 1937 absolvoval koncerty ve Francii, Španělsku, Itálii, Belgii, Holandsku a Anglii, strávil léto s rodinou v Mondorf – les – Bains, kde vyučoval hře na klavír Viktora Labuňského. Při jeho výuce přišel na zajímavou skutečnost. *„Bylo zajímavé, že jsem se naučil mnohem více jako učitel, než když jsem studoval sám. Skladby, které jsem si vybral pro koncerty, mi byly okamžitě jasné – měl jsem vrozený hudební instinkt. Hudba ke mně prostě mluvila. Ale když jsem slyšel tutéž skladbu hranou žákem, jehož výkon mě nepřesvědčil, musel jsem soustředit myšlenky, abych vysvětlil stavbu díla, ukázal mu kulminační bod i způsob, jak chápat skladatelovy záměry. Po mém důkladném vysvětlení jsem pokaždé hrál skladbu mnohem lépe já sám, protože jsem k instinktu přidal i jasnou znalost*

---

¹⁶ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 444

*kompozice díla.*¹⁷ Právě v této době se Rubinstein začal více zaměřovat na propracování detailů.

Rubinsteinovo turné po Spojených státech amerických začalo v prosinci roku 1937 a skončilo v březnu následujícího roku. Byl sólistou New York Philharmonic a pod taktovkou Johna Barbirolliho provedl Brahmsův Klavírní koncert č. 2 B dur, op. 83. Tento koncert znamenal opravdové vítězství. Naplněná koncertní síň nadšeně tleskala a pan Olin Downes, kritik deníku The New York Times, napsal svoji recenzi jako uvítání: „*Příliš dlouho jsme pana Rubinsteina postrádali a jsme šťastni, že se k nám vrátil.*“¹⁸ Také se Rubinsteinovi při jeho recitálu podařilo do posledního místa naplnit Carnegie Hall. K Rubinsteinově triumfu pomohlo také, že první významnou deskou společnosti Victor Company byla jeho nahrávka Čajkovského Klavírního koncertu č. 1 b moll, op. 23, kterou vyrobila v Anglii jejich sesterská společnost His Master's Voice. Dobře se v USA prodávala a tak se Rubinsteinovo jméno stalo velmi známým.

Po úspěšných koncertech v Mexiku, Kolumbii a Jamajce se vrátil do Paříže, kde ho překvapila antisemitská nálada. Podepsání Mnichovské dohody Rubinsteina velmi rozčílilo a rozhodl se vrátit vyznamenání, které mu Mussolini před lety udělil.

To, že jej Spojené státy americké po tolika letech přijaly, značně změnilo jeho život. V lednu roku 1939 se znovu vrátil do New Yorku, připravil si velmi pečlivě program a publikum i kritika si jej s radostí poslechli. Všude kde hrál předtím, jej angažovali znovu. Manažeři, dirigenti a společnosti mu nabízeli koncerty, protože obecnostvo obléhalo pokladny a plnilo koncertní síně. Koncert s Johnem Barbirollim v Carnegie Hall a Chopinovský recitál v New Yorku Rubinsteinovu pozici v tomto městě ještě upevnily. Rubinsteinova klavírní hra se značně zlepšila, hlavně proto, že americké publikum bylo náročnější a nahrávky musely být perfektní. Výsledkem bylo, že si Rubinstein oblíbil cvičení na klavír.

Následovalo turné po Jižní Africe. Navštívil Kapském Město, Johannesburg, Pretorii a Kimberley. Stal se jedním z prvních klavíristů, kteří si v Jižní Africe získali přízeň veřejnosti. Toto turné skončilo v Durbanu, kde na jeho hru

---

¹⁷ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 451

¹⁸ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 474

obecenstvo reagovalo ještě temperamentněji než v ostatních jihoafrických krajích.

Když začala 2. světová válka, koncerty v Evropě byly omezeny a Rubinstein i s rodinou v říjnu 1939 nasedl na americký parník, který plul do New Yorku. V Metropolitní opeře uspořádal spolu s Janem Kiepurou, polským tenoristou, koncert pro polské uprchlíky.

Rubinsteinovo turné po Severní Americe během sezóny 1939 – 1940 bylo ze všech dosavadních nejúspěšnější jak přijetím u publika, tak vyprodanými sály. Objel prakticky celé Spojené státy americké i Kanadu. Byl to začátek Rubinsteinovy velké kariéry, která bez větších překážek pokračovala až do jeho posledního koncertu ve Wigmore Hall v Londýně v roce 1977.

17. ledna 1945 se mu narodila dcera Alina a 8. prosince 1946 syn Johnny, který se později stal úspěšným hercem a hudebním skladatelem. Téhož roku získal Rubinstein americké občanství a přestěhoval se i s rodinou do Los Angeles

Po celou dobu 2. světové války Rubinsteina trápilo, co se stalo s jeho rodinou a příbuznými v Polsku a nedovolovalo mu to plně se radovat ze vzrůstajících úspěchů, ale po skončení války pocítil novou sílu a příslib do budoucna. Také se dozvěděl, že jeho bratr Ignác válku přežil.

Rubinsteinův první koncert v Evropě po skončení 2. světové války se uskutečnil v Royal Albert Hall v Londýně. Rubinsteinovo jméno bylo teď v Anglii velmi známé kvůli jeho úspěchům v USA a velkému počtu prodaných desek. V Royal Albert Hall uspořádal tři koncerty a výnos věnoval na pomoc židovským dětem v Hamburku. Poté navštívil Paříž, kde účinkoval na koncertě ve prospěch francouzského hnutí odporu. Pod taktovkou Charlese Muncha provedl Beethovenův Klavírní koncert č. 4 G dur, op. 58, Chopinův Klavírní koncert č. 1 e moll, op. 11 a Rachmaninovovu Rapsodii na Paganiniho téma, op. 43. Největší ovace sklídila Rachmaninovova skladba. Od toho večera byl každý jeho koncert v Paříži vyprodán. Na svém prvním turné po Evropě po 2. světové válce navštívil ještě Belgii, Švýcarsko a Itálii.

V roce 1955 Rubinstein zahrál všechny klavírní koncerty, které během let nacvičil, na pěti vystoupeních v Paříži, Londýně a New Yorku. Jeho program se skládal ze sedmnácti skladeb a aby mu dal formu, začínal každé vystoupení

jedním z Beethovenových koncertů. Takže zazněly Mozartovy, Beethovenovy, Chopinovy, Schumannovy, Lisztovy, Brahmsovy a Saint – Saënsovy klavírní koncerty. Dirigentem v Paříži byl Jean Fournet a v Londýně Adrian Boult.

Od té doby byl Rubinsteinův život rozdělen mezi Evropou a USA. Také každoročně koncertoval v Izraeli ve prospěch orchestru a katedry hudební vědy na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě. V roce 1958 jej Warsaw Philharmonic Orchestra pozval, aby s nimi vystoupil. Navštívil Varšavu a Krakov, ale pozvání do Lodže odmítl, protože nemohl snést myšlenku, že uvidí zničený hřbitov, kde byli pohřbeni jeho rodiče a ulice, které by mu připomínaly mnoho jeho příbuzných a přátel, kteří byli během 2. světové války zavražděni. Vrátil se sem až příští rok a při té příležitosti mu starosta Lodže udělil čestné občanství tohoto města.

V roce 1960 uskutečnil v New Yorku 10 recitálů a jejich výnos věnoval na dobročinné účely. Rubinstein trval na tom, že každý recitál bude mít jiný program, což znamenalo hrát dvacet hodin rozdílnou hudbu. Celá série proběhla během dvaceti čtyř dnů a sály byly vyprodané. V této době Rubinstein každoročně uspořádal nejméně sto koncertů.

Na počátku šedesátých let mu několik univerzit udělilo čestný doktorát. Za účasti tehdejšího prezidenta Johna Kennedyho obdržel čestný doktorát Yaleovy univerzity. Arthur Rubinstein dokázal komunikovat v osmi jazycích.¹⁹

V roce 1966 Rubinstein vystoupil na Pražském jaru. Toto vystoupení bylo netrpělivě očekáváno. Do té doby zde byl znám jen z gramofonových desek. A publikum nebylo zklamáno, mohlo uslyšet dokonale zvládnutou hru, která byla plná energie a vytříbeného citu.

V následujících letech hodně cestoval, kromě turné po USA a Evropě, také navštívil Austrálii, Nový Zéland, Indii, Rusko a Japonsko. V New Yorku nahrál všechny Chopinovy mazurky a obě jeho sonáty. Roku 1966 v Římě, kde RCA Italiana postavila studio, nahrál všechny Chopinovy valčíky, preludia, scherza, balady, polonézy a impromptu. V této době si Rubinstein uvědomil, že některé skladby mohou posluchači více ocenit při poslechu na zvukových nosičích než na koncertech. „*V pozdním věku po tak dlouhém kontaktu s publikem jsem si*

---

¹⁹ SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9. s. 158

uvědomil, že jemné krátké skladby Schubertovy, Schumannovy, Brahmsovy a dokonce i Ravelovy, Debussyho, Prokofjevovy nebo Szymanowského a skladby, které končí měkce, nemohou navázat bezprostřední kontakt s obecenstvem. Stejná komorní hudba, stejné sólové skladby mají na posluchače okamžitý nadšený dopad, jsou – li hrány z posledních dokonalých desek v důvěrně známém prostředí domova. Právě proto je dosti skladeb, které mám velice rád, ale neodvažuji se je hrát na veřejnosti, nepřestal jsem je však nikdy hrát v soukromí.²⁰

V roce 1976 částečně oslepl, ale ani to mu nezabránilo v jeho nepodmíněné lásce k životu. „Protože miluju život takto, došel jsem k přesvědčení, že zlé časy jsou nutné, abychom si uvědomili kouzlo a zajímavost života.“²¹ Rubinsteinův poslední koncert kariéry se konal roku 1977 v Londýně ve Wigmore Hall.

Arthur Rubinstein zemřel 20. prosince 1982 v Ženevě ve Švýcarsku. Ve své závěti si přál být zpopelněn a pochován v Izraeli.²² Jeho přání se vyplnilo a rok po jeho úmrtí byl pomník s jeho popelem umístěn do lesa, který se nachází poblíž Tel Avivu a nese pianistovo jméno.²³ Po Rubinsteinovi byla pojmenována také jedna z ulic v Tel Avivu.

Mezi jeho Rubinsteinovy přátele patřili P. Picasso, I. Stravinskij, M. de Falla, K. Szymanowský, S. Prokofjev, E. Ysaÿe, D. Milhaud a také Jan Masaryk. Mnoho skladatelů Rubinsteinovi věnovalo klavírní skladby.

Za jeho života se mu dostalo mnoha poct. V roce 1971 jej Francouzská republika poctila hodností velkodůstojníka Čestné legie, v Holandsku vypěstovali nový druh tulipánu a pojmenovali jej po Rubinsteinovi, v Paříži byl zvolen členem Akademie krásných umění a Rubinsteinovo jméno nesla i Soutěž v Izraeli. Americký prezident Gerald Ford mu v Bílém domě udělil medaili Svobody a na Kolumbijské univerzitě obdržel čestný doktorát. Na předměstí Buenos Aires byla po Arthuru Rubinsteinovi pojmenována konzervatoř.

---

²⁰ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 639

²¹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 654

²² Arthur Rubinstein. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Rubinstein

²³ Viz. příloha č. 3

Životní nesnáze překonával svým vrozeným optimismem. Jeho bezvýhradná láska k životu a motto „nedat se“ z něj udělalo šťastného člověka.

1.6. Rubinsteinovo interpretační dílo

Rubinstein měl výborný cit pro zvládnutí hudební stránky skladby. Dokázal vystihnout skladatelův záměr a díla interpretoval s obdivuhodnou přesvědčivostí. Hrál s elegancí a temperamentem. V jeho hře byla patrná vzletnost a brilance. Avšak dostatečně se nesoustřeďoval na detaily a příliš často používal pedál. Takto popsal Rubinstein své interpretační umění v roce 1904: *„A znovu mě – chvála bohu – zachránil můj dar hudební kamufláže. Zvládl jsem sice všechny tři programy, protože mi paměť věrně sloužila a v lyrických skladbách jsem měl vždy zdařilé okamžiky, zato když přišly obtížnější pasáže, bravurně jsem se přes ně přenesl a ustavičně jsem si vypomáhal pedalizací, abych zakryl chybějící noty. Díky mému ohni a temperamentu mělo to vše žádoucí výsledek.“*²⁴ *„Vždycky jsem skladby dokázal zahrát tak, aby zněly hezky a správně z hudebního hlediska, ale zanedbával jsem detaily a technickou propracovanost; ten nešvar mě provázel po mnoho let.“*²⁵ Naštěstí si tento svůj nedostatek v pozdějším věku uvědomil a po roce 1937 jej úplně odstranil. Stal se tak jedním z nejuznávanějších koncertních klavíristů 20. století.

Rubinstein za svůj život nastudoval rozsáhlý repertoár počínaje Temperovaným klavírem J. S. Bacha a konče skladbami jeho současníků (C. Debussyho, K. Szymanowského...). Mnoho těchto děl také nahrál. „Ke

²⁴ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 167

²⁵ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 406

skladatelům, které jsem hrál po celý život, patřili především Beethoven, Mozart, Schubert, Schumann, Brahms, Chopin a Liszt. Jak šel čas, přidával jsem k svému repertoáru jejich další díla, nahrál jsem mnoho desek a skončil jsem tím, že jsem kromě etud nahrál vlastně celého Chopina. Mnohé z těchto skladeb jsem hrál na koncertech, ale vynechal jsem ty, u nichž jsem cítil, že bych je nezahrál, jak by si zasloužily."²⁶ Velká část jeho repertoáru byla zachycena na více než osmdesáti gramofonových deskách, které nahrál mezi lety 1928 a 1976.²⁷ Také nahrával s houslisty Jaschou Heifetzem, Pavlem Kochaňským, Henrykem Szeryngem a violoncellistou Gregorem Piatigorským. Rubinstein měl v repertoáru také transkripce oper a orchestrálních skladeb. Nastudoval Wagnerovu operu Tristan a Isolda v Lisztově transkripci a často ji hrával na svých koncertech. Mezi jedno z jeho nejoblíbenějších čísel patřila předehra k Mistrům pěvcům norimberským Richarda Wagnera. Dokázal také z paměti zahrát celou partituru Straussovovy opery Salome.

Zajímavý je Rubinsteinův názor na interpretaci děl některých skladatelů. Rubinstein neměl rád, v té době velmi rozšířené, pojetí Chopina jako slabého souchotináře. *„Moje vlastní koncepce Chopina byla vždy založena na přesvědčení, že to byl mohutný, mužný tvůrce zcela nezávisle na jeho fyzické kondici, podobně jako Beethoven, který byl slabý a nemocný v době, když tvořil svá největší mistrovská díla. Chopinova Polonéza As dur má více hrdosti a hrdinské síly než kterákoli skladba Lisztova.*"²⁸

Beethovenovy vrcholné skladby považoval za romantická díla. *„Někdy se zapomíná, že Beethoven byl prvním skladatelem, jehož lze nazvat 'romantikem', což znamená prostě to, že užíval svého tvůrčího génia, aby ve své hudbě vyjádřil svoje zoufalství, svoje radosti, svůj smysl pro přírodu, své výbuchy vzteku a především svou lásku. S jedinečným mistrovstvím vyjádřil dokonalou formou všechny tyto city. Nic mi není vzdálenější než termín 'klasický', mluví – li se o Beethovenovi.*"²⁹

Jeden z jeho největších konkurentů – Sergej Rachmaninov byl i výborný skladatel. Takhle se o něm Rubinstein vyjádřil: *„Rachmaninov mi zvlášť padl do srdce. Byl nepřekonatelný, když hrál svoje vlastní skladby. Na jeho koncertech*

²⁶ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 555

²⁷ SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9. s. 405 n.

²⁸ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 142

²⁹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 183

byste věřili, že to jsou největší arcidíla, která byla kdy napsána, ale když je hráli jiní pianisté, jak nejlíp uměli, stalo se zřejmé, čím jsou: brilantně napsanými skladbami s orientální sladkou malátností, jež si získaly velkou oblibu obecnosti. Ale když hrál hudbu jiných skladatelů, zapůsobil na mě novostí a originalitou svého pojetí. U Schumanna nebo Chopina mě dokázal přesvědčit i tehdy, jestliže to bylo v rozporu s mým vlastním cítěním. Od dob Busoniho to byl pianista, který posluchače nejvíce fascinoval. Znal tajemství zlatého, živého tónu, který vychází ze srdce a je nenapodobitelný. Podle mého hlubokého přesvědčení byl lepším pianistou než skladatelem. Musím přiznat, že jsem podlehl kouzlu jeho skladeb, když jsem jim naslouchal, ale po návratu domů jsem pociťoval lehkou nechut k jejich příliš bezostyšně vyjadřované sladkosti."³⁰ Za nejvýznamnějšího ruského skladatele považoval Sergeje Prokofjeva. Byl jeho upřímným ctitelem, ale zároveň ve svých pamětech přiznal, že byl příliš líný na to, aby nastudoval Prokofjevovy sonáty a koncerty, které vyžadují dlouhou a tvrdou práci. „Zněly zvláště, ale bylo v nich cosi svěžího a nového, co mě ihned upoutalo. Za dlouhá léta svého života jsem došel k názoru, že Prokofjev je nejvýznamnějším ruským skladatelem. Stravinskij se stal kosmopolitou a to vyjadřuje i jeho hudba. Dalším skladatelům chybí v jejich dílech autenticita ruského hudebního stylu, jež Prokofjev zachovává."³¹

Rubinsteinův názor na přátelství s Vladimírem Horowitzem a jeho klavírní hru byl rovněž zajímavý. „A tak jsme se s Horowitzem stali blízkými přáteli. Tykali jsme si, říkali si křestními jmény a on ke mně občas přicházel poradit se, prodiskutovat svůj repertoár efektivních přídavek. Ale začal jsem vycítovat jemný rozdíl mezi námi. Jeho přátelství ke mně bylo vztahem krále k poddanému. Prokazoval mi přátelství a jistým způsobem mě využíval, zkrátka a dobře nepovažoval mě za sobě rovného. To ve mně vyvolalo těžkou uměleckou depresi. V hloubi duše jsem cítil, že jsem lepším hudebníkem. Má koncepce chápání smyslu hudby byla vyvrátenější, ale byl jsem si současně vědom svých strašných vad – nedbalosti k detailům, přístupu k některým koncertům jako k milé zábavě, a to všechno pro ďábelskou lehkost, s níž jsem skladby chápal, naučil se je a potom lehkomyšlně hrál na veřejnosti. Byl jsem přesvědčen, že ho jako muzikant převyšuji, ale musel jsem uznat, že Volodě je mnohem lepší pianista."³²

³⁰ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 103 n.

³¹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 60

³² RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 289

Rubinstein neměl po Barthovi už žádného učitele, takže se od svých sedmnácti let učil sám. Na svého učitele Bartha rád vzpomínal, ale s výukou u něj nebyl velmi spokojen. *„Pokud se týče hudby, dostalo se mi bohužel jen nutné suchopárné kázně, která neměla pochopení pro to, co můj talent nezbytně potřeboval. Když teď mluvím o svých prvních deskách, vzpomínám si, jak jsem byl zděšen, když jsem slyšel své první nahrávky. Najednou jsem si uvědomil, že když hraju na veřejnosti, dávám průchod okamžité inspiraci a citům, což mi brání poslouchat sebe sama kriticky, protože jsem příliš zaujat vystoupením. Ale když jsem poslouchal nahrávky, uvědomil jsem si, že se mohu něco naučit jen sám od sebe. Počínaje tímto okamžikem stal se pro mne první poslech nejdůležitější lekcí.“*³³ Právě poslechem svých nahrávek se mnoho naučil. Zdokonaloval se také při výuce svých žáků. Když některý z jeho žáků hrál nepřesvědčivě skladbu, kterou Rubinstein důvěrně znal, musel žákovi vysvětlit, jaký byl skladatelův záměr a jaký je kulminační bod celé skladby, což mu pomáhalo i v jeho interpretaci těchto děl.

Od toho se také odvíjely jeho zásady, jak učit. Učitel by měl mít na paměti, že každý student je jiný, měl by brát v úvahu jeho fyzickou stavbu ruky i těla a jeho individuální potřeby. *„Vždycky jsem zastával názor, že učitel má stejně jako lékař posuzovat každý případ individuálně a pokusit se odhalit specifické hudební či technické nadání nebo nedostatky. Učitelé by si měli pozorně všimnout u svých žáků fyzických rozdílů. Klavírista malé postavy má k nástroji jiný přístup než člověk sto osmdesát centimetrů vysoký. Jsou ruce malé a ruce velké. Prsty bývají příliš krátké; je tu problém rozpětí ruky. Učitelé by měli bedlivě pozorovat všechny tyto odlišné znaky a žákům podle nich vybírat během výuky vhodné skladby. Všiml jsem si, že nejlepšími učiteli jsou odborníci, kteří jsou i nadšenými pedagogy. Studovat u slavného klavíristy je často velmi nebezpečné, protože mnozí žákům bezděčně vnucují vlastní velkou osobnost a víc než často z nich dělají jen slabé imitátory. Jsou i takoví, kteří natolik k talentům, o něž pečují, že v nich po celá léta tlumí přání rozletět se na vlastních křídlech.“*³⁴

Zajímavý je také Rubinsteinův postoj k soutěžím. V roce 1910 se dozvěděl o Soutěži Antona Rubinsteina v Petrohradě.³⁵ Sám si dobře uvědomoval, že se

³³ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 392

³⁴ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001. s. 103

³⁵ Viz. příloha č. 4

nedokáže naučit skladbu do posledního detailu, vždycky si nechával něco k improvizaci a to ho od účasti na soutěži odrazovalo. V Rusku v té době platil zákon, který zakazoval židům pobývat v Petrohradě více než 24 hodin. Porota soutěže podepsala petici žádající zmírnění tohoto zákona po dobu soutěže, ale ministerský předseda odmítl. Tato nespravedlnost se Arthura Rubinsteina dotkla, a právě proto se rozhodl soutěže zúčastnit. Do začátku soutěže zbývalo čtrnáct dní, ale díky svému odhodlání stihl rozsáhlý soutěžní repertoár nastudovat.³⁶ 1. cenu získal Hoehn a Rubinsteinovi porota jednomyslně přiřkla čestný diplom poroty a také zvláštní cenu *ex aequo*,³⁷ tedy stejným dílem jako 1. cena, avšak peněžní odměna v hodnotě 2000 rublů (na tehdejší dobu – 1000 USD) připadla výhradně Hoehnovi. Tuto skutečnost považovali Rubinsteinovi přívrženci za nehoráznou. Mezi lidmi, kteří se pohoršovali, patřili, Stefan Grostern, André Diedrichs a Sergei Koussevitzky, který jej později najal jako sólistu na několik koncertů s jeho orchestrem.³⁸

Pro Rubinsteina byla hudba přirozenou součástí života. Rubinstein hrál s potěšením, hudba mu působila radost a stala se mu pomocnicí v těžkých okamžicích. V roce 1973 napsal: „*A dnes mohu potvrdit, že mě hudba vždy znovu dokázala potěšit a ukonejšit.*“³⁹

---

³⁶ Anton Rubinstein Competition. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Anton_Rubinstein_Competition

³⁷ SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9. s. 117

³⁸ SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9. s. 117

³⁹ RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001 . s. 258

2. Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu

A nyní se již budu zabývat samotnou Soutěží. Jednu kapitolu věnuji okolnostem jejího vzniku a událostem, které ovlivnily její vývoj. Budu se také zabývat rolí, kterou Arthur Rubinstein hrál při založení Soutěže a jak se zasadil o její průběh. Dále uvedu podmínky přijetí do Soutěže, požadovaný repertoár, průběh a harmonogram 15. ročníku Soutěže, způsob hodnocení jednotlivých kol, složení poroty a jednu podkapitolu věnuji vítězům a laureátům Soutěže v Tel Avivu.

Jenom pro doplnění uvádím, že existují i další klavírní soutěže, které nesou jméno Arthura Rubinsteina – jedná se o International Competition for Young Pianists Arthur Rubinstein in memoriam v Bydgoszci (Polsko)⁴⁰, což je tříkolová soutěž (2 kola + finále) s věkovým limitem 21 let, a Arthur Rubinstein Youth Piano Competition v Pekingu,⁴¹ jejíž první ročník se uskutečnil v roce 2016. Věkový limit této soutěže je 18 let. Přátelské vztahy se Soutěží v Tel Avivu dosvědčují i fakt, že předsedou poroty v Pekingu se stal Arie Vardi, který je taktéž dlouholetým členem poroty Soutěže v Tel Avivu a v téže porotě také zasedla ředitelka Tel Avivské sesterské soutěže – Idith Zviová.

Aby byl výčet kompletní, kromě Arthur Rubinstein International Music Society⁴², která byla založena v roce 1980, existuje také Arthur Rubinstein Institute v Marbelle (Španělsko)⁴³, který také organizuje klavírní soutěž, která ale nenese Rubinsteinovo jméno.

---

⁴⁰ International Competition for Young Pianists Arthur Rubinstein in memoriam in Bydgoszcz. In: *European Union of Music Competitions for Youth* [online]. München (Germany), 2013 - [cit. 2018-01-08]. Dostupné z: <http://www.emcy.org/member-competitions/international-competition-for-young-pianists-arthur-rubinstein-in-memoriam.html>

⁴¹ Arthur Rubinstein Youth Piano Competition in Beijing. In: *China Daily* [online]. Beijing (China), 2011 - [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/beijing/2016-09/22/content_26874472.htm

⁴² The Arthur Rubinstein International Music Society. In: *The Arthur Rubinstein International Music Society* [online]. Tel Aviv (Israel), 2016- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <http://www.arims.org.il/>

⁴³ Arthur Rubinstein Institute in Marbella. In: *Arthur Rubinstein Institute* [online]. Marbella (Spain), 2015 - [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: <https://www.arthurrubinsteininstitute.com/international-piano-competition-marbella>

2.1. Okolnosti vzniku Soutěže v Tel Avivu a události, které ovlivnily její vývoj.

Soutěž v Tel Avivu byla založena v roce 1974 Janem Jacobem Bistritzkým (1920 – 2008), který se posléze stal jejím prvním ředitelem. J.J. Bistritzky⁴⁴ působil předtím, než v roce 1971 emigroval do Izraele, jako ředitel International Chopin Piano Competition ve Varšavě.⁴⁵ Zde se také seznámil s Arthurem Rubinsteinem.⁴⁶ Bohužel se mi ani přes velkou snahu nepodařilo najít životopis J. J. Bistritzkého nebo podrobnosti o jeho kariéře. Mé hledání v knihovnách a přes internetové zdroje bylo neúspěšné a na dotazy v emailech, které jsem odeslala do organizací, se kterými byl pan Bistritzky spjat (World Federation of International Music Competitions a Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v Tel Avivu), mi nepřišly odpovědi. Víme ale, že Rubinsteina s Bistritzkým pojilo blízké přátelství.⁴⁷ Jelikož A. Rubinstein nebyl velkým nadšencem interpretačních soutěží, které přirovnával ke koňským dostihům, zpočátku se k nápadu založení soutěže stavěl skepticky. Nejspíš také hrála roli i jeho zkušenost ze Soutěže Antona Rubinsteina v roce 1910,⁴⁸ kde, přestože jednohlasně získal zvláštní cenu poroty a umístění na 1. místě sdílel s klavíristou Alfredem Hoehnem, mu nebyl přiznán podíl z peněžní odměny pro vítěze a celý obnos (2000 rublů) obdržel právě Hoehne, jak jsem již uvedla v kapitole Rubinsteinovo interpretační umění. Rubinstein měl i jisté obavy, že tato nová Soutěž nedosáhne standardů nejprestižnějších klavírních soutěží na světě.⁴⁹

Ale poté, co mu J. J. Bistritzky vysvětlil myšlenku celé Soutěže a zásady, které bude reprezentovat, Rubinstein s propůjčením svého jména souhlasil. Pochopil, že takto může pomoci budoucím generacím mladých pianistů, prosazovat se na světových pódiiích. Cílem Soutěže je propagovat a podporovat mladé a vynikající pianisty, což byl také důvod, proč se nakonec Arthur

---

⁴⁴ Viz. příloha č. 6

⁴⁵ SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9. s. 338 n.

⁴⁶ Setting Pianistic Standards. In: *My voice* [online]. USA, 2011- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://english.getclassical.org/2011/02/18/setting-pianistic-standards-the-arthur-rubinstein-society-and-international-piano-competition/>

⁴⁷ Viz. příloha č. 5

⁴⁸ Viz. příloha č. 4

⁴⁹ SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9. s. 338 n.

Rubinstein cítil poctěn touto příležitostí přebrat nad Soutěží záštitu. Podle vyjádření jeho vnuka, Jamese Rubinsteina, v ní viděl také příležitost k vypěstování zdravého konkurenčního prostředí, které bude mladé pianisty inspirovat k podávání co nejkvalitnějších výkonů.

Soutěž Arthura Rubinsteina vychází z jeho interpretačních a životních zásad a hodnot a předsevzala si dosažení a udržení nejvyšších profesionálních standardů. Vytváří prostor pro prezentování mladých, mimořádně talentovaných a ambiciózních pianistů a podporuje jejich uměleckou kariéru. Myšlenkou soutěže je spojit umělecký odkaz Arthura Rubinsteina a kulturní život v Izraeli. Organizátoři se inspirovali Rubinsteinovým osobním přístupem k umění klavírní interpretace a postojem k životu.⁵⁰ Tato soutěž také propaguje repertoár, který za svého života Arthur Rubinstein na koncertech uváděl nejčastěji.⁵¹ Úlohou mezinárodní poroty je vybrat soutěžící, kteří předvedli mimořádné koncertní výkony s vyzrálou intelektuální a emocionální odezvou na hudbu.

Na Soutěži je udělována speciální Cena Arthura Rubinsteina (Arthur Rubinstein Award), kterou si odnášejí mladí talentovaní klavíristé, kteří se mohou chlubit mimořádnými hudebními dovednostmi a schopností přesvědčivě interpretovat díla v širokém rozsahu od raného baroka až po soudobou hudbu. Laureáti Soutěže obdrží medaile s portrétem Arthura Rubinsteina,⁵² jehož autorem je jeho přítel Pablo Picasso, který dílo namaloval 19. července 1958.⁵³ Tento obrázek se také stal logem celé Soutěže a byl použit i na poštovních známkách pro Izraelskou poštu.⁵⁴

Dalším důvodem, který Arthura Rubinsteina přiměl k propůjčení svého jména Soutěži, byla jeho láska k Izraeli. Za svého života odehrál několik recitálů a zahrál si také s Israel Philharmonic Orchestra. V Jerusalem Music Centre uskutečnil několik mistrovských kurzů, které mnohé vypovídají také o jeho

---

⁵⁰ The Arthur Rubinstein International Music Society. In: *The Arthur Rubinstein International Music Society* [online]. Tel Aviv (Israel), 2016- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <http://www.arims.org.il/>

⁵¹ SIEK, Stephen: *A Dictionary for the Modern Pianist*, Rowman & Littlefield Publishers (November 10 2016) ISBN-10: 0-8108-8879-3. s. 5

⁵² Setting Pianistic Standards. In: *My voice* [online]. USA, 2011- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://english.getclassical.org/2011/02/18/setting-pianistic-standards-the-arthur-rubinstein-society-and-international-piano-competition/>

⁵³ Viz. příloha č. 18

⁵⁴ EISENBERG, Ronald L.: *The Jewish World in Stamps: 4000 Years of Jewish Civilization in Postal Stamps*, Schreiber Publishing, Rockville 2002. s. 90 n.

pedagogickém talentu a interpretačním umění. Do této země za svého života často jezdil, byl jmenován čestným občanem Jeruzaléma a do lesa poblíž tohoto města byla na 1. výročí jeho úmrtí převezena urna s jeho popelem, jak si přál v poslední vůli.⁵⁵ Dokonce po něm byl les, kde se nachází jeho pomník, pojmenován.⁵⁶ Ačkoliv byl agnostik, hrdě se hlásil k židovství a židovské kultuře. Líbilo se mu, že Soutěž v Tel Avivu byla výbornou příležitostí, jak propagovat izraelskou hudbu. Každý rok jsou vybráni izraelští skladatelé, kteří pro Soutěž zkomponují skladby. Pro 15. ročník Soutěže, který se uskutečnil v roce 2017 (25. 4. – 11. května), byly vybrány díla izraelských skladatelů Betty Oliverová a Avnera Dormana. Více se o těchto skladatelích a jejich dílech rozepíši v následujících podkapitolách, kde se budu zabývat podmínkami soutěže a repertoárem.

1. ročník soutěže se uskutečnil v září roku 1974. Původně byl naplánován už na rok 1973, ale z důvodu politické nestability v zemi a situace, která předcházela vypuknutí Jomkipurské války (6. 10. – 26. 10. 1973), by bylo pořádání soutěže v těchto podmínkách velmi komplikované. Sám A. Rubinstein se osobně jako předseda poroty⁵⁷ zúčastnil prvních dvou ročníků soutěže (1974 – 1. ročník a 1977 – 2. ročník).⁵⁸ S výjimkou většího rozestupu mezi 10. ročníkem, který se konal v roce 2001 a 11. ročníkem, jenž se uskutečnil až o čtyři roky později (2005), se Soutěž konala vždy jednou za tři roky. Tato větší pauza byla taktéž zapříčiněna politickým napětím a nepokoji.

Za nejstarší klavírní soutěž v Evropě je považována Soutěž Antona Rubinsteina, která se konala mezi lety 1890 až 1910.⁵⁹ Její 1. ročník se uskutečnil v Petrohradě. Byla určena oborům klavír a skladba a jejími vítězi byli Nikolay Dubasov (klavír) a Ferruccio Busoni (skladba). Dalšími vítězi v oboru klavír byly Josef Lhévinne, Émile Bosquet, Wilhelm Backhaus, Emil Frey, Frank

---

⁵⁵ Arthur Rubinstein. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Rubinstein

⁵⁶ Viz. příloha č. 3

⁵⁷ Setting Pianistic Standards. In: *My voice* [online]. USA, 2011- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://english.getclassical.org/2011/02/18/setting-pianistic-standards-the-arthur-rubinstein-society-and-international-piano-competition/>

⁵⁸ Viz. příloha č. 7 a 8

⁵⁹ ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: Gathering the results: An introduction to books 2 and 3 (Book 1)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-03-8.

Merrick, Alfred Hoehn, Arthur Rubinstein a další. Tato soutěž byla v roce 2003 znovuobnovena a konala se v letech 2003, 2005, 2007, 2009 a 2012 v Drážďanech.

Další soutěží s úctyhodnou tradicí je International Chopin Competition, jejíž 1. ročník proběhl v roce 1927. Queen Elisabeth International Music Competition se nejprve uskutečnila, pod názvem Ysaÿe Competition, v oboru housle v roce 1937 a až o rok později (1938) proběhlo klání v oboru klavír a vítězem se stal Emil Gilels. Poté se kvůli 2. světové válce a dalším překážkám mezi lety 1940 až 1950 nekonala.⁶⁰ V roce 1951 se uskutečnil další ročník, kde už tato soutěž byla pojmenována po královně Alžbětě, která se stala její patronkou. V roce 1946 přišel Rafael Kubelík s nápadem pořádat Mezinárodní hudební soutěž při festivalu Pražské jaro. 1. ročník této soutěže se konal v květnu roku 1947 v oboru housle a čestné předsednictví 1. ročníku soutěže převzal Jan Masaryk, ministr zahraničních věcí. Obor klavír byl poprvé zařazen v roce 1948.

Poté se tempo zakládání soutěží začalo neustále zvyšovat a vznikalo stále více a více nových soutěží. International Tchaikovsky Piano Competition v Moskvě byla založena v roce 1958. Van Cliburn Piano competition se uskutečnila poprvé v roce 1962. Mimochodem tyto dvě soutěže spojuje osobnost Van Cliburna, který se stal prvním vítězem Tchaikovsky Piano Competition v roce 1958 v oboru klavír. Leeds International Piano Competition se poprvé uskutečnila v září roku 1963 a Hamamatsu International Piano Competition byla založena v roce 1991. Výčet všech soutěží by vydal na samostatnou práci a to není cílem této diplomové práce.

Nynějším nástupcem Jana Jacoba Bistritzkého na pozici uměleckého ředitele klavírní soutěže v Tel Avivu je od roku 2003 Idith Zviová.⁶¹ Narodila se v Izraeli a zde také vystudovala konzervatoř, poté ve studiích pokračovala na Temple University ve Filadelfii a navštěvovala soukromé lekce klavíru u Jeroma Loventhala.⁶² Mezi přátele, které v té době v USA potkala, patří Samuel Sanders, Murray Perahia, Alexander Schneider a další. Po smrti svého otce, se vrátila zpět

---

⁶⁰ Queen Elisabeth Competition. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Elisabeth_Competition

⁶¹ Viz. přílohy č. 13 a 14

⁶² Setting Pianistic Standards. In: *My voice* [online]. USA, 2011- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://english.getclassical.org/2011/02/18/setting-pianistic-standards-the-arthur-rubinstein-society-and-international-piano-competition/>

do Izraele. Začala pracovat jako učitelka klavíru a producentka rádiové stanice IBA. Iniciovala přímé přenosy koncertů vážné hudby. I díky jejímu přičinění od té doby rádio IBA každoročně vysílá výroční koncert Israel Philharmonic Orchestra. Soutěž v Tel Avivu začala být do rádia přenášena v roce 1977. Idith Zviová se tak zasloužila o propagaci této Soutěže v rádiu, díky čemuž se Soutěži dostalo zasloužené pozornosti a dostala se do povědomí široké veřejnosti. V letech 1995 – 2000 působila jako ředitelka Israel Chamber Orchestra, poté začala pracovat pro Arthur Rubinstein International Music Society jako zástupkyně ředitele a o tři roky později se stala ředitelkou Soutěže.

Soutěž v Tel Avivu je pořádána organizací Arthur Rubinstein International Music Society, která byla J. J. Bistrizkým založena v roce 1980 na popud velké úspěšnosti prvních tří ročníků Soutěže v Tel Avivu. Arthur Rubinstein International Music Society sídlí na adrese:

12 Huberman St., Tel Aviv, 6407510, Izrael,

Tel: +972-3-685-6684,

Fax: +972-3-685-4924,

E-mail: competition@arims.org.il

Tato organizace si klade za cíl pokračovat v rozvoji Soutěže Arthura Rubinsteina a poskytovat stipendium talentovaným pianistům, kteří jsou vybíráni z účastníků soutěže. Podporuje uměleckou kariéru laureátů této Soutěže, vydává a distribuuje publikace, filmy, videa a zvukové nosiče a pořádá výstavy a přednášky o životě a díle Arthura Rubinsteina. Tato organizace také organizuje „Hommage à Rubinstein“ recitály, koncerty, mezinárodní festivaly a celosvětově podporuje umění klavírní hry.⁶³

Soutěž Arthura Rubinsteina je členem World Federation of International Music Competitions a Alink – Argerich Foundation. O jejím zařazení v těchto organizacích pojednávám v následujících podkapitolách.

---

⁶³ Arthur Rubinstein International Music Society. In: *The Arthur Rubinstein International Music Society* [online]. Tel Aviv (Israel), 2016- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <http://www.arims.org.il/>

2.1.1. World Federation of International Music Competitions

V roce 1957 vznikla v Ženevě World Federation of International Music Competitions (dále jen WFIMC). Impulsem pro její založení byla iniciativa šesti, v té době již proslulých, soutěží, a to Geneva International Music Competition, ARD International Music Competition v Mnichově, Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze, Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu, Tchaikowski Piano Competition v Moskvě a International Chopin Piano Competition ve Varšavě. V některých podkladech se uvádí jiný počet zakladatelů, například jedenáct nebo třináct, to však lze vysvětlit jinou interpretací pojmu „zakládající člen“, oněch jedenáct či třináct může být myšleno jako počet soutěží, které se přihlásili k těmto pravidlům v době vzniku. Ke správnému číslu jsem dospěla na základě diskuze s Jiřím Hlaváčem, který toto číslo konzultoval s J. J. Bistrizkým a informacemi uvedenými v dizertační práci Jany Lahodné.⁶⁴ Soutěž v Tel Avivu byla do WFIMC přijata v roce 1975.⁶⁵ V dnešní době WFIMC sdružuje už více než 120 soutěží, které jsou pořádány na šesti kontinentech.

Pro přihlášení k přijetí do WFIMC, musí hudební soutěž splnit několik podmínek. Soutěž musí: povolovat účast soutěžících ze všech zemí světa, konat se pravidelně, mít porotu v mezinárodním složení a primárně usilovat o umělecké a kulturní cíle. Toto jsou podmínky WFIMC, které soutěže musí před požádáním o přijetí do WFIMC splnit. Z toho vyplývá, že Soutěž Arthura Rubinsteina tyto podmínky úspěšně splnila.

Posláním WFIMC je sdružit všechny registrované. Členstvím ve WFIMC její členové získávají přístup do unikátní databáze partnerů, kteří usilují o vyhledávání mladých nadějných talentů. WFIMC také usiluje o zachování vysoké úrovně členských soutěží, které si navzájem vyměňují informace, zkušenosti a podněty k inspiraci. Jednou ročně se zástupci členských soutěží sejdou na Valném shromáždění. Kromě informací, které lze nalézt na webových stránkách

---

⁶⁴ LAHODNÁ, Jana. *Hudební soutěže jako inspirační a rozvojový prvek interpretace 20. století*. Praha, 2014. Dizertační. Akademie múzických umění v Praze. Vedoucí práce Hlaváč, Jiří. s. 11

⁶⁵ World Federation of International Music Competitions. In: *World Federation of International Music Competitions* [online]. Geneva (Switzerland), 1999- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <http://www.wfimc.org/Webnodes/en/Web/Public/Federation>

WFIMC,⁶⁶ vydává tato federace ročenku, kde jsou uvedeny všechny členské soutěže.

2.1.2. Alink – Argerich Foundation

Na světě pořád vznikají další a další hudební soutěže, které každý rok produkují velké množství vítězů a laureátů. V nynější době se stává čím dál obtížnější odhadnout situaci a zhodnotit důležitost jednotlivých soutěží a tím pádem také i hodnoty titulů, které udílejí a popřípadě i prestiž faktu, že se interpret probojoval do finále. S orientací v klavírních soutěžích může pomoci Alink – Argerich Foundation (dále jen AAF), která byla založena v listopadu 1999 matematikem Gustavem Alinkem a významnou pianistkou Marthou Argerich. AAF si klade za cíl shromažďovat a poskytovat informace, které se týkají klavírních soutěží. Poskytuje podporu a pomoc zejména hudebníkům, pořadatelům soutěží, hudebním institucím, knihovnám, vládám, novinářům, reportérům a hudebním kritikům.⁶⁷ AAF sídlí v nizozemském Haagu a sdružuje pouze klavírní soutěže. Soutěž v Tel Avivu se stala členem v roce 2005.

Gustav Alink zkoumal klavírní soutěže přes 35 let a za tuto dobu nasbíral nepřehledné množství kontaktů z celého světa. Ve své databázi má kontakty na více než 50 000 klavíristů s informacemi o jejich úspěších v mezinárodních klavírních soutěžích. Gustav Alink je také autorem několika velmi zajímavých knih⁶⁸ a více než 300 článků o klavírních soutěžích, které byly uveřejněny v hudebních časopisech.

AAF shromažďuje materiály, které se týkají klavírních soutěží. Interpreti, kteří přemýšlejí o účasti na některé ze soutěží, se zde mohou poradit ohledně

---

⁶⁶ World Federation of International Music Competitions. In: *World Federation of International Music Competitions* [online]. Geneva (Switzerland), 1999- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <http://www.wfimc.org/Webnodes/en/Web/Public/Federation>

⁶⁷ Alink – Argerich Foundation. In: *Alink – Argerich Foundation* [online]. Hague (Netherlands), 2000- [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.alink-argerich.org/>

⁶⁸ ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: Gathering the results, an introduction to books 2 and 3 (Book 1)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-03-8.

výběru soutěže, požádat o zodpovězení otázek a v případě nutnosti AAF také pomáhá s vyplňováním a kompletací přihlášek na soutěže. AAF také přijímá stížnosti a reklamace. Pořadatelé soutěží se zde mohou poradit ohledně plánování a organizování soutěží, výběru ideálního data konání soutěže, aby nedošlo ke kolizi s jinými, již zaběhlými, soutěžemi, zajišťování patřičné propagace v tisku a médiích a hledání vhodných členů poroty. Pro hudební instituce a knihovny je AAF prospěšná ke tvoření statistik, historických přehledů nebo doporučení. AAF také každoročně vydává katalog s detaily všech členských soutěží.⁶⁹

---

⁶⁹ Příloha č. 9

2.2. Podmínky Soutěže

Do Soutěže v Tel Avivu se mohou přihlásit klavíristé všech národností, kteří musí mít minimálně 18 let a nepřesáhnou v roce, kdy se soutěž uskutečnila, maximální věkovou hranici 32 let. Co se týče věkového limitu, většina mezinárodních klavírních soutěží stanovila maximální věkový limit soutěžících na 30 let. Mezi tyto soutěže patří například Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu, Van Cliburn International Piano Competition ve Fort Worth, Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze a International Chopin Piano Competition ve Varšavě, kde je však minimální věková hranice posunuta na 15 let. Maximální věkovou hranici 32 let povoluje Paloma O´Shea Santander International Piano Competition a International Tchaikovsky Piano Competition v Moskvě, kde je povolena účast pianistům již od 16 let a shodné požadavky na věk uchazečů má i Paderewski International Piano Competition v Bydgoszczi. Nejpřísnější věkové podmínky má Leeds International Piano Competition, kde je povolené věkové rozpětí pro účast na soutěži pouze 20 – 29 let.

Kandidáti vyplňují přihlášku online podle přesných instrukcí na webové stránce <https://app.getacceptd.com/arims>.⁷⁰ Přihlášky mohou posílat zpravidla od začátku března do začátku října roku předcházejícímu Soutěži. Např. pro přihlášení do 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu (duben – květen 2017) museli účastníci zaslat své přihlášky mezi 1. březnem a 1. říjnem roku 2016. Všechny dokumenty musí být doloženy v anglickém jazyce. Pokud je originál nějakého dokumentu v cizím jazyce, musí být anglický překlad přiložen k originálu. K online přihlášce musí být přiloženy tyto dokumenty:

- a) Rodný list nebo jiný oficiální dokument, který dokazuje věk kandidáta.
- b) Životopis, který by měl obsahovat detaily všech hudebních aktivit uchazeče.
- c) Seznam recitálů a koncertů s orchestry, který zahrnuje názvy orchestrů, jména dirigentů, místa konání a data koncertů.
- d) Novinové články a kritiky, které byly o pianistovi napsány.
- e) Seznam umístění a speciálních ocenění, které kandidát obdržel na tuzemských a mezinárodních soutěžích.

---

⁷⁰ Arthur Rubinstein International Music Society – application. In: *getacceptd* [online]. Maryland (USA), 2016- [cit. 2016-09-12]. Dostupné z: <https://app.getacceptd.com/arims>

- f) Doklad o dosaženém vzdělání, který také obsahuje jména klavírních pedagogů, pod jejichž vedením uchazeč studoval.
- g) Doporučující dopisy od hudebních institucí nebo klavírních pedagogů, pod jejichž vedením kandidát studuje nebo studoval v nedávné minulosti. Organizátoři zde neupřesňují minimální nebo maximální počet těchto doporučení.
- h) Doporučující dopisy od klavíristů světového renomé, které doporučují uchazeče k účasti na Soutěži.
- i) Fotografie kandidáta ve vysokém rozlišení.
- j) Registrační poplatek ve výši 150 USD.
- k) Úřední potvrzení vystavené úřadem, že účastník platí daně v zemi svého trvalého pobytu. Všechny ceny a finanční odměny podléhají danění podle izraelského daňového zákona.

Hned po zaslání těchto dokumentů spolu s online vyplněnou přihláškou, kandidát obdrží potvrzení o přijetí přihlášky. Jestliže se uchazeč rozhodne poslat dokumenty poštou, přijde mu potvrzení emailem. Všechny doručené přihlášky jsou prověřeny testovacím výborem (Screening Committee), jejíž členové jsou odlišní od členů poroty, která soutěžící hodnotí od 1. kola Soutěže.

Kandidáti, kteří studovali pod uměleckým vedením některého z členů poroty po 1. srpnu 2016, se nemohli 15. ročníku Soutěže zúčastnit. Toto pravidlo však nezahrnuje mistrovské kurzy. Rozhodnutí o přijetí do Soutěže bývá uchazeči posláno na emailovou adresu obvykle na začátku ledna. Pro 15. ročník Soutěže bylo stanoveno datum 5. ledna 2017.

Pro Soutěž v Tel Avivu není povinné zaslat nahrávku nebo video s interpretačním výkonem, ale je to velmi vřele doporučováno. V případech, kde předvýběr soutěžících probíhá pouze na základě životopisu, dosažených úspěchů a doporučení významných klavíristů či hudebních institucí, vzniká riziko, že i když je pianista vynikající, ale jedná se o jeho první účast na mezinárodní soutěži, může se komisi tzv. „papírově“ jevit jako slabší účastník. Pro přijetí do 1. kola musí mít klavírista již něco za sebou, aby jej komise vybrala a zároveň musí uchazeč znát důležité světové klavírní osobnosti, které mu důvěřují a napíší doporučení.

Existují soutěže, kde je předvýběr kandidátů řešen i jinými způsoby. Například na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu nebo Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze se porotci rozhodují na základě nahrávky. U jiných soutěží jsou po celém světě organizována předkola, jako je tomu například u Van Cliburn International Piano Competition ve Fort Worth.

Popřípadě se také vyskytuje kombinace, jako na International Chopin Piano Competition, Leeds International Piano Competition nebo Paloma O'Shea Santander International Piano Competition, kde je předvýběr klavíristů řešen pomocí zaslání DVD i živého vystoupení před porotou.

Soutěž v Tel Avivu je tříkolová a 3. kolo (finále) je rozděleno na tři vystoupení – A)klavírní kvartet, B)klasický klavírní koncert C)výběr z klavírních koncertů počínaje koncerty romantickými. Všechna kola Soutěže jsou veřejná. Pro srovnání uvádím, že Van Cliburn International Piano Competition ve Fort Worth má čtyři kola, ale 3. a 4. kolo je rozděleno na dvě části: 3A) recitál+ 3B)klasický klavírní koncert a 4A) klavírní kvintet + 4B) výběr z klavírních koncertů počínaje koncerty romantickými. International Chopin Piano Competition má čtyři kola (3 kola + finále), které se nedělí. Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu se skládá ze tří kol, které ale jsou dělené: 2A)recitál + 2B)klasický klavírní koncert a 3A)povinná skladby pro klavír a orchestr + 3B) výběr z klavírních koncertů počínaje koncerty romantickými.

Požadovaný repertoár na Soutěži má několik podmínek a zahrnuje i povinné skladby izraelských skladatelů, o kterých se více rozepíši v následujících podkapitolách. Kopie skladeb izraelských skladatelů bývají zasílány zpravidla na konci ledna v roce, kdy se Soutěž koná, takže soutěžící mají dostatek času na jejich nastudování.

Pro 1. kolo, kterého se může zúčastnit 32 soutěžících, se jedná o volný program v trvání 35 – 40 minut. Do 2. kola postupuje 16 kandidátů a předepsaná délka vystoupení je 50 – 60 minut. Jsou zde určitá pravidla. Program 1. a/nebo 2. kola musí obsahovat alespoň jednu skladbu z období klasicismu, alespoň jednu skladbu z období romantismu a jednu ze dvou schválených povinných skladeb, které byly napsány izraelskými skladateli Betty Oliverovou a Avnerem Dormanem. Tuto skladbu nemusí soutěžící nastudovat z paměti. Jinak si klavíristé mohou vybrat repertoár podle svého uvážení a zvolit také libovolné pořadí skladeb. Změny v repertoáru mohou soutěžící provést až do 20. března 2017, takže mají kandidáti dostatek času přizpůsobit svůj program případným změnám.

3. kolo Soutěže, do kterého postupuje 6 soutěžících, je rozděleno na 3 části (A, B a C). V části A si účastníci musí vybrat jeden z těchto klavírních kvartetů:

W. A. Mozart: Klavírní kvartet g moll, K. 478

W. A. Mozart: Klavírní kvartet Es dur, K. 493

- L. van Beethoven: Klavírní kvartet Es dur, op. 16
- J. Brahms: Klavírní kvartet č. 1 g moll, op. 25
- J. Brahms: Klavírní kvartet č. 2 A dur, op. 26
- J. Brahms: Klavírní kvartet č. 3 a moll, op. 60
- R. Schumann: Klavírní kvartet Es dur, op. 47
- G. Fauré: Klavírní kvartet č. 1 c moll, op. 15
- A. Dvořák: Klavírní kvartet Es dur, op. 87

Podle mého názoru je velmi přínosné poznat, jak soutěžící dokáže poslouchat a reagovat na své spoluhráče a do jisté míry toto kolo i zkouší flexibilitu a ochotu ke kompromisu, která je pro komorní hudbu typická. Také mě ve výběru děl nesmírně těší jeden český zástupce, což je Dvořákův Klavírní kvartet Es dur, op. 87, který si plným právem zaslouží být součástí výběru.

V části B mají účastníci na výběr z těchto Mozartových nebo Beethovenových klavírních koncertů:

- W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 20 d moll, K. 466
- Klavírní koncert č. 21 C dur, K. 467
- Klavírní koncert č. 22 Es dur, K. 482
- Klavírní koncert č. 23 A dur, K. 488
- Klavírní koncert č. 24 c moll, K. 491
- Klavírní koncert č. 25 C dur, K. 503
- Klavírní koncert č. 26 D dur, K. 537
- Klavírní koncert č. 27 B dur, K. 595
- L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 1 C dur, op. 15
- Klavírní koncert č. 2 B dur, op. 19

Dále uvádím výběr klavírních koncertů, který měli k dispozici soutěžící ve finále – část C:

- L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 3 c moll, op. 37
- L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 4 G dur, op. 58
- L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 5 Es dur, op. 73
- F. Chopin: Klavírní koncert č. 1 e moll, op. 11
- F. Chopin: Klavírní koncert č. 2 f moll, op. 21
- R. Schumann: Klavírní koncert a moll, op. 54
- F. Liszt: Klavírní koncert č. 1 Es dur, S. 124
- F. Liszt: Klavírní koncert č. 2 A dur, S. 125

- J. Brahms: Klavírní koncert č. 1 d moll, op. 15
- J. Brahms: Klavírní koncert č. 2 B dur, op. 83
- P. I. Čajkovskij: Klavírní koncert č. 1 b moll, op. 23
- E. Grieg: Klavírní koncert a moll, op. 16
- S. Rachmaninov: Klavírní koncert č. 2 c moll, op. 18
- S. Rachmaninov: Klavírní koncert č. 3 d moll, op. 30
- M. Ravel: Klavírní koncert G dur
- B. Bartók: Klavírní koncert č. 2 G dur, Sz. 95, BB. 101
- B. Bartók: Klavírní koncert č. 3 E dur, Sz. 119, BB. 127
- S. Prokofjev: Klavírní koncert č. 2 g moll, op. 16
- S. Prokofjev: Klavírní koncert č. 3 C dur, op. 26

Všechny skladby musí být provedeny z paměti. Výjimku tvoří povinné skladby izraelských skladatelů a část A 3. kola, kde se jedná o provedení klavírních kvartetů. Soutěž klade jako jednu z podmínek nastudování jedné z kompozic izraelských skladatelů, protože podporuje izraelské skladatele a izraelskou hudbu. Tato tendence propagovat skladby tuzemských skladatelů je velmi rozšířená. Například na Mezinárodní hudební soutěži Pražské jaro v Praze také dochází k propadaci české soudobé hudby. Od roku 1994 je zde tradicí, že Pražské jaro objednává pro každý obor povinnou skladbu od významného českého autora (Karla Husy, Petra Ebena, Otmara Máchy, Ivany Loudové, Viktora Kalabise a dalších) a tím podporuje propagaci české soudobé hudby. Na posledním ročníku soutěže (obor: klavír) v roce 2016 se jednalo o skladbu Kejkliř (Jongleur), jejíž autorem je Adam Skoumal. Také na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu je zařazena povinná skladba. Na tu je mezi skladateli vypsána zvláštní soutěž. Na posledním ročníku vyhrála skladba pro klavír a orchestr Butterfly's Dream (Sen motýla), kterou zkomponoval belgický skladatel Claude Ledoux. Toto dílo je soutěžícím zadáno jenom týden před provedením a při jeho nastudování jsou naprosto odříznuti od světa, aby dokázali svou samostatnost a neměli možnost skladbu konzultovat se svými pedagogy.

Klavírní soutěž v Tel Avivu od svého vzniku v roce 1974 objednala a publikovala 26 děl od těchto izraelských skladatelů: Haim Alexander (Patterns), Shulamit Ran (Hyperbolae on Three Cords of Alban Berg), Ami Maayani

(Impromptu No. 2), Oedon Partos (Metamorphoses), Jan Radzynski (Mazurka), Ron Weidberg (Impromptu No. 2), Moshe Zorman (Fascinating rhythm), Joseph Dorfman (Verses from Klezmer-Ballade), Noam Sheriff (For Ella), Zvi Avni (Triptych), Mark Kopytman (Alliterations), Gil Shohat (Sparks from the Beyond), Eliezer Elper (Toccata-Poema), Ben-Zion Orgad (Tone Alleys), Oded Zehavi (Memories), Josef Bardanashvili (Fantasia), Menachem Wiesenberg (Metamorphosis II), Aviya Kopelman (název neuveden), Paul Ben-Haim (Five Pieces for Piano), Josef Tal (Sonata for Piano), Ella Sheriff (Reflections on Love) and Benjamin Yusupov (Subconscious Labyrinths). Pro 15. ročník soutěže, který se uskutečnil v roce 2017, byly vybrány díla izraelských skladatelů Betty Oliverové (On Water, Wind and Bells) a Avnera Dormana (Piano Sonata No. 5).

Na prvních dvou ročnících soutěže (1974 a 1977) soutěžící neměli na vybranou, byla jim jedna skladba daná. Až od roku 1980 jim byla poskytnuta možnost vybrat si ze dvou povinných skladeb.

2.2.1. Betty Oliverová

Studovala klavír a kompozici na Rubin Academy of Music v Tel Avivu a Yale School of Music. Získala stipendium (Leonard Bernstein Scholarship), které jí umožnilo studovat pod vedením Luciana Beria v Berkshire Music Center v Tanglewoodu. Její tvorba je ve značné míře inspirována židovskou hudbou, zejména jejími rytmy a melodiemi. Ve své tvorbě často naráží na židovskou liturgii.⁷¹ Její díla byla provedena předními orchestry a hudebními tělesy jako

---

⁷¹ *The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel*, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017. s. 125

jsou New York Philharmonic, Chicago Philharmonic, BBC Symphony, Munich Philharmonic, Royal Stockholm Philharmonic, Israel Philharmonic, London Sinfonietta, New Juilliard Ensemble, Amsterdam Sinfonietta a Arditti Quartet. Její skladby zazněly na mezinárodních festivalech v USA, Evropě a Izraeli. Je, spolu s Pierrem Boulezem, Mauriziem Pollinim a dalšími, spoluzakladatelkou Centro Studi Luciano Berio. Betty Oliverová vyučuje na Bar-Ilan University.

Skladba, kterou složila pro Soutěž v Tel Avivu, nese název On Water, Wind and Bells. Dílo místy citacemi připomíná dobře známé klavírní díla Schuberta, Chopina a Debussyho. Inspirovala se také hudbou Györgyho Kurtága, pro jehož díla jsou příznačné harmonické vzlety. Dále při pozorném poslouchání můžeme slyšet nápodoby proudů vody a vyzvánějících zvonů ve větru, které jsou přehlušeny rozbouřeným mořem. Tyto scény zprvu působí chaoticky, nahodile a nesrozumitelně, ale jakmile pochopíme systém opakování a necháme melodii, aby na nás udělala dojem, objevíme poezii, která nás zahřejeme u srdce. Délka skladby je cca. 12 minut a 40 sekund a k provedení na Soutěži si ji vybralo 15 soutěžících, což je přesně polovina.

2.2.2. Avner Dorman

Tento izraelský skladatel je držitelem doktorátu z Juilliard School v New Yorku. Ve věku dvaceti pěti let se stal nejmladším skladatelem, který v Izraeli vyhrál prestižní cenu – Prime Minister´s Award. Jeho první skladba byla v roce 1994 veřejně provedena Haifa Symphony Orchestra.⁷² Obdržel cenu ACUM za své skladby Millennium Symphony a Variations without a Theme. Také třikrát v USA získal Morton Gould Award. Avnerova díla vyžadují důkladnou a velmi pečlivou techniku a dobře testují zručnost intepretů. Jsou ale také oduševnělá a

---

⁷² *The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017. s. 124*

obsahují zajímavé melodie. Jeho díla byla provedena vynikajícími orchestry, jako jsou New York Philharmonic, Munich Philharmonic, Los Angeles Philharmonic, the Bavarian State Orchestra, Birmingham Symphony, Hamburg Philharmonic, Vienna Radio Symphony, Nashville Symphony, Indianapolis Symphony, Israel Philharmonic, Camerata Jerusalem, Israel Symphony, Israel Chamber a Haifa Symphony. Jeho skladby rovněž zazněly na festivalech v Cabrillu, Tanglewoodu a Jeruzalémě.

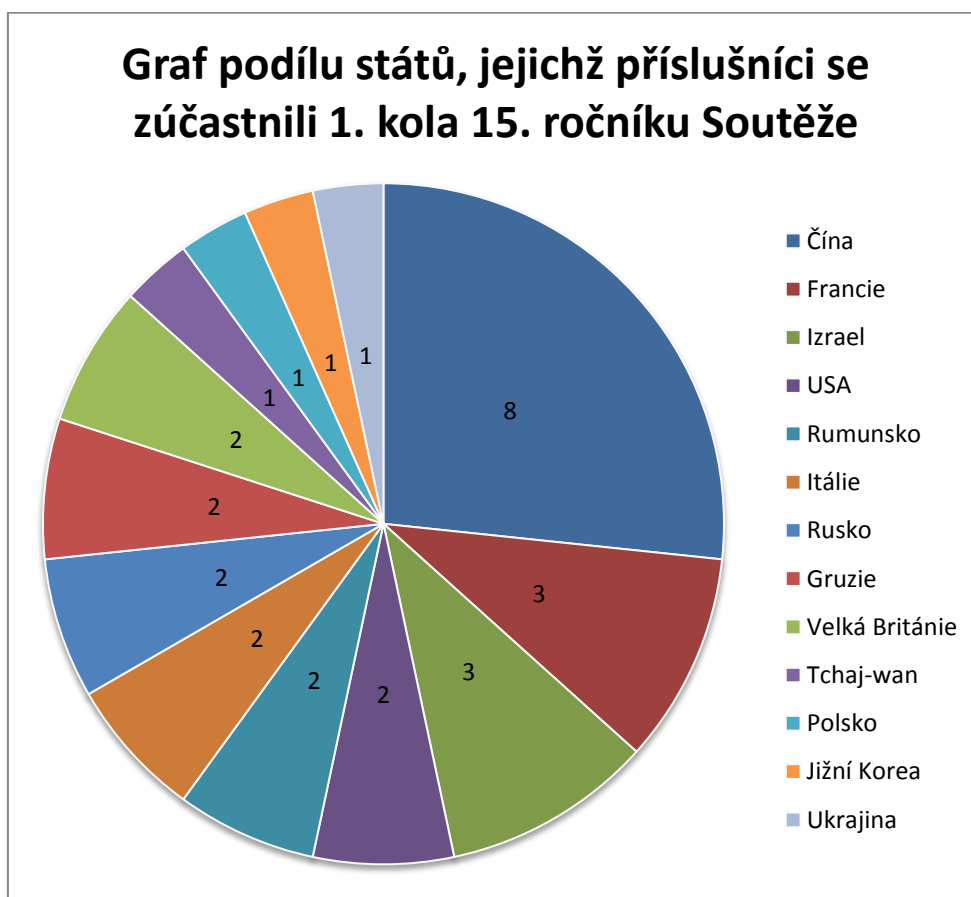
Už v raném věku začal hrát na klavír a s nadšením jako posluchač několikrát navštívil minulé ročníky Soutěže v Tel Avivu, kde jej zaujaly interpretační výkony a byl inspirován provedeními širokého rozsahu děl, které zde zazněly. Skladba, kterou zkomponoval pro Soutěž, se jmenuje Piano Sonata No. 5 (dále jen Sonáta). V této skladbě dává soutěžícím možnost předvést veškeré své interpretační dovednosti. Sonáta má dvě věty a skladatel v nich používá všech barev moderního klavíru. První věta (*Adagio con rubato*) má fantazijní náladu, působí až skoro jako improvizace se změnami v rytmu a harmonii. Druhá věta (*Presto volando*) je přehlídka radostné a bezmezné energie. Mnohé rytmy jsou inspirované hudbou severní Afriky. Dílo je psáno v sonátové formě a délka skladby je cca. 12 minut a 15 sekund. Sonátu pro Soutěž v Tel Avivu nastudovalo 15 soutěžících.

Sonátu si vybral také vítěz 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu, Szymon Nehring (Polsko, 21 let) a držitelka 3. ceny, Sara Daneshpourová (USA, 30 let). Skladbu *On water, Wind and Bells* na soutěži provedl, Daniel Petrica Ciobanu (Rumunsko, 25 let), který se umístil na 2. místě. Osobně se mi skladby líbily, byly velmi odlišné, jak kompozičním stylem, tak náladou.

2.3. Průběh a harmonogram 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu.

Poslední ročník Soutěže se uskutečnil ve dnech 25. dubna – 11. května 2017 v Tel Avivu. Jednalo se o 15. ročník této Soutěže. Osobně jsem zde jako posluchač vyslechla několik zdařilých výkonů soutěžících ve 2. kole (Scipione Sangiovanni, Nathalia Milsteinová, Xiaoyu Liu, Julian Trevelyan) a poslechla jsem si i některé výkony finalistů (Yevgeny Yontov, Szymon Nehring, Daniel Petrica Ciobanu), kteří hráli klavírní kvartety.⁷³ Byla jsem velmi mile překvapena interpretačními výkony a velmi dobrými organizátorskými schopnostmi pořadatelů a plynulým průběhem Soutěže v Tel Avivu.

Do 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu zaslalo přihlášku 185 klavíristů, z nichž bylo do 1. kola vybráno 32 soutěžících, ze kterých se 2 omluvili a nakonec tedy dorazilo 30 pianistů (7 žen a 23 mužů) ze 13ti států světa. Nejvíce soutěžících přicestovalo z Číny.

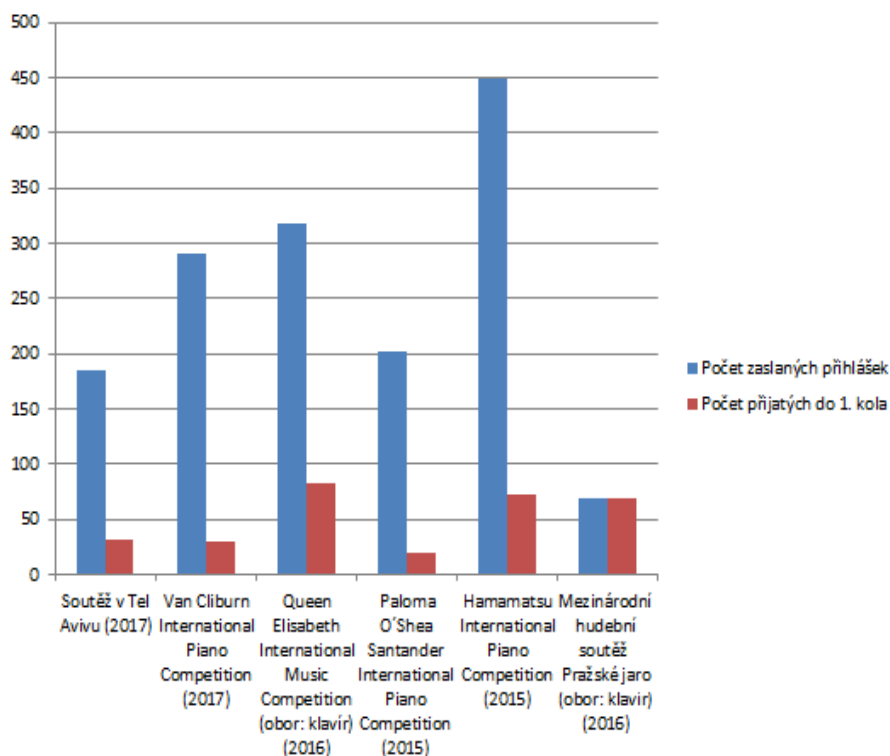
⁷³ Příloha č. 10

Pro srovnání uvádím údaje i z několika jiných mezinárodních klavírních soutěží. Na posledním ročníku Van Cliburn International Piano Competition, který se konal v roce 2017, bylo registrováno 290 přihlášených pianistů, na předkolech si porota vyslechla výkony 146ti z nich a do soutěže bylo pozváno 30 klavíristů. Na Queen Elisabeth International Music Competition (2016) klavíristé poslali 318 DVD s přihláškami, ze kterých bylo vybráno 82 soutěžících do 1. kola soutěže. Několik se jich omluvilo, takže nakonec v 1. kole soutěžilo 76 pianistů 23 národností. Na Paloma O'Shea Santander International Piano Competition v roce 2015 bylo 203 přihlášených pianistů 32 národností, ze kterých vybrali 96 kandidátů, které si vyslechli v předkolech, na které se jich dostavilo 83. Do 1. kola soutěže postoupilo 20 pianistů. Hamamatsu International Piano Competition (2015) obdržela rekordních 449 přihlášek, z nichž bylo do 1. kola pozváno 72 soutěžících.

Naproti tomu trochu opačná situace se udála v roce 2016 na Mezinárodní hudební soutěži Pražské jaro v Praze, kde se do oboru klavír sešlo 70 zaslaných přihlášek, a protože všechny splnily podmínky výběrového předkola, soutěžní komise rozhodla o jejich přijetí do 1. kola. V květnu do 1. kola soutěže vstoupilo 51 pianistů. Tato situace možná byla způsobena tím, že se ve stejnou dobu konala i Queen Elisabeth International Music Competition, která jistě přilákala pozornost mnoha výborných klavíristů. Tázala jsem se také organizátorů International Chopin Piano Competition ve Varšavě, ale bohužel mi nebyl sdělen počet přihlášek, které byly zaslány na poslední ročník soutěže v roce 2015, ale jen pro srovnání uvádím data z roku 2005, kdy se do soutěže přihlásilo 350 uchazečů a v 1. kole nakonec soutěžilo 257 pianistů.

Srovnání počtu zaslaných přihlášek a pianistů, kteří byli vybráni do 1. kola soutěží.

Celý 15. ročník Soutěže byl uveden 25. dubna zahajovacím koncertem, který se uskutečnil v Tel Aviv Performing Arts Center – Opera House a účinkovali na něm Anthonii Baryshevskiy, vítěz soutěže v Tel Avivu z roku 2014, vítězové 1. ročníku soutěže Arthur Rubinstein International Youth Piano Competition v Pekingu (Suah Yeová, Elizaveta Kliucherevová, David Khrikuli) a Israel Symphony Orchestra Rishon LeZion pod taktovkou Yarona Gottfrieda. Zazněla díla W. A. Mozarta, F. Liszta, S. Barbera, M. Zormana, L. Bernsteina, M. Ravela a celý večer zakončilo provedení Rapsodie v modrém od G. Gershwinu. 26. dubna

proběhlo losování pořadí soutěžících⁷⁴ a v odpoledních hodinách si soutěžící mohli vyzkoušet koncertní klavíry a rozhodnout se, který si nakonec vyberou pro své vystoupení. V roce 2017 byly na Soutěži účastníkům k dispozici tři koncertní klavíry, mezi kterými si mohli vybrat.⁷⁵ Jednalo se o koncertní nástroje od firem Steinway & Sons, Fazioli a Shigeru Kawai.

V 1. kole si 14 soutěžících vybralo nástroj značky Steinway & Sons, 10 pianistů hrálo na Fazioliho a zbytek (6 osob) dalo přednost klavíru Shigeru Kawai. Ve 2. kole se také nejvíce soutěžících (8) přiklonilo ke klavíru značky Steinway & Sons. Dalších 5 hrálo na nástroj značky Fazioli a zbytek (3) si vybral Shigeru Kawai. Ve všech finálních kolech se jednalo shodně o 3 soutěžící, kteří preferovali značku Steinway & Sons a 3 dali přednost klavíru Fazioli. Držitelé prvních dvou cen (Szymon Nehring a Daniel Petrica Ciobanu) se po celou dobu Soutěže věrně drželi značky Fazioli a Sara Daneshpourová, která nakonec skončila na 3. místě, si vždy vybrala značku Steinway & Sons. Veronika Böhmová, která se Soutěže zúčastnila v roce 2014, mi sdělila, že ji dokonce přímo oslovila firma Fazioli s nabídkou, aby si jejich koncertní nástroj přijela vyzkoušet do Vídně. I když si klavír této značky nakonec pro své soutěžní vystoupení nevybrala, byla ráda, že využila této příležitosti. Veronika Böhmová také kladně hodnotila dostatek prostoru a času na cvičení v průběhu Soutěže. Klavíry na cvičných třídách pro 15. ročník Soutěže zajistila značka Hailun.⁷⁶

Soutěž má 3 kola. 1. kolo probíhalo od 27. do 30. dubna v Tel Aviv Museum of Art.⁷⁷ Na stejném místě se také odehrávalo 2. kolo a finále (část A). Původně bylo do Soutěže vybráno 32 soutěžících, ale 2 z nich se omluvili, takže se 1. kola zúčastnilo třicet vybraných soutěžících, v jejichž provedeních zazněla vystoupení s volným programem v délce trvání 35 – 40 minut.

Hodinu po skončení posledního soutěžního výkonů 1. kola, proběhlo vyhlášení výsledků, kde bylo sděleno 16ti šťastlivcům, že postupují do následujícího kola. Jednalo se o tyto pianisty – Jaehong Park (18 let, Jižní Korea), Sara Daneshpourová (30 let, USA), Jean-Paul Gasparian (21 let, Francie), Florian Mitrea (27 let, Rumunsko), Han Chen (25 let, Tchaj-wan), Luka Okros (26 let, Gruzie), Scipione Sangiovanni (29 let, Itálie), Nathalia Milsteinová (21 let,

---

⁷⁴ Viz. příloha č. 15

⁷⁵ Viz. příloha č. 16

⁷⁶ *The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel*, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017. s. 159

⁷⁷ Viz. příloha č. 11

Francie), Xiaoyu Liu (19 let, Francie), Julian Trevelyan (18 let, Spojené království), Yun Weiová (22 let, Čína), Yevgeny Yontov (28 let, Izrael), Denis Zhdanov (28 let, Ukrajina), Szymon Nehring (21 let, Polsko), Eric Lu (19 let, USA) a Daniel Petrica Ciobanu (25 let, Rumunsko). Průměrný věk soutěžících v 2. kole byl 23,6 let. Následující den, 1. května, se v Izraeli slavil státní svátek Remembrance day a soutěžící měli volný den.

Předepsaná délka vystoupení ve 2. kole byla 50 – 60 minut. Uskutečnilo se ve dnech 2. – 4. května a jako obvykle hned poté proběhlo i vyhlášení klavíristů postupujících do 3. kola.

Soutěžící si mohli v prvních dvou kolech vybrat repertoár podle svého uvážení s několika podmínkami, které zmiňuji v kapitole Podmínky Soutěže. Pouze jedna soutěžící (Irma Giganiová) zařadila povinnou skladbu izraelského skladatele do svého repertoáru v 1. kole, u ostatních byla součástí programu 2. kola.

Skladbou, kterou si v prvních dvou kolech vybralo nejvíce soutěžících (Jiayan Sun, Florian Mitrea, Tomer Gewirtzman, Fei-Fei Dongová a Han Chen), byla Lisztova Sonáta b moll, S. 178. Další oblíbenou skladbou, která zazněla ve třech provedení (Scipione Sangiovanni, Qi Kong, Qi Xu, Han Chen) byla Vzpomínky na Dona Juana, S. 418 také od F. Liszta.

Zajímavý je také poznatek, že více soutěžících si vybralo Haydnovy sonáty než Mozartovy. Hojně byla do soutěžních repertoárů zařazována také Chopinova díla (nejčastěji Barcarola Fis dur, op. 60) a také Rachmaninovy etudy – Tableaux (Obrazy) op. 39 zazněly v provedení několika soutěžících. V podání jednoho ze soutěžících (Jiayan Sun) dokonce zazněla Janáčkova Sonáta 1. X. 1905. Z českých skladatelů to byla, kromě Dvořákova Klavírního kvartetu, jediná skladba českého autora, která byla provedena na 15. ročníku Soutěže.

Do 3. kola se probojovalo 6 finalistů – Jaehong Park (18 let, Jižní Korea), Sara Daneshpourová (30 let, USA), Xiaoyu Liu (19 let, Francie), Yevgeny Yontov (28 let, Izrael), Szymon Nehring (21 let, Polsko), Daniel Petrica Ciobanu (25 let, Rumunsko). Jejich věkový průměr činil 23,5 let. Tito finalisté vystoupili ještě třikrát, poprvé s vybraným klavírním kvartetem (část A), klasickým klavírním koncertem (část B) a v poslední části si vybírali ze seznamu klavírních koncertů počínaje koncerty romantickými (část C). Při hře klavírních kvartetů byli doprovázeni ansámblem ve složení Sergey Ostrovsky (housle), Gilad Karni (viola) a Hillel Zori (violoncello). Seznam klavírních kvartetů, ze kterých měli soutěžící na výběr je uveden v kapitole Podmínky Soutěže.

Nejoblíbenějším klavírním kvartetem (část A), který si vybrali soutěžící přijatí do 1. kola, byl Brahmsův Klavírní kvartet č. 1 g moll, op. 25 (6 soutěžících), následuje pořadí podle četnosti výběru – G. Fauré: Klavírní kvartet č. 1 c moll, op. 15 (5 soutěžících), R. Schumann: Klavírní kvartet Es dur, op. 47 (taktéž 5), J. Brahms: Klavírní kvartet č. 3 a moll, op. 60 (4), W. A. Mozart: Klavírní kvartet g moll, K. 478 (3), L. van Beethoven: Klavírní kvartet Es dur, op. 16 (3), W. A. Mozart: Klavírní kvartet Es dur, K. 493 (2), J. Brahms: Klavírní kvartet č. 2 A dur, op. 26 (1) a A. Dvořák: Klavírní kvartet Es dur, op. 87 (1).

Na finále Soutěže v Tel Avivu byly provedeny tyto klavírní kvartety: R. Schumann: Klavírní kvartet Es dur, op. 47 (Jaehong Park), W. A. Mozart: Klavírní kvartet Es dur, K. 493 (Sara Daneshpourová), G. Fauré: Klavírní kvartet č. 1 c moll, op. 15 (Xiaoyu Liu), J. Brahms: Klavírní kvartet č. 1 g moll, op. 25 (Yevgeny Yontov), G. Fauré: Klavírní kvartet č. 1 c moll, op. 15 (Szymon Nehring) a R. Schumann: Klavírní kvartet Es dur, op. 47 (Daniel Petrica Ciobanu). Velmi mě zaujal výkon Yevgeny Yontova, který výborně spolupracoval se spoluhráči a měl promyšlenou vnitřní stavbu díla.

Před pokračováním Soutěže následoval další den volna a finále (část B), se uskutečnilo 8. května 2017 v Charles Bronfman Auditorium.⁷⁸ Soutěžící hráli za doprovodu Israel Camerata Jerusalem pod taktovkou Avnera Birona a měli na vybranou z Mozartových a Beethovenových klavírních koncertů, jejichž výběr je uveden v kapitole Podmínky Soutěže.

Pianisté, kteří byli přijati do 1. kola, si do finále (část B) vybrali tyto klasické klavírní koncerty: L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 1 C dur, op. 15 (7 soutěžících), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 21 C dur, K. 467 (6 klavíristů), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 23 A dur, K. 488 (taktéž 6), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 20 d moll, K. 466 (5), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 27 B dur, K. 595 (2), L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 2 B dur, op. 19 (2), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 24 c moll, K. 491 (1) a W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 25 C dur, K. 503 (1).

Na Soutěži v Tel Avivu byly provedeny tyto díla: W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 20 d moll, K. 466 (Jaehong Park), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 25 C dur, K. 503 (Sara Daneshpourová), L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 2 B dur, op. 19 (Xiaoyu Liu), W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 21 C dur, K. 467 (Yevgeny Yontov), L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 1 C dur, op. 15 (Szymon

---

⁷⁸ Viz. příloha č. 12

Nehring) a W. A. Mozart: Klavírní koncert č. 23 A dur, K. 488 (Daniel Petrica Ciobanu).

V části C finalisty doprovodil Israel Philharmonic Orchestra pod taktovkou Omera Wellbera a klavíristé vybírali z klavírních koncertů, které jsou také uvedeny v kapitole Podmínky Soutěže. Z výběru klavírních koncertů počínaje koncerty romantickými byl mezi soutěžícími jednoznačně nejpopulárnější Rachmaninovův Klavírní koncert č. 3 d moll, op. 30, který si vybralo 10 pianistů a dále – S. Prokofjev: Klavírní koncert č. 3 C dur, op. 26 (8 pianistů), S. Rachmaninov: Klavírní koncert č. 2 c moll, op. 18 (3 klavíristé), F. Chopin: Klavírní koncert č. 2 f moll, op. 21 (2), J. Brahms: Klavírní koncert č. 1 d moll, op. 15 (2), S. Prokofjev: Klavírní koncert č. 2 g moll, op. 16 (1), L. van Beethoven: Klavírní koncert č. 5 Es dur, op. 73 (1), J. Brahms: Klavírní koncert č. 2 B dur, op. 83 (1), B. Bartók: Klavírní koncert č. 3 E dur, Sz. 119, BB. 127 (1) a F. Liszt: Klavírní koncert č. 2 A dur, S. 125 (1).

Ve finále soutěže (část C) byly šesti finalisty provedeny pouze 2 různé klavírní koncerty. Jaehong Park, Sara Daneshpourová a Szymon Nehring si vybrali Klavírní koncert č. 3 d moll S. Rachmaninova a Prokofjevův Klavírní koncert č. 3 C dur si zvolil Xiaoyu Liu, Yevgeny Yontov a Daniel Petrica Ciobanu.

Nikdo si z nabídky nevybral ani takovou „klasiku“ mezi klavírními koncerty jako je Čajkovského Klavírní koncert č. 1 b moll, op. 23, Schumannův Klavírní koncert a moll, op. 54, Chopinův Klavírní koncert č. 1 e moll, op. 11, Rachmaninovův Klavírní koncert č. 2 c moll, op. 18, Lisztův Klavírní koncert č. 1 Es dur, S. 124 nebo Griegův Klavírní koncert a moll, op. 16. I když u posledně zmiňovaného můžeme namítnout, že se, v tom výběru koncertů, jedná o jeden z nejlhčích.

Vyhlášení vítěze proběhlo 11. května 2017 na ceremoniálu v Charles Bronfman Auditorium. 15. ročník Soutěže vyhrál Szymon Nehring (Polsko, 21 let), na 2. místě se umístil Daniel Petrica Ciobanu (Rumunsko, 25 let) a na 3. místě skončila Sara Daneshpourová (USA, 30 let).

V průběhu 15. ročníku zaznělo mnoho zdařilých výkonů, ale zvláště ve výkonech finalistů se jednalo o velmi vyrovnané interpretační výkony na vysoké úrovni. Szymon Nehring po celou dobu Soutěže podával výborné hráčské výkony a právem získal 1. cenu. Zvláštním případem byl Daniel Petrica Ciobanu, který u návštěvníků Soutěže v Tel Avivu i v komentářích u videí na internetu rozdělil posluchače na dva tábory. Jedni jej již dopředu tipovali na vítěze, druzí však jeho hraní považovali za moc extravagantní. Při návštěvě Soutěže v Tel Avivu

panovala asi nejvřelejší atmosféra při vystoupeních Izraelce Yevgeny Yontova, což se dá pochopit, když se Soutěž konala v jeho rodné zemi.

Co se týče hudebního vzdělání, které se soutěžícím přijatým do 1. kola dostalo, nejčastěji se v jejich životopisech objevovalo studium na Juilliard School v New Yorku, a to v 11ti případech. 9 z nich v minulosti studovalo nebo studuje u Yoheved Kaplinské,⁷⁹ která na Soutěži byla mnohaletou porotkyní (2001, 2005, 2008, 2011 a 2014). Její studentkou byla i Sara Daneshpourová, která se umístila na 3. místě. Laureáti 15. ročníku Soutěže studovali nebo studují na těchto institucích: Szymon Nehring – Music Academy in Bydgoszcz (2013 – 2016), Daniel Petrica Ciobanu – Berlin University of the Arts (2016 – současnost), Royal Conservatoire of Scotland (2014 – současnost) a Sara Daneshpourová – Cleveland Institute of Music (2015 – současnost) a Juilliard School (2011 – 2013).

---

⁷⁹ Yoheved Kaplinská se v roce 1977 Soutěže zúčastnila jako soutěžící. Nepostoupila do 2. kola. Viz. příloha č. 17

2.4. Způsoby hodnocení jednotlivých kol a složení poroty

Na 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu porotci bodovali následujícím systémem. Z 1. kola postoupilo do dalšího 16 soutěžících tak, že každý porotce vybral svých 16 preferovaných pianistů, které by rád slyšel ve 2. kole a 3 dodatečná jména do kategorie „maybe“ (možná),⁸⁰ která slouží pro případy, kdy 2 soutěžící získají stejný počet hlasů. Postoupí tak pianisté, které si vybralo nejvíce porotců. Ten samý systém byl použit pro postup do finále Soutěže, kde bylo ze 16ti soutěžících 2. kola vybráno 6 postupujících finalistů a každý člen poroty vybral do kategorie „maybe“ (možná) 2 kandidáty. Z 6ti finalistů každý porotce určí soutěžícího, který by podle něj měl získat 1. cenu a pianista, kterého nejvíce porotců označí za vítěze Soutěže, se jím také stane. Soutěžící s druhým nejvyšším počtem navrnutí 1. ceny od porotců, získává 2. cenu a tak dále. V příloze je uveden přehled výsledků pořadí soutěžících od založení Soutěže do roku 1989.⁸¹ O novější výsledky jsem prosila organizátory Soutěže, ale bohužel mi nebyly poskytnuty.

Jsem si vědoma, že existují soutěže, které mají propracovanější bodovací systém. Například na International Chopin Piano Competition ve Varšavě je způsob hodnocení daleko složitější. Na 14. ročníku této soutěže v roce 2000 bodování soutěžících probíhalo ve dvou systémech: systému A a systému B. Systém A: u každého účastníka porotci určovali, zda může (ANO) či nemůže (NE) postoupit do dalšího kola. Tento systém byl základem pro postupování a pro udělování zvláštních ocenění. Systém B fungoval jako podpora prvního systému. V prvních třech kolech byl každý soutěžící bodován od 1 do 100 bodů, ve čtvrtém kole od 1 do 12. Po uzavření kole měli porotci k dispozici výčet všech soutěžících s tvrzením ANO a příslušnými body od nejvyšších po nejnižší. Tyto body poté byly základem pro definitivní rozhodnutí, které probíhalo hlasováním všech porotců. Systém hodnocení se na této soutěži ve Varšavě v průběhu její činnosti vyvíjel, v roce 1990 v 1. kole porota používala rozpětí bodů od 1 do 10, ve 2. a 3. kole od 1 do 25 a soutěžící, kteří postoupili do dalšího kola, byli

---

⁸⁰ *The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel*, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017. s. 135

⁸¹ Příloha č. 17

vybírání na základě průměru bodů, který byl získán vydělením součtu bodů počtem porotců.

Na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu probíhá bodování soutěžících také dvojím systémem. Soutěžícím v 1. kole udělují porotci body (1 – 100) a také se hlasuje ANO – NE systémem. Jestliže dva soutěžící získají stejný počet bodů, rozhoduje se podle počtu hlasů ANO. Pro 2. kolo je bodování trochu upraveno, porota uděluje body pouze mezi 50 – 100 body a opět hlasování ANO – NE dávají najevo, jestli si přejí kandidáta slyšet i ve 3. kole. Jestli by zde došlo ke shodnému počtu bodů i vyjádření ANO, mělo by se, podle soutěžní brožury přihlídnout k výsledkům pianisty z předchozího kola. Ve finále (3. kolo) porotci bodují od 60 do 100 bodů a napíší seznam finalistů ve výsledném pořadí výsledků, který by si přáli, aby bylo definitivní. Jestliže dojde ke shodě v hodnocení finále i 2. kola, rozhoduje se podle výsledků soutěžícího v 1. kole.

Sám Arthur Rubinstein byl členem poroty na Soutěži v Tel Avivu v letech 1974 (1. ročník) a 1977 (2. ročník.) V roce 1974 hodnotil a rozhodoval ve všech kolech, v roce 1977 se podle vyjádření Gustava Alinka v knize *International Piano Competitions* účastnil hlasování jen v některých kolech.⁸² Bohužel v tabulce není zaznačeno, ve kterých kolech a z jakého důvodu se hlasování nezúčastnil. Rubinstein v průběhu své kariéry také zasedal v těchto soutěžních porotách – *International Piano Competition* v Ženevě (1927), *International Music Competition Eugène Ysaÿe* v Bruselu⁸³ (1938), *Queen Elisabeth International Music Competition* v Bruselu (1952, 1956) a *Marguerite Long–Jacques Thibaud Competition* v Paříži (1953, 1973). Převzal také záštitu nad porotou 10. ročníku *International Chopin Piano Competition* (1980), ale nakonec do Varšavy kvůli zdravotní indispozici nepřijel. V porotě Soutěže v Tel Avivu v minulosti zasedali i tyto významné osobnosti: Martha Argerich, Leon Fleisher, Arturo Benedetti Michelangeli, Rudolf Firkušný, Nikita Magaloff, Arie Vardi, Yefim Bronfman a Fanny Watermanová a další.

Lidé, kteří na Soutěži zasedali ve Výběrové komisi (Screening Committee), která vybírala z přihlášených kandidátů soutěžící do 1. kola, nejsou totožní s

---

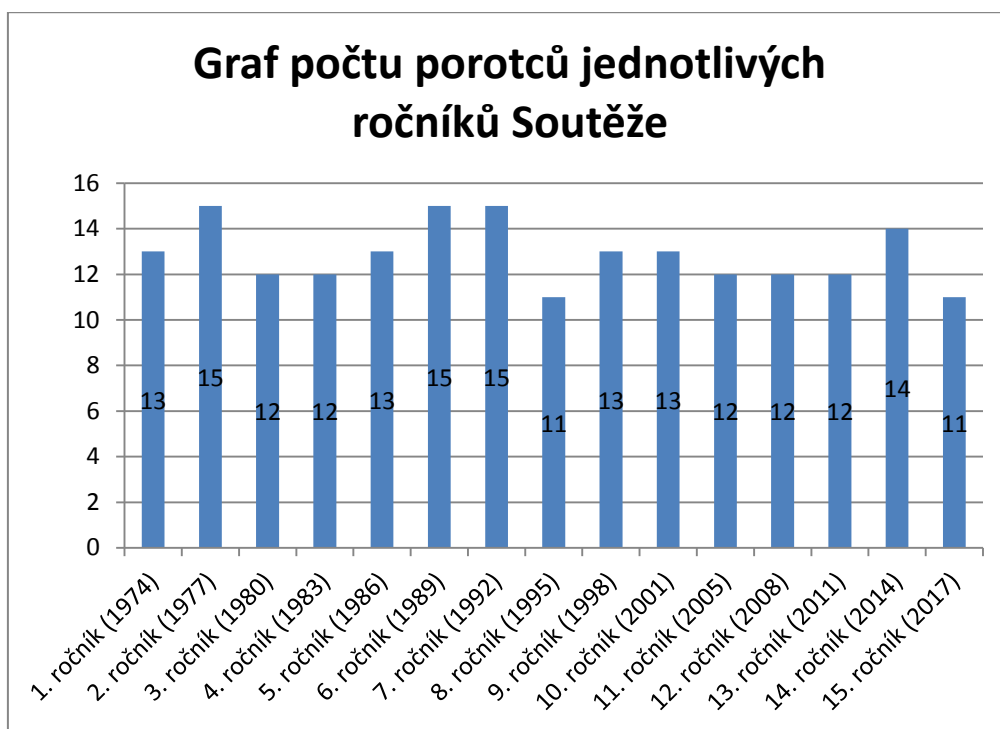
⁸² ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: 15000 pianists (Book 2)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-04-8. s. 272

⁸³ Tato soutěž je předchůdcem Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu. O její historii se zmiňuji v kapitole Okolnosti vzniku Soutěže v Tel Avivu a události, které ovlivnily její vývoj.

členy poroty, která hodnotí pianisty v průběhu samotné Soutěže. Edith Zviová se vyjádřila, že při sestavování poroty rádi udržují poměr nových porotců a těch, kteří členy poroty na Soutěži ještě nikdy nebyli.⁸⁴ Je velmi složité posuzovat hudební soutěže, protože je zde vždy určitý aspekt, který je nezměřitelný. Porotci spolu po skončení kol nedebatují, jenom vyberou jména svých kandidátů.

Předsedou poroty na 15. ročníku Soutěže byl Arie Vardi (Izrael) a celkem rozhodovalo 11 členů: Hui-Qiao Bao (Čína), Josef Bardanashvili (Izrael), Michel Béroff (Francie), Peter Donohoe (Velká Británie), Janina Fiałkowska (Kanada/Polsko), Ian Hobson⁸⁵ (Velká Británie), Menahem Pressler (Izrael/USA), Eliso Virsaladzeová (Rusko/Německo), Ramzi Yassa (Egypt/Francie) and Dina Yoffeová (Izrael/Německo).

Nejvíce členů poroty (15) měla Soutěž v letech 1977, 1989 a 1992. Naopak nejméně členů (11) zasedalo v porotě v roce 1995 a 2017.

⁸⁴ Setting Pianistic Standards. In: *My voice* [online]. USA, 2011- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://english.getclassical.org/2011/02/18/setting-pianistic-standards-the-arthur-rubinstein-society-and-international-piano-competition/>

⁸⁵ Viz. příloha č. 19

V roce 2017 se porota na Van Cliburn International Piano Competition ve Fort Worth skládala z 9ti porotců a na Leeds International Piano Competition v roce 2015 zasedalo 12 členů poroty. Na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu tvoří porotu většinou 15 lidí. Na Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze bývá porota složena ze sedmi osobností daného oboru, přičemž dva členové jsou vždy z ČR a zbývající ze zahraničí.⁸⁶ Nejinak tomu bylo i u oboru klavír v roce 2016.

Dlouholetým členem poroty Soutěže (1977, 1980, 1983, 1986, 1992, 1995, 1998, 2005, 2008, 2011, 2014, 2017) je Arie Vardi.⁸⁷ Na 2. ročníku Soutěže dokonce zasedal v porotě s Arthurem Rubinsteinem. Arie Vardi studoval hru na klavír na Rubin Academy of Music v Tel Avivu a současně vystudoval také právo na Tel Aviv University. Poté se zdokonaloval ve hře na klavír, skladbě a dirigování pod vedením Pierra Bouleze a Karlheinz Stockhausena. Je vítězem Chopin Competition v Izraeli a Enescu Competition v Rumunsku. Jako dirigent řídil Israel Philharmonic Orchestra na více než 50ti koncertech. Zasedal v porotách na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu, Leeds International Piano Competition, International Beethoven Piano Competition ve Vídni, Gina Bachauer International Piano Competition v Salt Lake City, Paloma O'Shea Santander International Piano Competition, Sydney International Piano Competition a další.⁸⁸ Arie Vardi dne 2. května 2017 převzal od izraelského ministra kultury ocenění – Israel Prize a tohoto důvodu se nezúčastnil hodnocení 2. kola 15. ročníku Soutěže.

---

⁸⁶ Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%BESk%C3%A9_jaro_\(sout%C4%9B%C5%BE\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%BESk%C3%A9_jaro_(sout%C4%9B%C5%BE))

⁸⁷ Viz. příloha č. 14

⁸⁸ ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: 15000 pianists (Book 2)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-04-8. s. 328

2.5. Vítězové a laureáti

Soutěž v Tel Avivu patří mezi nejprestižnější klavírní klání na světě a zařazuje se tak po boku soutěží jako jsou např. International Chopin Piano Competition ve Varšavě, Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu, Van Cliburn International Piano Competition ve Fort Worth, Leeds International Piano Competition, Paloma O'Shea Santander International Piano Competition, International Tchaikovsky Piano Competition v Moskvě, International Paderewski Piano Competition v Bydgoszczi, Hamamatsu International Piano Competition, atd. Jedním z důkazů, že se jedná o opravdu kvalitní soutěž je i fakt, že její laureáti posléze také uspěli na předních příčkách jiných prestižních klavírních soutěží. Např. Simone Pedroni (Itálie), který v Tel Avivu obdržel 2. cenu v roce 1992, také získal zlatou medaili na Van Cliburn International Piano Competition in Fort Worth v USA o rok později. Vitaly Samoshko (Ukrajina) se, po výhře 2. ceny na Klavírní soutěži v Tel Avivu v roce 1998, v následujícím roce stal vítězem na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu. Alexander Gavrylyuk se stal vítězem 4. ročníku Hamamatsu International Piano Competition v roce 2000 a posléze vyhrál 1. cenu na 11. ročníku Soutěže v Tel Avivu. Dále Seong-Jin Cho (Jižní Korea), který se v roce 2014 umístil na 3. místě na Soutěži v Tel Avivu, získal 1. cenu na 17. ročníku International Chopin Piano Competition v roce 2015. Tato tabulka zobrazuje přehled laureátů Soutěže v Tel Avivu:

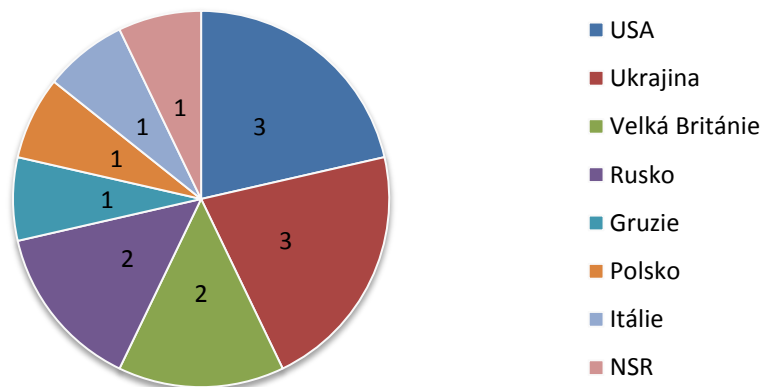
Ročník	Rok	1. cena	2. cena	3. cena
1.	1974	Emanuel Ax, USA	Eugene Indjic, USA	Janina Fialkowska, Kanada & Seta Tanyelová, Rakousko
2.	1977	Gerhard Oppitz, NSR ⁸⁹	Diana Kacsová, Brazílie	Etsuko Teradová, Japonsko
3.	1980	Gregory Allen, USA	Ian Hobson, Velká Británie	Geoffrey Tozer, Austrálie
4.	1983	Jeffrey Kahane, USA	Hung-Kuan Chen, Tchaj-wan	Fei-Ping Hsu, Čína
5.	1986	1. cena neudělena	Thomas Duis, NSR	Angela Chengová, Kanada
6.	1989	Ian Fountain, Velká Británie & Benjamin Frith,	2. cena neudělena	Krzysztof Jablonski, Polsko

⁸⁹ NSR – Německá spolková republika (1949 - 1990)

		Velká Británie		
7.	1992	Giorgia Tomassiová, Itálie	Simone Pedroni, Itálie	Ilya Itin, Rusko
8.	1995	Alexander Korsantia, Gruzie	Sergei Tarasov, Rusko	Ohad Ben-Ari, Izrael
9.	1998	Igor Tchetuev, Ukrajina	Vitaly Samoshko, Ukrajina	Jong-Gyung Parková, Jižní Korea
10.	2001	Kirill Gerstein, Rusko	Ferenc Vizi, Rumunsko	Massimiliano Ferrati, Itálie
11.	2005	Alexander Gavrylyuk, Ukrajina	Igor Levit, Německo	Yeol Eum Sonová, Jižní Korea
12.	2008	1. cena neudělena	Roman Rabinovich, Izrael & Ching Yun Huová, Tchaj-wan	Khatia Buniatishviliová, Gruzie
13.	2011	Daniil Trifonov, Rusko	Boris Giltburg, Izrael	Ilya Rashkovskiy, Rusko
14.	2014	Antonii Baryshevskiy, Ukrajina	Steven Lin, USA	Seong-Jin Cho, Jižní Korea
15.	2017	Szymon Nehring, Polsko	Daniel Petrica Ciobanu, Rumunsko	Sara Daneshpourová, USA

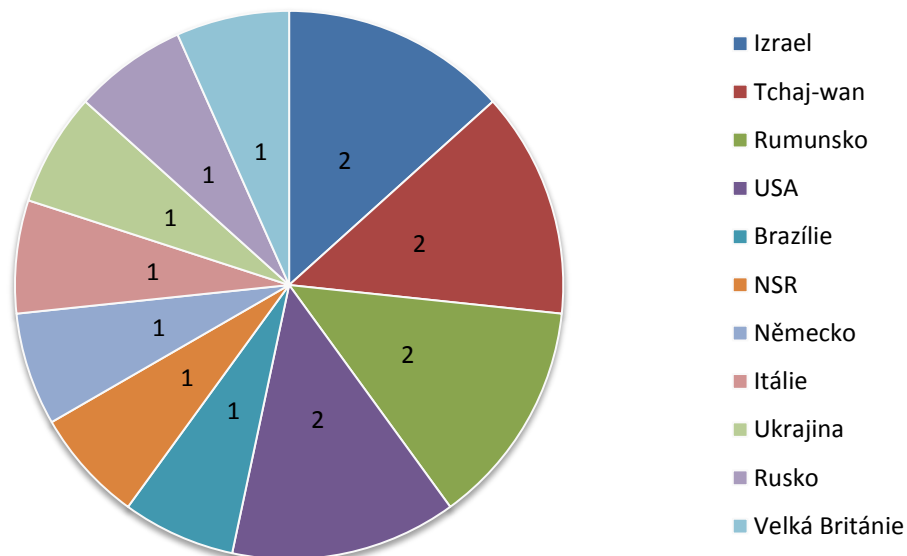
Mezi držitelé 1. cen je nejvíce soutěžících z USA (tři klavíristé) – Emanuel Ax (1974), Gregory Allen (1980), Jeffrey Kahane (1983) a Ukrajiny (taktéž tři pianisté) – Igor Tchetuev (1998), Alexander Gavrylyuk (2005) a Antonii Baryshevskiy (2014). V těsném závesu jsou následováni shodně dvěma výherci z Velké Británie – Ian Fountain (1989), Benjamin Frith (1989) a Ruska – Kirill Gerstein (2001) a Daniil Trifonov (2011). Gruzie, Polsko, Itálie a NSR mají po 1 výherci Soutěže. V roce 1986 a 2008 nebyly 1. ceny uděleny.

Graf podílu států, jejichž příslušníci získali v celé historii Soutěže 1. cenu.

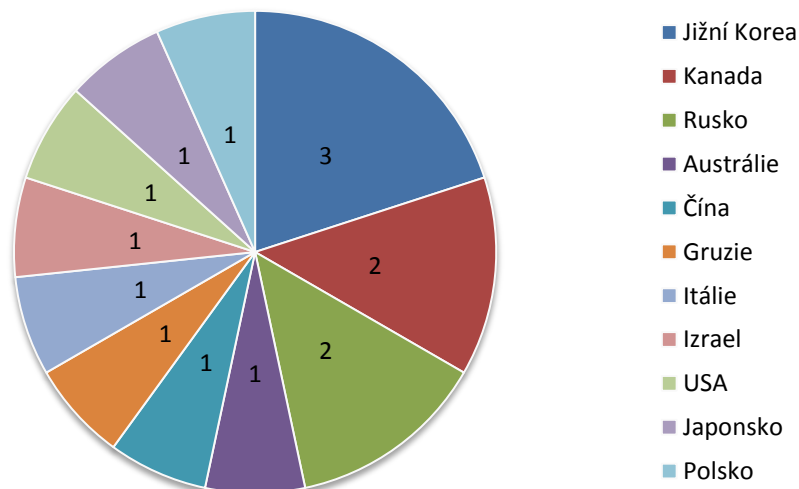
Shodně dva držitelé 2. ceny ze Soutěže pochází z Izraele, Tchaj-wanu, Rumunska a USA. Izrael – Roman Rabinovich (2008), Boris Giltburg (2011), Tchaj-wan – Hung-Kuan Chen (1983), Ching Yun Huová (2008), Rumunsko – Ferenc Vizi (2001), Daniel Petrica Ciobanu (2017) a USA – Eugene Indjič (1974), Steven Lin (2014). Další státy (Brazílie, NSR, Německo, Itálie, Ukrajina, Rusko a Velká Británie) mají po jednom výherci 2. ceny. V roce 1989 nebyla 2. cena udělena vůbec.

Graf podílu států, jejichž příslušníci získali v celé historii Soutěže 2. cenu.

Nejvíce držitelů 3. cen se narodilo v Jižní Korei (3 pianistky) – Jong-Gyung Parková (1998), Yeol Eum Sonová (2005), Seong-Jin Cho (2014). Dva laureáti pocházející z Kanady – Janina Fialkowska (1974), Angela Chengová (1986) a Ruska – Ilya Itin (1992), Ilya Rashkovskiy (2011). Další výherci 3. cen reprezentovali tyto státy: Austrálie, Čína, Gruzie, Itálie, Izrael, USA, Japonsko a Polsko.

Graf podílu států, jejichž příslušníci získali v celé historii Soutěže 3. cenu.

Mezi laureáty je nejvíce zástupců USA (šest klavíristů), ruských pisníků mezi laureáty najdeme pět a čtyři zástupci Ukrajiny si odnesli titul laureáta. Reprezentantů asijských zemí (Japonsko, Tchaj-wan, Čína, Jižní Korea), kteří si odnesli titul laureáta, bylo sedm. Posledním laureátem asijského původu byl Seong-Jin Cho (Jižní Korea, 3. cena, 2014). Od té doby se na nejvyšší příčky žádný Asiat neprobojoval. Žádný pianista asijského původu si z této Soutěže neodnesl 1. cenu. Mezi laureáty se také objevili tři Izraelci – Ohad Ben-Ari (3. cena, 1995), Roman Rabinovich (2. cena, 2008) a Boris Giltburg (2. cena, 2011).

Na prvních místech se v minulosti až na výjimku, kterou se v roce 1992 stala Italka Giorgia Tomassiová, umísťovali muži. Stala se tak první a doposud jedinou ženou – vítězkou této Soutěže. Tituly laureátů si také ve většině případů odnášejí soutěžící mužského pohlaví. Mezi laureáty Soutěže se v minulosti včetně Giorgie Tomassiové probojovaly tyto ženy: Janina Fialkowska (Kanada, 3. cena, 1974), Seta Tanyelová (Rakousko, 3. cena, 1974), Diana Kacsová (Brazílie, 2. cena, 1977), Etsuko Teradová (Japonsko, 3. cena, 1977), Angela Chengová (Kanada, 3. cena, 1986), Jong-Gyung Parková (Jižní Korea, 3. cena, 1998), Yeol Eum Sonová (Jižní Korea, 3. cena, 2005), Ching Yun Huová (Tchaj-wan, 2. cena, 2008), Khatia Buniatishviliová (Gruzie, 3. cena, 2008) a Sara Daneshpourová (USA, 3. cena, 2017).

I z hlediska účasti mužů a žen v Soutěži, je jasná převaha počtu mužů. Ale

ani toto není ve světě klavírních soutěží výjimkou. V roce 2017 bylo do 1. kola Soutěže v Tel Avivu vybráno 32 soutěžících, dostavilo se 30 klavíristů. Z toho bylo 7 žen a 23 mužů. Na Queen Elisabeth International Music Competition bylo v roce 2016 zasláno 318 DVD s přihláškami, ze kterých bylo vybráno 82 soutěžících do 1. kola soutěže. Několik se jich omluvilo, takže nakonec soutěžilo v 1. kole 76 pianistů, z toho 23 žen a 53 mužů.

Nejmladším vítězem Soutěže se stal v roce 1989 Ian Fountain (Velká Británie) ve věku devatenácti let. Je zajímavé, že se v tomto roce o titul vítěze dělil se svým krajanem, Benjaminem Frithem, kterému v té době bylo 32 let a stal se tak naopak nejstarším držitelem 1. ceny na Klavírní soutěži v Tel Avivu.

Na 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu obdržel vítěz (Szymon Nehring) Zlatou medaili (Gold medal) a peněžní obnos 40 000 USD, výherce 2. ceny (Daniel Petrica Ciobanu) Stříbrnou medaili (Silver Medal) a 20 000 USD. K 3. ceně, kterou obdržel Sara Daneshpourová, se vážala Bronzová medaile (Bronze Medal) a odměna v hodnotě 10 000 USD. Na medailích byl vyryt portrét Arthura Rubinsteina podle kresby jeho přítele, Pabla Picassa.⁹⁰ Tento portrét se stal i logem celé Soutěže. Součástí odměn jsou také nasmlouvané koncerty a propagace laureátů.

Jenom pro zajímavost uvádím peněžní odměny na Van Cliburn International Piano Competition ve Fort Worth – 1. cena (50 000 USD), 2. cena (25 000 USD), 3. cena (15 000 USD) a na Queen Elisabeth International Music Competition v Bruselu – 1. cena (25 000 EUR), 2. cena (20 000 EUR), 3. cena (17 000 EUR).

Dále byla na 15. ročníku Soutěže udělena celá řada dalších cen. Finalisté Soutěže (Jaehong Park, Xiaoyu Liu a Yevgeny Yontov), kteří se nestali laureáty, si odnesli finanční obnos ve výši 6 000 USD pro každého. Cenu za nejlepší provedení klavírního kvartetu (Best Performer of Chamber Music Prize) a pro nejúspěšnějšího izraelského účastníka Soutěže (Best Israeli Performer Prize) získal Yevgeny Yontov. Cenu za nejlepší interpretaci Chopinova díla (Best Performer of a Chopin Piece Prize), cenu pro vynikajícího pianistu do 22 let (Advanced Studies Prize) a cenu s názvem Junior Jury Prize obdržel Szymon Nehring. Cena publika (Audience Favorite Prize) byla udělena Danielu Petricovi Ciobanu.

Součástí cen byla řada nasmlouvaných koncertů v Izraeli i po celém světě. Nechyběly koncerty ve Wigmore Hall v Londýně a Carnegie Hall v New Yorku.

---

⁹⁰ Viz. Přílohy č. 18 a 19

Zde uvádím přehled zajištěných koncertů pro laureáty 15. ročníku Soutěže ve světě:⁹¹

16. červen 2017	Německo	Ruhr Festival
4. - 24. září 2017	Japonsko & Čína	Concert Tour
26. říjen 2017	New York	Carnegie Hall, Weill Hall
12. listopad 2017	Tchaj-wan	Taipei Orchestra
3. prosinec 2017	Londýn	Wigmore Hall
5. květen 2018	Kanada	Toronto
5. - 8. září 2018	Kanada	Calgary Orchestra
Sezóna 2017-2018	Německo	Villa Musica Festival

A seznam koncertů pro laureáty v Izraeli:

12. května 2017	Eilon	Bar-Uryan Hall
13. května 2017	Beit-Yitzhak	Beit Ha'am
15. května 2017	Rehovot	Heichal Hatarbut
16. května 2017	Tel Aviv	Heichal Hatarbut, Sela Hall
17. května 2017	Jeruzalém	YMCA, Aldwell Center
18. května 2017	Jezreel Valley	House of Arts
19. května 2017	Tel Aviv	Zefunot Culture
20. května 2017	Tel Aviv	Zefunot Culture
21. května 2017	Dimona	Eshkol Pais
23. května 2017	Savyon	Cultural Center
25. května 2017	Ashdod	Performing Arts Center
26. května 2017	Or Yehuda	Conservatory
27. května 2017	Haifa	Auditorium, The Chamber Music Society
31. května 2017	Abu Gosh	Abu Gosh Festival

⁹¹ Arthur Rubinstein International Music Society. In: *Arthur Rubinstein International Music Society* [online]. Tel Aviv (Israel), 2016- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <http://www.arims.org.il/>

11. června 2017	Jeruzalém	Wolf Prize, Knesset
21-23. prosince 2017	Tel Aviv	The Chamber Music Center
22. května 2018	Rishon Le'Zion	Heichal Hatarbut

V následujících podkapitolách uvádím životopisy několika vybraných klavíristů, kteří se v minulosti stali vítězi Soutěže. Získání 1. ceny pro ně znamenalo posun v kariéře a všichni vybraní vítězové se aktivně věnují koncertování až do současnosti. Toto vítězství stálo buď na začátku soutěžní dráhy nebo odstartovalo úspěšnou mezinárodní kariéru bez potřeby získání dalších titulů a kupříkladu třeba u Alexandera Gavrylyuka bylo potvrzením výjimečnosti klavíristy, který se už v minulosti stal vítězem Hamamatsu International Piano Competition a laureátem několika velkých mezinárodních soutěží. Myslím si, že je také zajímavé uvést, kde tito pianisté studovali a kteří klavírní pedagogové ovlivnili jejich interpretační umění.

2.5.1 Emanuel Ax

Narodil se 8. června 1949 ve Lvově do posko-židovské rodiny. Jeho rodiče přežili holokaust. V šesti letech jej jeho otec začal učit hře na klavír. Rodina se poté přestěhovala do Varšavy, kde studoval klavír na Miodowa School a o dva roky později odešli do Kanady, kde pokračoval ve studiu hudby a stal se členem The Junior Musical Club of Winnipeg.⁹² V roce 1961 se rodina stěhovala ještě jednou a to do New Yorku, kde Ax studoval na Juilliard School pod vedením Mieczysława Munze, který byl shodou okolností prvním manželem Nely Mlynarské, která se posléze provdala za Arthura Rubinsteina. V roce 1970 Emanuel Ax obdržel bakalářský titul z Columbia University (obor: Francouzština) a bylo mu uděleno americké občanství. Získal 1. cenu na Young Concert Artists International Auditions v roce 1973.

Vítězství na Arthur Rubinstein International Piano Master Competition v roce 1974 byl jeho první úspěch na větší mezinárodní klavírní soutěži. Jednalo se o 1. ročník této Soutěže, takže nebyla velmi známá, ale pomohla mu alespoň lépe se prosadit v budoucích letech a stála na začátku jeho velmi úspěšné kariéry. O rok později Ax vyhrál Michaels Award of Young Concert Artists a v roce 1979 získal Avery Fisher Prize.

Do svého repertoáru s oblibou zařazuje skladby soudobých autorů. Ve světové premiéře provedl díla skladatelů Johna Adamse, Christophera Rouse, Brighta Shenga a dalších. Od roku 1973 spolupracuje s violoncellistou Yo-Yo Mou, jejichž nahrávky byly několikrát oceněny cenou Grammy. Obdržel čestné doktoráty z Yale University a Columbia University. Tato univerzita mu také udělila Sanford Medal, což je ocenění pro vynikající hudebníky. Mezi osobnosti, které tuto cenu získaly, patří také Pierre Boulez, Aaron Copland, Mstislav Rostropovich a další. Jeho manželkou je pianistka Yoko Nozaki, se kterou má dvě děti. Až do současnosti má aktivní koncertní kariéru a vyučuje klavír na Juilliard School v New Yorku.

---

⁹²Emanuel Ax. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Ax

2.5.2. Ian Fountain

V roce 1989 se stal ve svých devatenácti letech nejmladším vítězem Soutěže v tel Avivu. Tento britský pianista začal hrát na klavír v pěti letech a byl chóristou v kostelním sboru New College v Oxfordu. Hru na klavír studoval na Winchester College a Royal Northern College of Music pod vedením Roberta Bottone a Sulamity Aronovské.

V roce 2004 vystoupil na festivalu Pražské jaro, kde provedl vedle Musorgského Obrázků z výstavy také Janáčkova díla Po zarostlém chodníčku (1. řada) a Klavírní sonáta 1. X. 1905. Fountain byl také předsedou poroty 68. ročníku Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze (obor: klavír) v roce 2016. V životopise laureáta Soutěže v Tel Avivu, Daniela Petrica Ciobanu (3. místo, 2017, Rumunsko) najdeme zmínku, že se v dřívějších letech účastnil mistrovských kurzů právě s Ianem Fountainem.

Fountain spolupracoval s mnoha vynikajícími orchestry (London Symphony Orchestra, Hallé Orchestra, City of Birmingham Symphony Orchestra, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Israel Philharmonic Orchestra, Vienna Chamber Orchestra, Česká filharmonie a další. Spolupracoval s předními světovými dirigenty (Zubin Mehta, Jiří Bělohlávek, Gunther Herbig a další.) Pořídil nahrávky pro společnosti Haenssler, EMI, Chandos, Sony Classical, Es-Dur a další. Je to všestranně nadaný hudebník. Jeho repertoár obsahuje přes 60 klavírních koncertů, působí i jako dirigent a také editoval Beethovenovy klavírní sonáty a variace pro hudební vydavatelství Henle Verlag v Mnichově. V roce 2011 byl porotcem na Soutěži v Tel Avivu. Od roku 2001 až do současnosti vyučuje klavír na Royal Academy of Music v Londýně.⁹³

---

⁹³ Ian Fountain. In: *Royal Academy of Music: Staff Finder* [online]. London (UK), 2002- [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <https://www.ram.ac.uk/about-us/staff/ian-fountain>

2.5.3. Kirril Gerstein

Narodil se 23. října 1979 ve Voroněži. Na klavír začal hrát již ve třech letech. Svou první soutěž vyhrál již ve svých jedenácti letech. Jednalo se o International Bach Competition ve Velkopolském Hořovci. Ve svých čtrnácti letech potkal na festivalu v Petrohradě jazzového vibrafonistu Garyho Burtona, který jej přiměl ke studiu na Berklee College of Music, kde získal plné stipendium a začal studovat jazz. Gerstein byl nejmladším studentem v historii univerzity, kterého kdy přijali ke studiu. Gerstein výborně zvládá klasický klavírní repertoár a je také vynikajícím jazzovým pianistou. Dvakrát se zúčastnil hudebních kurzů v Tanglewoodu. Bakalářský i magisterský titul získal na Manhattan School of Music v klavírní třídě Solomona Mikowského a to už ve svých dvaceti letech. Dále pokračoval ve studiu hudby v Madridu pod vedením Dmitrie Bashkirova na Queen Sofía College of Music, Budapešti u Ference Radose a také na International Piano Academy Lake Como v Itálii.

V roce 2001 vyhrál 1. cenu na Soutěži v Tel Avivu a o rok později obdržel Gilmore Young Artist Award. Za svou kariéru se stal držitelem mnoha ocenění. V lednu 2010 Gerstein získal, jako 6. pianista v historii, Gilmore Artist Award, která je udělována jednou za čtyři roky vynikajícím klavíristům a váže se k ní finanční odměna ve výši 300 000 USD. V dubnu 2010 mu bylo Lincolnovým centrem uděleno stipendium Avery Fisher Career Grant. Jeho nahrávky Čajkovského Klavírního koncertu č. 1 b moll, op. 23 a Prokofjevova Klavírního koncertu č. 2 g moll, op. 16 s Deutsches Symphonie-Orchester Berlin pod taktovkou Jamese Gaffigana, byla v roce 2015 oceněna cenou ECHO Klassik Award.

V současné době Gerstein koncertuje po světě, spolupracuje s nahrávací společností Myrios classics, kde nedávno natočil kompletní Lisztovy Transcendentální etudy a vyučuje na Musikhochschule ve Stuttgartu.⁹⁴

---

⁹⁴ Kirril Gerstein. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kirill_Gerstein

2.5.4. Alexander Gavrylyuk

Tento pianista se narodil v Charkově v roce 1984, ale ve třinácti letech se s rodinou odstěhoval do Austrálie, kde od té doby vyrůstal.⁹⁵ Jeho první koncertní vystoupení se konalo v devíti letech. Během své profesionální kariéry uspěl v řadě klavírních soutěží. V roce 1999 vyhrál Vladimir Horowitz Competition, o rok později se stal vítězem na Hamamatsu International Piano Competition a v roce 2005 získal 1. cenu na Soutěži v Tel Avivu.

Gavrylyuk koncertoval ve Wigmore Hall v Londýně, vídeňském Musikverein, Tonhalle v Zürichu a jeho interpretační umění mohli posluchači poslechnout i v Konzerthaus v Berlíně. Účinkoval na koncertech se Sydney Symphony Orchestra, Royal Concertgebouw Orchestra, New York Philharmonic, Israel Philharmonic Orchestra, Moscow Philharmonic Orchestra, Bournemouth Symphony Orchestra, Warsaw National Philharmonic Orchestra a Royal Scottish National Orchestra, Orchestre de la Suisse Romande a Vancouver Symphony Orchestra. A spolupracoval se známými dirigenty - Neemem Järvim, Bramwellem Toveym, Herbertem Blomstedtem, Vladimírem Jurowskim, Vasilyim Petrenkem, Louisem Langréem, Vladimírem Spivakovem, Olegem Caetaním a Yurim Simonovem.

Může se pyšnit mnoha nahrávkami. V Sydney Opera House nahrál všech 5 Prokofjevových klavírních koncertů se Sydney Symphony Orchestra pod taktovkou Vladimíra Ashkenazyho. Mezi další díla, jejichž zvukovou stopu zaznamenal, patří například M. P. Musorgskij: Obrázky z výstavy; J. Brahms: Variace na Paganiniho téma, op. 35; F. Liszt: Mephistův valčík; R. Schumann: Dětské scény, S. Rachmaninov: Moments Musicaux; A. N. Skrjabin: Sonáta č. 5, S. Prokofjev: Sonáta č. 7 a další. Nahrával pro společnosti Piano Classics, Triton, Video Artists International, atd. Má dodnes aktivní koncertní kariéru.

---

⁹⁵ Alexander Gavrylyuk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_Gavrylyuk

2.5.5. Daniil Trifonov

Tento klavírista ruského původu se kromě koncertování věnuje také komponování skladeb. Zkomponoval Klavírní koncert es moll, který sám premiéroval 23. dubna 2014 spolu s Cleveland Institute of Music Orchestra pod taktovkou Joela Smirnoffa. V tomto třiceti dvou minutovém díle se inspiroval kompozičním stylem Skrjabina, Rachmaninova a Prokofjeva a byl kritikou odbornou veřejností vesměs kladně přijat.

Narodil se 5. března 1991. Jeho rodiče jsou profesionální hudebníci. Na klavír začal hrát v 5ti letech, kdy také objevil zálibu v komponování. V jeho 8mi letech se uskutečnil debut s orchestrem. K tomuto koncertu se váže zajímavá historka, že mu v průběhu hry vypadl mléčný zub.⁹⁶ O rok později se s rodiči přestěhoval do Moskvy, aby mohl studovat na Gnessin School of Music pod vedením Tatiiany Zelikmanové. Poté pokračoval se studiu u Sergeie Babayana na Cleveland Institute of Music v USA.

V sedmnácti letech Trifonov obdržel 5. cenu na 4. ročníku International Scriabin Competition v Moskvě a na 3. ročníku International Piano Competition v San Marinu získal dokonce 1. cenu spolu s oceněním za nejlepší provedení skladby Chicka Corea.

V roce 2010 postoupil do finále Eurovision Young Musicians ve Vídni. Tentýž rok se umístil na 3. místě a obdržel i ocenění za nejlepší provedení Chopinovy mazurky na 6. ročníku International Chopin Piano Competition ve Varšavě.

V roce 2011 získal 1. cenu na 13. ročníku Soutěže v Tel Avivu a také cenu za nejlepší provedení Chopinova díla (Pnina Salzman Prize), cenu za nejlepší provedení komorní skladby (Prize for the Best Performer of Chamber Music) a cenu publika (Audience Favorite Prize). Několik týdnů po vítězství na Soutěži v Tel Avivu získal 1. cenu na 14. ročníku International Tchaikovsky Piano Competition v Moskvě.

---

⁹⁶ Daniil Trifonov. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Daniil_Trifonov

2.5.6. Antonii Baryshevskiy

Narodil se 10. října 1988 v Kyjevě a v sedmi letech začal hrát na housle. Svá studia dokončil na Kiev School of Music a v pouhých šestnácti letech vyhrál, na Ukrajině udělované, ocenění „Man of the Year, 2005“.⁹⁷ Poté studoval na Ukraine National Music Academy v klavírní třídě Valerie Kozlové a na École Normale de Musique v Paříži pod vedením Mariana Rybického.

V roce 2005 získal 2. cenu na International Competition for young Pianists in memory of Vladimir Horowitz. O čtyři roky později vyhrál 1. místo na International Competition Premio Jaén (2009) a je také držitelem 2. ceny na Ferruccio Busoni International Piano Competition 2011. A v roce 2014 získal 1. cenu na Soutěži v Tel Avivu.

Po tomto vítězství vystupuje na koncertech v Evropě, USA a Jižní Korei. Vystupoval s výbornými orchestry – Munich Radio Orchestra, Israel Philharmonic, Ukraine Philharmonic a další. Vystoupil na hudebních festivalech v Soulu, Chautauqua, Kodani, Eisenbachu, Luganu, Porúří a Bolzanu. Baryshevskiy koncertoval ve světoznámé Wigmore Hall v Londýně, Konzerthaus v Berlíně, Concertgebouw v Amsterdamu a Mariinsky Theatre v Petrohradě. Natočil také několik CD ve spolupráci s různými nahrávacími společnostmi a spolupracoval také s rádií a podílel se na hudebních televizních pořadech v Itálii, Dánsku, Španělsku, Ukrajině a Srbsku.

---

⁹⁷ *The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel*, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017. s. 143

2.5.7. Szymon Nehring

Vítěz posledního ročníku Soutěže v Tel Avivu se narodil 29. září 1995 v Krakově. Na klavír začal hrát v pěti letech. V letech 2002 – 2013 studoval na Chopin Secondary Music School v Krakově v klavírní třídě Olgy Lazarské. Poté vystudoval Academy of Music in Bydgoszcy pod uměleckým vedením Stefana Wojtase, kterou dokončil v roce 2016.

V roce 2014 se umístil na 1. místě a získal cenu za nejlepší provedení Chopinova díla na International Competition for Young Pianists Arthur Rubinstein in memoriam v Bydgoszcy. O rok později postupil do semifinále na International Piano Competition „Top of the World“ v Tromsu (Norsko). V tomtéž roce se jako jediný Polák probojoval do finále na 17. ročníku International Chopin Piano Competition (2015) ve Varšavě, čímž na sebe upozornil. Získal zde také čestné uznání a Santander Orchestra Prize. Publikum mu také přičklo Audience Award, ale právě až vítězstvím na posledním ročníku Soutěže v Tel Avivu⁹⁸ potvrdil svou pozici na hudební scéně a zařadil se mezi nejslibnější mladé klavírní virtuózy současné doby. Také na Soutěži obdržel dvě ocenění publika, které nesou název Or Jehuda award a Jezreel Valley award, dále mu také cenu Young Jury Award udělila speciální porota složená s mladých talentovaných pianistů, kteří uspěli na Arthur Rubinstein Youth Piano Competition v Pekingu.

---

⁹⁸ *The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel*, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017. s. 92

3. Zamyšlení nad smyslem klavírních interpretačních soutěží

Hodnotit přínosy klavírních soutěží není snadné, protože jinak je vnímají účastníci soutěží, jinak pořadatelé a kulturní veřejnost. Podle mého názoru mezi hlavní klady hudebních klání pro soutěžící patří poznání vlastních schopností a šancí v konkurenci. Soutěže mohou také pomoci v hledání způsobů sebeprosazení, zlepšení stabilizace sebedůvěry, práci se soustředěním a trémou v neznámém prostředí, dále pak usnadňují hledání přístupů a pojetí skladeb a současně konfrontaci s jinými způsoby interpretace. Soutěžící má zde možnost snadněji navázat kontakty, seznámit se s profesionálními hudebníky a jejich cennými poznámkami k výkonu, v případě postupu do finálových kol – možnost zahrát si s orchestrem, případné ceny, odměny, navázání spolupráce s hudebními tělesy a další příležitosti.

Z hlediska organizátorů mezi hlavní přínosy lze zařadit zejména propagaci pořádající instituce, získání přehledu o úrovni nastupující generace klavíristů, zvyšování prestiže a věhlasu soutěže, významný přínos do kulturního života v oblasti atd.

Myslím si, že soutěže mohou být významným zdrojem inspirace, avšak aby přinášely prospěch pro všechny zúčastněné, musí se k nim správně přistupovat. Účast na soutěžích bych asi nedoporučila pianistům, na jejichž sebevědomí se sebemenší neúspěch podepíše devastujícím způsobem a odradí je od dalších pokusů o účast na soutěžích. V extrémních případech dokonce zvažují úplné ukončení hudební kariéry. Někteří soutěžící před soutěží trpí velkou trémou a úzkostí, mají noční můry, nemohou jíst a v některých případech spát. Toto asi nejspíš nebude pravý smysl interpretačních soutěží.

Naopak hodí se pro hudebníky, kteří se dokáží povznést nad výsledek a v rámci svých možností být spokojeni sami se sebou, mají v sobě zdravou soutěživost, ochotu riskovat a neúspěch na soutěži je pro ně motivací ke cvičení a zlepšování. Samozřejmě určitá dávka nervozity před koncertem bývá ku prospěchu věci, zvláště když ji pianista dokáže správně využít. V tom případě může také pozvednout celý interpretační výkon na vyšší úroveň.

Plně si uvědomuji, že každý klavírista je jedinečnou osobností a kombinací obou typů, přesto si však myslím, že zvládnutí stresu před a při soutěži, je jednou z nejdůležitějších stránek, která má velký vliv na úspěch na soutěži. To ovlivňuje nejspíš kombinace několika faktorů. Jistý vliv podle mě mají genetické

predispozice klavíristy (psychická odolnost jedince, povaha, způsob myšlení, atd.), výchova v rodině, zážitky z dětství nebo začátků hudební kariéry, kapacita paměti, pedagogické vedení, estetika projevu atd. Nejlépe je na tom pianista, který má zdravé sebevědomí a zároveň schopnost objektivně zhodnotit svůj výkon a jedinci, kteří se z neúspěchu dokáží poučit a využít ho ve svůj prospěch. Schopnost zvládat stres se dá do určité míry naučit, ale někteří interpreti mají tuto cestu lehčí, narodili se už s touto schopností a intuitivně vědí, jak regulovat stres.

Existují také pianisté, které fascinuje způsob bodování na klavírních soutěžích a chtějí sami vědět, jak si vedli v jednotlivých kolech. Pokud je pianista tzv. „soutěžní“ typ, tak je situace ideální. Tito lidé na soutěže jezdí rádi a jsou zvědaví, jak u poroty dopadli. Tak je to nejspíš správně, jen se obávám, že takový dar musím mít člověk vrozený a jen velmi těžko se dá naučit.

Nedávno jsem četla rozhovor se sportovkyní Ester Ledeckou,⁹⁹ která na zimních olympijských hrách v Pchjongčchangu v roce 2018, jako první sportovkyně v historii, vyhrála dvě zlaté medaile ve dvou různých disciplínách během jediného týdne. V rozhovoru uvedla, že si jako cíl těsně před sjezdem kladla odprostit se od zodpovědnosti, o jak velkou příležitost se jedná a závod si prostě užít, což se jí také podařilo. To, že vyhrála zlatou medaili, považovala za něco navíc. I když z ní měla velkou radost a jednalo se o úžasný úspěch, oceňovala jsem asi nejvíce sportovního ducha této ženy.

Se sportovci mají interpreti společného i něco dalšího. Na rozdíl od jiných umělců jako jsou např. skladatelé, malíři, sochaři, spisovatelé, atd. je klavírní umění otázkou momentálního výkonu. Nezáleží na tom, že se zrovna necítíme ve své kůži. Také profesionálních sportovců, kteří musí podat nejlepší výkon v předem daném čase závodů, se nikdo neptá, jestli jim termín vyhovuje. Nezáleží na tom, že je klavírista zrovna nemocný či se potýká s osobními problémy, datum a čas koncertu je předem daný. Tím spíše, když se jedná o vystoupení sólisty s orchestrem, tady má interpret odpovědnost i za několik desítek hudebníků v orchestru a dirigenta.

Občas také při poslechu soutěžních výkonů přemýšlím nad tím, jestli přílišná posedlost po technické dokonalosti a co nejvěrnějším dodržení zápisu nebývá na soutěžích spíše kontraproduktivní. Neubírá tato ztráta kreativního

---

⁹⁹ Ledecká po druhé zlaté: Užila jsem si každou jízdu, mamku budu držet za ruku celou cestu domů. In: *irozhlas* [online]. ČR, 2018- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://www.irohlas.cz/sport/olympijske-hry/ledecka-po-druhe-zlate-uzila-jsem-si-kazdou-jizdu-mamku-budu-drzet-za-ruku-celou_1802240838_vman

přístupu, ve jménu úspěchu na soutěžích, z hudby to nejdůležitější — muzikálnost, moment překvapení a uměleckou osobitost?

V roce 1940 Artur Schnabel prohlásil, že je moc klavírních soutěží.¹⁰⁰ Jak by asi dnes reagoval na současnou situaci? Zatímco v roce 1945 se konalo 5 mezinárodních klavírních soutěží, v roce 1990 jich bylo již 114 a nyní podle počtu Alink-Argerich Foundation¹⁰¹ existuje více než 750 klavírních soutěží. Přiznám se, že jsem předpokládala vysoký počet soutěží pro klavíristy, ale toto číslo mě doopravdy překvapilo. I přesto se přikláním k názoru Gustava Alinka, který prohlásil v jednom z rozhovorů,¹⁰² že klavírní soutěže vždy budou existovat.

Interpretační soutěže jsou dnes podmínkou pro zahájení kariéry. Poskytují prostor, kde se mladí hudebníci mohou prezentovat a příležitost pro objevení nových talentů a možnost, jak jim pomoci v jejich kariéře. Jsou stále skvělou výzvou pro učitele i studenty a poskytují mimořádné příležitosti. I když je trh přesycen množstvím vítězů, soutěže pomáhají při budování repertoáru a může se na ně nahlížet i třeba jako na obchodní model. Jsou zajímavé pro hudbymilovné osoby, které mají zájem investovat, seznámit se s prostředím, porotou a mají chuť otestovat svoje fyzické a psychické limity. Pro někoho i negativní zkušenost z účasti na soutěži může pomoci, když tuto soutěž vezme jako příležitost k poučení se z vlastních chyb. A to je podle mě zdravý přístup, kvůli kterému je soutěží zapotřebí.

---

¹⁰⁰ The Dark Side of Piano Competitions. In: *The New York Times* [online]. New York (USA), 2009- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2009/08/08/opinion/08iht-edjohnson.html>

¹⁰¹ Alink – Argerich Foundation. In: *Alink – Argerich Foundation* [online]. Hague (Netherlands), 2000- [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.alink-argerich.org/>

¹⁰² Gustav Alink on piano competitions and the Alink – Argerich Foundation. In: *Serenade magazine* [online]. India, 2016- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://serenademagazine.com/interviews/gustav-alink-piano-competitions-worldwide>

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo hlubší obeznámení se Soutěží v Tel Avivu a v jistých aspektech také její srovnání s několika mezinárodními klavírními soutěžemi. Její porovnávání se všemi klavírními soutěžemi bohužel nebylo v možnostech této práce. Každopádně by se jednalo o velmi zajímavé téma.

Jak jsem již zmiňovala v Úvodu, předpokládala jsem, že jednu celou kapitolu věnuji také J. J. Bistritzkému, ale ani přes mé velké úsilí se mi bohužel nepodařilo najít dostatek informací. Je to velká škoda a určitě by to byl do budoucna pro studenty zajímavý námět na přínosnou práci.

Díky této diplomové práci se mi naskytla jedinečná příležitost odcestovat do Tel Avivu a zúčastnit se Soutěže jako posluchačka. Osobně jsem se přesvědčila o vysoké interpretační úrovni a shromáždila jsem zde materiály potřebné pro tvorbu této práce. Doufám, že mimo jiné také pomůže klavíristům, kteří zvažují účast v této Soutěži a usnadní jim orientaci mezi mezinárodními klavírními soutěžemi. Určitě existují i soutěže, které mají předepsaný náročnější repertoár, vyšší počet kol, trvají delší dobu a mají celkově větší požadavky na interpreta, ale i přesto Soutěž v Tel Avivu určitě patří mezi soutěže, jejichž vítězství klavíristovi zajistí velmi dobrou hudební kariéru.

Seznam pramenů a literatury

ALDRICH, Richard: *Concert Life in New York, 1902 – 1923*, Putnam's, New York 1941.

ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: Gathering the results, an introduction to books 2 and 3 (Book 1)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-03-8.

ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: 15000 pianists (Book 2)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-04-8.

ALINK, Gustav: *International Piano Competitions: The results (Book 3)*, Drs. Gustav A. Alink, Haag, 1990. ISBN 90-72579-03-8.

BALDOCK, Robert: *Casals*, Gollancz, London 1992.

BARENBOIM, Daniel: *A Life in Music*, Scribner's, New York 1991.

CRAFT, Robert (ed.): *Stravinsky, Selected Correspondence*, Knopf, New York 1982 (Vol. I), 1984 (Vol. II), 1985 (Vol. III).

DUBAL, David: *Conversations with Menuhin*, Heinemann, London 1991.

EISENBERG, Ronald L.: *The Jewish World in Stamps: 4000 Years of Jewish Civilization in Postal Stamps*, Schreiber Publishing, Rockville 2002.

ELKIN, Robert: *Queen's Hall, 1893 – 1941*, Rider & Co., London n. d.

CHASINS, Abram: *Leopold Stokowski*, Hawthorn Books, New York 1979.

KORTE, Oldřich František: *Chodící legendy*, Akropolis, Praha 1991.

LAHODNÁ, Jana. *Hudební soutěže jako inspirační a rozvojový prvek interpretace 20. století*. Praha, 2014. Dizertační. Akademie múzických umění v Praze. Vedoucí práce Hlaváč, Jiří.

LYLE, Wilson: *A Dictionary of Pianists*, Robert Hale, London 1985.

MACIEJEWSKI, B. M.: *Karol Szymanowski*, Poet's and Painter's Press, London 1967.

PAHISSA, Jaime: *Manuel de Falla*, Museum Press, London 1954.

PALMER, Christopher: *Szymanowski*, London: BBC, London 1983.

PLASKIN, Glenn: *Vladimir Horowitz*, William Morrow, New York 1983.

REID, Charles: *John Barbirolli*, Hamish Hamilton, London 1971.

RODZINSKI, Halina: *Our Two Lives*, Scribner's, New York 1976.

RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mladá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001.

RUBINSTEIN, Arthur: *Moje mnohá léta*, H & H Vyšehradská, s. r. o., Jihlava 2001.

RUBINSTEIN, Nela: *Nela's Cookbook*, Knopf, New York 1983.

SACHS, Harvey: *Rubinstein: A life*, Grove Press, New York 1995. ISBN 0-8021-1579-9.

SCHONBERG, Harold C.: *The Great Pianists*, Simon & Schuster, New York 1963.

SCHWAB, Arnold T.: *James Gibbons Huneker*, Stanford University Press, Stanford 1963.

SIEK, Stephen: *A Dictionary for the Modern Pianist*, Rowman & Littlefield Publishers (November 10 2016) ISBN-10: 0-8108-8879-3.

The 15th Arthur Rubinstein International Piano Master Competition: 25 April – 11 May 2017, Tel Aviv, Israel, The Arthur Rubinstein International Music Society, Tel Aviv 2017.

TOSI, Bruno: *Pertile, una voce, un mito*, G.G.S., Venezia 1985.

WESCHLER-VERED, Artur: *Jasha Heifetz*, Robert Hale, London 1986.

Internetové zdroje

Alexander Gavrylyuk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Alexander_Gavrylyuk

Alink – Argerich Foundation. In: *Alink – Argerich Foundation* [online]. Hague (Netherlands), 2000- [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.alink-argerich.org/>

Anton Rubinstein Competition. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Anton_Rubinstein_Competition

Arthur Rubinstein. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Rubinstein

Arthur Rubinstein Institute in Marbella. In: *Arthur Rubinstein Institute* [online]. Marbella (Spain), 2015 - [cit. 2018-01-18]. Dostupné z: <https://www.arthurrubinsteininstitute.com/international-piano-competition-marbella>

Arthur Rubinstein International Music Society. In: *Arthur Rubinstein International Music Society* [online]. Tel Aviv (Israel), 2016- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: <http://www.arims.org.il/>

Arthur Rubinstein International Music Society – application. In: *getacceptd* [online]. Maryland (USA), 2016- [cit. 2016-09-12]. Dostupné z: <https://app.getacceptd.com/arims>

Arthur Rubinstein Youth Piano Competition in Beijing. In: *China Daily* [online]. Beijing (China), 2011 - [cit. 2018-01-10]. Dostupné z: http://www.chinadaily.com.cn/beijing/2016-09/22/content_26874472.htm

Daniil Trifonov. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Daniil_Trifonov

Emanuel Ax. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Emanuel_Ax

Gustav Alink on piano competitions and the Alink – Argerich Foundation. In: *Serenade magazine* [online]. India, 2016- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://serenademagazine.com/interviews/gustav-alink-piano-competitions-worldwide>

Ian Fountain. In: *Royal Academy of Music: Staff Finder* [online]. London (UK), 2002- [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <https://www.ram.ac.uk/about-us/staff/ian-fountain>

International Competition for Young Pianists Arthur Rubinstein in memoriam in Bydgoszcz. In: *European Union of Music Competitions for Youth* [online]. München (Germany), 2013- [cit. 2018-01-08]. Dostupné z: <http://www.emcy.org/member-competitions/international-competition-for-young-pianists-arthur-rubinstein-in-memoriam.html>

Kirril Gerstein. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-01-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Kirill_Gerstein

Ledecká po druhé zlaté: Užila jsem si každou jízdou, mamku budu držet za ruku celou cestu domů. In: *irozhlas* [online]. ČR, 2018- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/olympijske-hry/ledecka-po-druhe-zlate-uzila-jsem-si-kazdou-jizdu-mamku-budu-drzet-za-ruku-celou_1802240838_vman

Mezinárodní hudební soutěž Pražské jaro v Praze. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit.

2018-01-03]. Dostupné z:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%BEk%C3%A9_jaro_\(sout%C4%9B%C5%BE\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pra%C5%BEk%C3%A9_jaro_(sout%C4%9B%C5%BE))

Queen Elisabeth Competition. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Elisabeth_Competition

Setting Pianistic Standards. In: *My voice* [online]. USA, 2011- [cit. 2018-01-23]. Dostupné z: <http://english.getclassical.org/2011/02/18/setting-pianistic-standards-the-arthur-rubinstein-society-and-international-piano-competition/>

The Dark Side of Piano Competitions. In: *The New York Times* [online]. New York (USA), 2009- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2009/08/08/opinion/08iht-edjohnson.html>

Famous classical musicians who suffered from stage fright. In: *CMUSE* [online]. New York (USA), 2002- [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://www.cmuse.org/famous-classical-musicians-who-suffered-from-stage-fright/>

World Federation of International Music Competitions. In: *World Federation of International Music Competitions* [online]. Geneva (Switzerland), 1999- [cit. 2018-02-09]. Dostupné z: <http://www.wfimc.org/Webnodes/en/Web/Public/Federation>

Nahrávky

FALLA, Manuel de: *Ritual Fire Dance from El Amor Brujo*, [CD] Artur Rubinstein, BMG Classics, EU 2004.

CHOPIN, Frédéric: *Concerto for Piano and Orchestra No.2 in F minor Op.21, Ballade No.1 in G minor Op.23, Mazurka in C minor Op.56 No.3, Scherzo in E major Op.54, Etude in E flat minor Op.10 No.6, Etude in F major Op.10 No.8, Etude in F minor Op.10 No.9, Grande Polonaise brillante précédée d'un Andante spianato Op.22*, [CD] Artur Rubinstein, BBC, London 1959 a 1961.

CHOPIN, Frédéric: *Ballades Nos.1 - 4, Scherzos Nos.1 - 4*, [CD] Arthur Rubinstein, BMG Classics, New York City 1959.

POULENC, Francis: *Mouvements perpétuels*, [CD] Artur Rubinstein, BMG Classics, EU 2004.

RACHMANINOFF, Sergei: *Piano concerto no.2 op.18, Rhapsody on Theme of Paganini op.43, Prelude op.3 no.2*, [CD] Artur Rubinstein, BMG Music, Chicago 1950 a 1956.

Rubinstein remembered, [DVD], BMG Classics, EU 2004.

Příloha č. 1

Fotografie Arthura Rubinsteina z roku 1906.

Příloha č. 2

Fotografie Arthura Rubinsteina, která byla pořízena v roce 1963.

Příloha č. 3

Pomník Arthura Rubinsteina v lese, který nese jeho jméno, a nachází se nedaleko Jeruzaléma v Izraeli.

Пříloha č. 4

Fotografie zachycující Arthura Rubinsteina na Soutěži Antona Rubinsteina v roce 1910.

Группа конкурентов, получивших награды на V конкурсе имени Рубинштейна, во главе с председателем жюри А. К. Глазуновым.

1. Композитор Ф. Фрей; 2. Композитор Фр. Мерник; 3. Пианист А. Рубинштейн;
4. Пианист А. Боровский.

A. Borovsky
(1859-1965)

F. FREY
(1859-1946)

A. GLAZOVNOV
(1865-1936)

F. Merneck
(1886-1961)

A. Rubinstein
(1857-1982)

Příloha č. 5

Arthur Rubinstein a J. J. Bistrizky, zakladatel a první ředitel Soutěže v Tel Avivu.

Maestro Rubinstein with the Competition Founder-Director J. Bistrizky

Příloha č. 6

Fotografie J. J. Bistritzkého

Příloha č. 7

Fotografie pořízená na 1. ročníku Soutěže v Tel Avivu v roce 1974, kde byl Rubinstein předsedou poroty.

Příloha č. 8

Fotografie Arthura Rubinsteina s Gerhardem Oppitzem, vítězem 2. ročníku Mezinárodní klavírní mistrovské soutěže Arthura Rubinsteina v Tel Avivu z roku 1977.

Příloha č. 9

Titulní strana katalogu s detaily všech členských soutěží, který vydává AAF.

Příloha č. 10

Fotografie z finále (část A), kterého jsem se jako divák na 15. ročníku Soutěže v Tel Avivu osobně zúčastnila.

Příloha č. 11

Tel Aviv Museum of Art

Příloha č. 12

Charles Bronfman Auditorium

Příloha č. 13

Fotografie Idith Zviové, současné ředitelky Klavírní soutěže v Tel Avivu, na informační schůzce před začátkem 15. ročníku Soutěže (2017).

Příloha č. 14

Idith Zviiová, Arie Vardi (stojící řada – první zprava) a soutěžící 15. ročníku Soutěže Arthura Rubinsteina v Tel Avivu (2017).

Příloha č. 15

Průběh losování pořadí na informační schůzce před 15. ročníkem Soutěže Arthura Rubinsteina (2017).

Příloha č. 16

Příprava koncertních nástrojů na Soutěž v Tel Avivu. Soutěžící měli na vybranou z těchto značek klavírů – Steinway & Sons, Fazioli a Shigeru Kawai.

Příloha č. 17

Přehled výsledků pořadí soutěžících od založení Soutěže do roku 1989.

Tel-Aviv (isr)	arub 1974	April
The Arthur Rubinstein Piano Master Competition		
Jury: Michal Smoira-Cohn (isr) (chairman), Alexander Tansman (f) (chairman), Dieter Weber (frg) (chairman), Guido Agosti (it), Enrique Barenboim (isr), Jacques Février (f), Henri Gagnébin (ch), Eugene Istomin (usa), Mindru Katz (isr), Irving Kolodin (usa), Arturo Benedetti Michelangeli (it), Arthur Rubinstein (usa), Pnina Salzman (isr)		
Finalists:		
1. Emmanuel Ax (usa)	(cont'd) Seta Tanyel (Weber) (a) (tied)	
2. Eugen Indjic (usa)	4. ---	
3. Janina Fialkowska (can) (tied)		
Second stage		
#5. Tarragó (Rodríguez), Oscar (mex)	#7. Brown, Jeremy (gb)	
#6. Cohen, Arnaldo (brs)	#8. Purvin, Jonathan (usa)	
Others:		
Adni, Daniel (isr)	Reach, Pierre (f)	Saba, Geoffrey Graeme (aus)
Brancart (Arad), Evelyne (b)		
First stage		
Kamiya, Ikuyo (jap)	Raphael, James (usa)	Solter, Fany (brs)
Krasovsky, Emanuel (isr)	Shehori, Mordecai (isr)	Zaharescu, Mihai
Landsman, Alice (isr)	Silbert, Gershon (isr)	Valentin (rum)
Lee, Dennis (Ean Hooi) (mal)	Simon, László (sw)	Zalkind, Ann (usa)
Newman, Margaret (gb)		
All details complete.		
Tel-Aviv (isr)	arub 1977	4 - 17 April
The Arthur Rubinstein Piano Master Competition		
Jury: Guido Agosti (it), Jan Ekier (pol), Jacques Février (f), Marian Filar (usa), Rudolf Firkušný (usa), Akiko Iguchi (jap), Nikita Magaloff (ch), André-François Marescotti (ch), Robert Ponsonby (gb), Arthur Rubinstein (usa) (not 1st stage), Michal Smoira-Cohn (isr), Hugo Steurer (frg), Josef Tal (isr), Arie Vardi (isr), Ilona Vincze (isr)		
Finalists:		
1. Gerhard Oppitz (frg)	4. Larry Michael Graham (usa)	
2. Diana Kacso (da Silva) (brs)	5. Natasha Tadson (isr)	
3. Etsuko Terada (jap)	6. Boris Bloch (ussr)	
Second stage		
7. Tozer, Geoffrey (aus)	10. Preda, Alexandru (rum)	
8. Sheppard, Craig (usa)	11. Kato, Mioko (jap)	
9. Seow, Yitkin (sng)	12. Mursalim, Jahja (ndn)	
First stage		
Checinski, Pawel (pol)	Gori, Paulo Eduardo (brs)	Rawitz (Castel), Benjamin (isr)
Clottu, Dagmar (ch)	Kaplinsky, Yoheved (isr)	Reach, Pierre (f)
Coumi, Hélène (gr)	Kastoriano, Israel (tur)	Watzinger, Wolfgang (frg)
All details complete.		
Tel-Aviv (isr)	arub 1980	2 - 17 April
The Arthur Rubinstein Piano Master Competition		
Jury: Guido Agosti (it), Arthur Balsam (usa), Jan Ekier (pol), Leon Fleisher (usa), Hans Graf (a), Akiko Iguchi (jap), Nikita Magaloff (ch), André-François Marescotti (ch), Pnina Salzman (isr), Michal Smoira-Cohn (isr), Hugo Steurer (frg), Arie Vardi (isr)		
Finalists:		
1. Gregory Allen (usa)		
2. Ian Hobson (gb)		
3. Geoffrey Tozer (aus)		
Third stage		
4. Lyras, Panayis (usa)	6. Yuguchi (Yonogi), Miwa (jap)	
5. Trifan, Marioara (usa)		

Second stage

7. Blackshaw, Christian (gb)	10. Adni, Daniel (isr)
8. De Palma, Sandro (it)	11. Weiss, Alan (usa)
9. Edelman, Sergei (-)	12. Brancart (Arad), Evelyne (b)

First stage

Benhaiem, Pierre (f)	Herrera, Raul (mex)	Pettaway, Charles (usa)
Blumenthal, Daniel (usa)	Jaszyk, Hanna (pol)	Raim, Cynthia (usa)
De Almeida, Marco	Korstick, Michael (frg)	Salwen, Barry (usa)
Antônio (brs)	Martínez Pinzolas,	Sigaljevic, Valery (ussr)
Devan, William (usa)	José María (esp)	Tarragó (Rodríguez),
Fiderkiewicz, Alicja	Mayer, Steven (usa)	Oscar (mex)
Danuta (pol)	Nemecz, Andrea (hun)	Varvarova, Helena (ussr)
Finch, Douglas (can)	Or, Carmen (isr)	Wehr, David (usa)
Han, Derek (usa)	Park, Miryo (usa)	Ziv-Li, Liora (isr)
Hendrickson, John Henry (can)		

All details complete.

Tel-Aviv (isr) arub 1983 20 March - 7 April
The Arthur Rubinstein Piano Master Competition

Jury: Pierre Colombo (ch), Orazio Frugoni (it), Eugene List (usa) (only 1st stage), Nikita Magaloff (ch), Pierre Petit (f), Pnina Salzman (isr), Harold C. Schonberg (usa), Michal Smoira-Cohn (isr), Takahiro Sonoda (jap), Hugo Steurer (frg), Maria Tipo (it), Arie Vardi (isr)

Finalists:

1. Jeffrey Kahane (usa)
2. Hung-Kuan Chen (usa)
3. Fei-ping Hsu (chn)

Third stage

4. Kuzmin, Alexander (usa)
5. Douglas, Barry (irl)
6. Nardi, Gregorio (it)

Second stage

Blum, Michael (usa)	Itoh, Kyoko (jap)	Rub-Steiner, Irit (isr)
Blumenthal, Daniel (usa)	Okada, Hiromi (jap)	Shames, Jonathan (usa)
Atanasiu, Dan (rum)	Ikeba, Ayami (jap)	Peskanov, Alexander (usa)
Bencivenga, Francesco (it)	Korstick, Michael (frg)	Reichman, Rita (aus)
Davoust, Eric (f)	Lewin, Michael (usa)	Svercek, Susan (usa)
Ezrin, Joanne (can)	Martin, Gayle (usa)	Tal, Michal (isr)
Flavin, Zecharia (isr)	Nakai, Masako (jap)	Tammam, Sondra (usa)
Guslitser, Boris (isr)	Nicolosi, Francesco (it)	Vurbanova, Anna (bul)
Han, Derek (usa)	Oshima, Taeko (jap)	Ziv-Li, Liora (isr)

All details complete.

Tel-Aviv (isr) arub 1986 1 - 19 April
The Arthur Rubinstein Piano Master Competition

Jury: Michal Smoira-Cohn (isr) (chairman), Marcello Abbado (it), Mikhail Boguslavsky (ussr), Pierre Colombo (ch), Halina Czerny-Stefanska (pol), Dean Elder (usa), Gary Graffman (usa) (not 1st stage), Gerhard Oppitz (frg), Pnina Salzman (isr), Takahiro Sonoda (jap), Joaquín Soriano (de Castro) (Villanueva) (esp), Arie Vardi (isr), Fanny Waterman (gb)

Finalists:

1. ---
2. Thomas Duis (frg)
3. Angela Cheng (can)
4. Matthias Fletzberger (a) (tied)

Third stage

4. Wille, Hans Christian (frg) (tied)
5. Glemser, Bernd (frg)
6. Mocsári, Károly (hun)

Second stage

Greene, Arthur (usa)   Matthies, Silke Thora (frg)   Wiesel, Aman (isr)
Lyras, Panayis (usa)   Selby, Kathryn (aus)   Zohar, Asaf (isr)

First stage

Battel, Giovanni Umberto (it)   Grante, Carlo (it)   Orias, Lydia (usa)
Boainain, André (brs)   Hidy, Diane (usa)   Plavin, Zecharia (isr)
Chen, Su-Chen (tai)   Hodgkinson, Randall (usa)   Schneidt, Michael (frg)
Davidson, Carol (usa)   Holtmann, Heidrun (frg)   Shapiro, Sandra (usa)
Elser, Konrad (frg)   Kim, Hae-Jung (usa)   Sokolov, Silvana (y)
Evans, Julian (gb)   Kiss, Christina (hun)   Tadson, Natasha (isr)
Fichman, Yuval (can)   Matsuzawa, Yuki (jap)   Vogan, Sharon Joy (nzl)
Glaser, Steven (usa)

All details complete.

Tel-Aviv (isr)   arub 1989   27 March - 12 April
The Arthur Rubinstein Piano Master Competition

Jury: Tzvi Avni (isr), Hui-qiao Bao (chn), Boris Berman (isr), Halina Czerny-Stefanska (pol), Joseph Dorfman (isr), Claude Frank (f), Karl-Heinz Kämmerling (frg), Emanuel Krasovsky (isr), György Nádor (hun), Hiroko Nakamura (jap), Marlos Nobre (brs), Vyacheslav Ovchinnikov (ussr), Joaquín Soriano (de Castro) (Villanueva) (esp), Gordon Stewart (gb), Fanny Waterman (gb)

Finalists:

1. Ian Fountain (gb) (tied)   2. ---
Benjamin Frith (gb) (tied)   3. Krzysztof Jablónski (pol)

Fourth stage

De Maria, Pietro (it)   Dokshitsky, Rina (isr)   Killian, François (f)

Third stage

Azuma, Seizoh (jap)   Niwa, Gail (usa)   Sim, Helen (cor)
Gortler, Daniel (isr)   Schmidt, Johan (b)   Wiesel, Aman (isr)

Second stage

Anderson, Leonard Mark (usa)   Pasternack, Benjamin (usa)   Wille, Hans Christian (frg)
Bass, Jonathan (usa)   Perl (Schmidt), Alfredo (chl)   Zohar, Asaf (isr)
Munro, Ian (David) (aus)   Webster, Claude (can)

First stage

Arnold, Joachim (frg)   Kuzmin, Alexander (usa)   Mok, Gwendolyn (usa)
Arnold, Sheila (frg)   Lam, Liana (can)   Ogorkówna, Kornelia (pol)
Babinsky, Margarete (a)   Lupo, Benedetto (it)   Pawlik, Markus (frg)
Becker, Markus (frg)   Manz, Wolfgang (frg)   Payer, Ulrike (frg)
Han, Kayaja (cor)   Michna (Szmolka),   Slutsky, Boris (usa)
Harada, Hideyo (jap)   Joanna Maria (pol)   Stoupel, Vladimir (ussr)
Kalchev, Ivo (bul)   Mishory, Gilead (isr)   Wainberg-Tatz, Golda (isr)
Kendall, Marie-Noelle (gb)   Mocsári, Károly (hun)   Weber, Mathias (frg)
Kondo, Nobuko (jap)

Příloha č. 18

Kopie portrétu Arthura Rubinsteina, který v roce 1958 namaloval Pablo Picasso.

Příloha č. 19

Fotografie Stříbrné medaile (Silver Medal), která byla na Soutěži v roce 1980 udělena Ianu Hobsonovi (Velká Británie).

